

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK MUSİKİSİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI

ÇAĞDAŞ TÜRK BESTECİLERİNİN SES İÇİN
YAZDIKLARI ESERLERİN MÜZİKAL YÖNDEN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Duygu BİÇEN

Danışmanı
Prof. Leyla Pınar TANSEVER

İstanbul - 2017

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Müzikisi Anabilim/Anasanat Dalı Yüksek Lisans Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisi Duygu Bigen tarafından hazırlanan
"Çağdaş Türk Bestecilerinin Ses için yazdıkları eserlerin müzikal yönden incelenmesi"

adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 23/02/2017

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

Jüri Üyesi: Prof. Leyla Pınar Tanjuer

Danışman: HA Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: Doç. Eysel Aydın

Haliç Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: Doç. Sebnem Ünal

İstanbul Üniv. Opera ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi:

Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

Jüri Üyesi:

Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

ÖNSÖZ

“Çağdaş Türk Bestecilerinin Ses İçin Yazdıkları Eserlerin Müzikal Yönden İncelenmesi” isimli araştırma Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Anasanat Dalı Yüksek Lisans Programı’nda tez olarak hazırlanmıştır.

Bu araştırmada Cumhuriyet Dönemi Türk bestecilerimizin çokseslendirilmiş türküleri, liedleri, poemleri ses renklerine göre sınıflandırılmış, eserler dönemleri ve stil farklılıkları bakımından müzikal anlamda incelenmiş, ayrıca bu eserleri en çok seslendiren şancıların ve berstecilerin kişisel görüşleri alınmıştır.

Bu çalışmanın başlangıç aşamasında, çalışmanın genel çerçevesinin çizilmesi ve şekil almasında bana rehber olan Ersin Antep’e çağdaş Türk bestecilerin yapıtlarından oluşturulmuş “Eser ve Kayıt Kaynakçası” isimli kitaplarından dolayı teşekkür ediyorum.

Bu araştırmanın her aşamasında benden desteğini esirgemeyen danışmanın Prof. Leyla Pınar Tansever’e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu araştırmanın başından sonuna kadar bana destek veren ve kaynak arşivini benimle paylaşan Prof. Mesut İktu’ya, hocalarım Z. Tülin Değirmenci, Ece İdil, İleriş Sun’a ve çok değerli bestecimiz Prof. İlhan Usmanbaş’a sonsuz saygı ve sevgilerimi iletiyor, teşekkürlerimi sunuyorum.

İstanbul 2017

Duygu Biçen

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR	VI
TABLO LİSTESİ	VII
ŞEKİL LİSTESİ.....	VIII
ÖZET.....	IX
ABSTRACT	X
1. GİRİŞ.....	1
2. CUMHURİYET DÖNEMİ MÜZİK POLİTİKASI	3
2.1. Atatürk'ün Müzik Anlayışı ve Müzik İnkılâbı	3
2.2. Ankara Devlet Konservatuarı.....	14
2.2.1. Paul Hindemith (1895-1963)	17
2.2.2. Carl Ebert (1887-1980).....	19
2.3. Bela Bartok (1881-1945) ve Halk Müziği Derleme Çalışmaları	22
2.4. Çağdaş Türk Bestecilerine Genel Bir Bakış	26
2.4.1. Türk Beşleri	26
2.4.2. İkinci Kuşak Çağdaş Türk Bestecileri	33
2.4.3. Üçüncü Kuşak Çağdaş Türk Bestecileri	42
2.4.4. Dördüncü Kuşak Çağdaş Türk Bestecileri	46
3. ÇAĞDAŞ TÜRK BESTECİLERİNİN ŞAN ESERLERİ.....	53
3.1. Çağdaş Türk Bestecilerinin Orkestra Eşlikli Şan Eserleri	53
3.2. Çağdaş Türk Bestecilerinin Piyano Eşlikli Şan Eserleri	61
3.3. Çağdaş Türk Bestecilerinin Çalgı Eşlikli Şan Eserleri	73
3.4. Çağdaş Türk Bestecilerinin Koro Ve Solistler İçin Yazılmış Orkestra Eşlikli Şan Eserleri.....	76
3.5. Çağdaş Türk Bestecilerinin Operaları	79
3.6. Çağdaş Türk Bestecilerinin Operet ve Müzikalleri.....	81
3.7. Çağdaş Türk Bestecilerin Şan Eserleri Diskografisi.....	83

4. ÇAĞDAŞ TÜRK BESTECİLERİNİN SES İÇİN YAZDIKLARI ÇOKSESLENDİRİLMİŞ TÜRKÜLERİ, LİED'LERİ, ŞİİRLİ MÜZİKLERİ (POEMLERİ)'NİN MÜZİKAL YÖNDEN İNCELENMESİ.....	136
4.1. Cemal Reşit Rey (1904-1985).....	136
4.1.1. Şan ve Piyano Eseleri	137
4.1.2. Şan ve Orkestra Eserleri	137
4.1.3. Oda Müziği Eserleri.....	138
4.1.4. 12 Anadolu Türküleri (1926).....	138
4.1.5. Ayın Ondördü (Clair de Lune)	139
4.1.6. Yonca.....	142
4.1.7. Çeşme	143
4.1.8. Cemal Reşit Rey'in İkinci Yaratı Evresi	144
4.1.9. Sextuor.....	145
4.2. Ulvi Cemal Erkin (1906-1972)	146
4.2.1. Şan ve Piyano Eserleri	147
4.2.2. Şan ve Orkestra Eserleri	147
4.2.3. Çamdan Sakız Akıyor.....	147
4.3. Ahmed Adnan Saygun (1907-1991)	149
4.3.1. Şan ve Piyano Eserleri	151
4.3.2. Şan ve Orkestra Eserleri	152
4.3.3. Eski Üslupta Kantat "Kapasamda gözümü.."	152
4.3.4. Mavilim	154
4.4. Necil Kazım Akses (1908-1999).....	155
4.4.1. Şan ve Piyano Eserleri	156
4.4.2. Şan ve Orkestra Eserleri	156
4.4.3. Anlatamıyorum.....	157
4.4.4. Orhan Veli Kanık (1914-1950).....	157
4.4.5. Aramadın (Söz: Muhsin Canpolat).....	159
4.5. Nazife Güran (1921-1993)	161
4.5.1. Piyano Eşlikli Liedleri	162
4.5.2. Şehit Çocuğuna Ninni.....	162
4.5.3. Yarını Bekleyen Köy	163
4.5.4. Gece ve Deniz.....	164
4.6. İlhan Usmanbaş (1921-	166
4.6.1. İlhan Usmanbaş'ın Bestelediği Şiirler	168
4.6.2. Bakışsız Bir Kedi Kara (Şiir: Ece Ayhan,1970).....	168
4.6.3. Ece Ayhan ve Usmanbaş'ın Bakışsız Bir Kedi Kara'sı	168
4.7. Nevit Kodallı (1924-2009).....	174
4.7.1. Şan ve Piyano Eserleri	175
4.7.2. Orkestra Eşlikli Şan Eserleri.....	176
4.7.3. Bülbülüm	176
4.8. Muammer Sun (1932-	178
4.8.1. Şan ve Piyano Eserleri	178
4.8.2. Şan ve Orkestra Eserleri	179
4.8.3. Seni Sevdim Diye	179
4.9. İlhan Baran (1934-2016).....	180
4.9.1. Şan ve Piyano Eserleri	181
4.9.2. Ferayi	182

4.10. Yalçın Tura (1935-.....	184
4.10.1. Şan ve Piyano Eserleri.....	185
4.10.2. Şan ve Orkestra Eserleri.....	185
4.10.3. Kırmızı Gülün Alı Var.....	185
6. SONUÇ.....	188
7. KAYNAKLAR	192
8. EKLER.....	194
Ek 1: Kompozitör Prof. İlhan Usmanbaş ile Yapılan Görüşme Metni	195
Ek 2: Bariton Prof. Mesut İktu ile Yapılan Görüşme Metni.....	197
Ek 3: Soprano Ece İdil ile Yapılan Görüşme Metni	207
Ek 4: Kompozitör İleriş Sun ile Yapılan Görüşme Metni	215
Ek 5: A. Adnan Saygun'un "İnsan Üzerine Deyişler" (1. Defter) "Hasret" Notası Örneği (Adnan Saygun'un Kendi El Yazısı).....	218
Ek 6: A. Adnan Saygun'un "İnsan Üzerine Deyişler" (1. Defter) "Dilek" Notası Örneği (Adnan Saygun'un Kendi El Yazısı).....	225
Ek 7: Paul Hindemith'in Raporlarından Örnekler	230
9. ÖZGEÇMİŞ.....	237

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
A.D.K	: Ankara Devlet Konservatuvarı
M.M.M	: Musiki Muallim Mektebi
Y.Ö.K	: Yüksek Öğretim Kurulu
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
M.E.B	: Milli Eğitim Bakanlığı
MSGSÜ	: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

TABLO LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1: “Türk Beşleri” nin Müzik Eğitimleri, Kompozisyon Anlayışları ve Etkilendikleri Akımlar.....	29
Tablo 2: İkinci Kuşak Çağdaş Türk Bestecilerinin Müzik Eğitimleri, Kompozisyon Anlayışları ve Etkilendikleri Akımlar	35
Tablo 3: Üçüncü Kuşak Çağdaş Türk Bestecilerinin Müzik Eğitimleri, Kompozisyon Anlayışları ve Etkilendikleri Akımlar	42
Tablo 4: Dördüncü Kuşak Çağdaş Türk Bestecilerinin Müzik Eğitimleri, Kompozisyon Anlayışları ve Etkilendikleri Akımlar	47

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 1: Atatürk	4
Şekil 2: Muzika-i Hümayun.....	7
Şekil 3: Musiki Muallim Mektebi.....	8
Şekil 4: Sanayi-i Nefise Mektebi	8
Şekil 5: Dar-ül Elhan	9
Şekil 6: Atatürk ve İran Şahı Rıza Pehlevi	10
Şekil 7: Semiha Berksoy	11
Şekil 8: Özsoy Operası'nın 1981-1982 sezonu program kapağı	12
Şekil 9: İlk Türk Operası: Özsoy Operası (Adnan Saygun-Münir Hayri Egeli).....	12
Şekil 10: Neriman Sarısözen, Radyo Müdürü, Rüştü Şardağ, (Adı bilinmiyor), Arif Sami Toker, Muzaffer Sarısözen ve Mustafa Hoşsu. (Doç.Dr. H.Yaltırık özel arşivinden)	14
Şekil 11: Ankara Devlet Konserveatuarı	16
Şekil 12: Paul Hindemith.....	17
Şekil 13: Carl Ebert.....	19
Şekil 14: Bela Bartok	22
Şekil 15: Ahmet Adnan Saygun, Bela Bartok ve Tanburasıyla Tanburacı Osman Pehlivan halk müziği derlemelerinde, 1936. (Doç.Dr. H.Yaltırık özel arşivinden)	25
Şekil 16: Ahmet Adnan Saygun, Cemal Reşit Rey, Hasan Ferit Alnar, Necil Kazım Akses ve Ulvi Cemal Erkin.....	28
Şekil 17: Muammer Sun	34
Şekil 18: İlhan Usmanbaş	34
Şekil 19: Okan Demiriş.....	46
Şekil 20: Selman Ada.....	46
Şekil 21: Mehmet Nemutlu ve Özkan Manav.....	52
Şekil 22: Hasan Uçarsu.....	52
Şekil 23: Suna Korat ve Cemal Reşit Rey	138

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Duygu BİÇEN
Anabilim Dalı : Türk Musikisi
Programı : Türk Musikisi Yüksek Lisans Programı
Tez Danışmanı : Prof. Leyla Pınar TANSEVER
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans Tezi - Ocak 2017

ÇAĞDAŞ TÜRK BESTECİLERİNİN SES İÇİN YAZDIKLARI ESERLERİN MÜZİKAL YÖNDEN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırmada öncelikle; Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Musiki İnkılabı'nın en büyük neticesi olan Türk müziğinin evrensel boyutlara getirilmesi ve çoksesli Türk müziğinin Türk halkına benimsetilmesi yolunda bir "milli musiki" yaratma çabalarında izlenen yol araştırılmıştır. Cumhuriyet Dönemi müzik politikası; Müzik İnkılabı, Türk Beşleri, Çağdaş Türk Bestecileri ve Etkilendikleri Akımlar gibi başlıklar altında işlenerek anlatılmak istenmiştir. Ayrıca; çağdaş Türk bestecilerinin orkestra ve piyano eşlikli şan eserleri ses renklerine göre sınıflandırılarak incelenmiş, araştırmanın sonunda "Türk Beşleri" ve ikinci kuşak çağdaş Türk bestecilerinin şan eserlerinden örnekler seçilerek stil farklılıkları bakımından ve müzikal anlamda incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Musiki İnkılabı, Çağdaş Türk Bestecileri, Orkestra ve Piyano Eşlikli Şan Eserleri, Türk Beşleri, Milli Musiki

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Duygu BİÇEN
Department : Turkish Music
Program : Turkish Music Post Graduation Program
Thesis Advisor : Prof. Leyla Pınar TANSEVER
Thesis Type and Date : Master Thesis - 2017

EXAMINATION OF THE WORKS THAT MODERN TURKISH COMPOSERS WROTE FOR VOICE IN TERMS OF MUSICAL

ABSTRACT

First of all in this research a course has been searched on efforts to create a “national music” in order to infuse the polyphonic Turkish music to Turkish public and Turkish music to bring to universal dimensions which the highest result of Musical Revolution along with proclamation of the Republic. The Republic Period has been processed under the titles as Musical Policy, Musical Reform, Turkish Group of the Five, Contemporary Turkish Composers the Movements that They are Impressed and it has been desired to be explained. Also voice arts of Modern Turkish Composers accompanied with orchestra and piano has been classed according to voice colors and examined, at the end of research, the examples of voice art of “Turkish Group of Five” and second generation modern Turkish Composers has been selected, these have been examined in musical meaning and in terms of style differences.

Key Words: Musical Reform, Modern Turkish Composers, Voice Art of Modern accompanied with orchestra and piano, “Turkish Group of Five”, National Music

1. GİRİŞ

Bu tez çalışmasının amacı; Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan günümüze kadar, Atatürk'ün öngörüsü ve özel uğraşları ile şekillendirilen çağdaş Türk bestecilerinin ses için yazmış oldukları piyano, çalgı ve orkestra eşlikli eserlerini yakından tanımak ve eserleri dönemsel ve stil farklılıkları bakımından analliz etmektir. Ayrıca bu eserleri ses türlerine göre sınıflandırmak ve bu şan repertuarını en çok seslendiren şancıların görüşlerini almaktır.

Çalışmanın Evreni: Cumhuriyet Dönemi ses için eserler yazan çağdaş Türk bestecileri ve ses eserleridir.

Örnekleme: Birinci kuşak ve ikinci kuşak dönemini temsil eden müzik yazı tekniği farklı 10 besteci ve eserleri seçilerek analiz edilmiştir.

Yöntem: Bu çalışmada belge incelemeye dayalı tarihsel yöntem ve görüşme tekniğine dayalı olan belge toplama tekniği ve alan çalışması yapılmıştır.

Sınırlandırmalar: Çalışma genel hatlarıyla Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze ses için eserler yazan çağdaş Türk bestecileri ve tüm ses eserlerini kapsamaktadır. Ancak eserler analiz edilirken konu sadece Türk Beşleri ve ikinci kuşak çağdaş Türk bestecilerinin orkestra ve piyano eşlikli çokseslendirilmiş türküleri, liedleri, poemleri ile sınırlandırılmıştır.

Tez çalışması üç bölümde ele alınmıştır

İlk bölümde; Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Cumhuriyet dönemi müzik politikası, müzik inkılabı, “milli musiki” yaratma yolunda yetişmiş olan “Türk Beşleri”nin oluşumu, amaçları, aldıkları müzik eğitimleri, çalıştıkları eğitimciler, etkilendikleri müzik akımları, kuruluşuna ve yönetimine emek verdikleri kurumlar ve müzikte kurumlaşma süreci işlenmiş, ayrıca Türk müziği kaynaklarını kullanma yolunda yapılan halk müziği derleme çalışmaları anlatılmıştır.

İkinci bölümde; çağdaş Türk bestecilerinin (“Türk Beşleri”nden günümüze kadar) ses için yazmış oldukları tüm eserler, kronolojik sırayla ve ses renklerine göre sınıflandırılarak tablolar halinde verilmiştir. Ayrıca çağdaş Türk bestecilerinin şan

eserlerinin günümüze kadar gerçekleşmiş tüm ses kayıtları yine kronolojik sırayla diskografi tablosu şeklinde verilmiştir.

Üçüncü bölümde ise; çağdaş Türk bestecilerinin ses için yazmış oldukları Batı ve Türk müziği formundaki eserler incelenmiştir. Eserler analiz edilirken dönemsel olarak ele alınmış ve armonik olarak değil daha çok yazı stilleri, etkilendikleri akımlar, türküleri çokseslendirme yöntemleri, Türk müziği kaynaklarını ne şekilde kullandıkları, her bestecinin kişisel anlamda müzikal özellikleri ve eserlerine nasıl yansıtıkları incelenmiştir ve şan solistlerinin eserler ve besteciler hakkında kişisel yorumlarına yer verilmiştir. Eserlerini incelediğimiz bestecilerimizin hemen hepsi hayatta olmadığından sadece İlhan Usmanbaş ile görüşme şansına erişilmiş ve çok değerli görüşleri alınmıştır. Ayrıca günümüzde bu eserleri en çok seslendiren ve birçok eser kaydı bulunan şan solistleri tespit edilmiş ve onlarla görüşmeler yapılmıştır.

2. CUMHURİYET DÖNEMİ MÜZİK POLİTİKASI

2.1. Atatürk'ün Müzik Anlayışı ve Müzik İnkılabı

Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte her alanda olduğu gibi kültürel alanda da önemli gelişmelere ve değişimlere imza atılmıştır. Tüm sanat dallarıyla yakından ilgilenen Atatürk özellikle müzik sanatı için yoğun çaba sarf etmiştir. Musiki İnkılâbı'nın en büyük neticesi olan Türk müziğinin evrensel boyutlara getirilmesi ve çoksesli Türk müziğinin Türk halkına benimsetilmesi için yoğun ve ciddi çalışmalar başlatılmıştır.

Atatürk'ün müzik sanatına sevgi ve ilgisi gençlik yıllarına dayanmaktadır. Atatürk Sofya'da ateşe iken (1913) Carmen operasını izleme fırsatı bulmuş ve çok etkilenmiştir. Bulgarların sanatta gelmiş oldukları nokta, bu alanda harekete geçilmesini ateşleyen bir kıvılcım olmuştur.

Atatürk tüm müzik türleriyle yakından ilgilenmesinin yanı sıra iyi bir Türk müziği dinleyicisidir. Müzik Atatürk'ün hayatı içinde daima var olmuştur. Onun çok sevdiği, daima konserlerde icra edilmesini istediği ve zaman zaman kendisinin de eşlik ettiği Türk müziği eserleri günümüzde de hala konserlerde, törenlerde "Atatürk'ün Sevdiği Şarkılar" adı altında icra edilmektedir.

Atatürk, klasik Türk müziğini sevmesine rağmen diğer müzik türlerini de her daim dinlemiş, müzisyenlere de saygı göstermeyi ihmal etmemiştir ve insan hayatında müziğin çok önemli bir yeri olduğuna inanmıştır.

14 Ekim 1925'de İzmir Kız Öğretmen Okulu'nu ziyaretlerinde öğrencilerin 'Hayatta Musiki lazım mıdır?' sorusuna şu cevabı vermiştir; 'Hayatta musiki lazım değildir. Çünkü hayat musikidir. Musiki ile alakası olmayan mahlûkat insan değildir. Eğer mevzuu bahis olan hayat insan hayatı ise, musiki behemhâl vardır. Musikisiz hayat zaten mevcut olamaz. Musiki hayatın nefesi, ruhu süruru ve her şeyidir. Yalnız musikinin nev'i şayan-ı müteladır.' (Saygun, 1987, s: 44)

diyerek musiki hakkında düşüncelerini ifade etmiştir. O dönemde Çankaya çok sayıda konserlerin verildiği ve her türlü müziğin icra edilip dinlendiği bir yer haline gelmiştir.

“Atatürk, genel olarak müziğin her türüne açıktır her türüyle ilgilidir, ilişkilidir. Müzik yaşamını ve kültürünü bir bütün olarak görür, kavrar ve yaşar. Türkü söyler, şarkı söyler, zeybek oynar halay çeker, oyun oynar, dans eder, opera izler, senfonik müzik dinler. Tek sesliyle, çoksesliyle her tür müzikten hoşlanır, zevk alır.” (Uçan, 2005, s: 56)

Şekil 1: Atatürk

“O’nun bütünsel müzik yaşamı ve bütünsel müzik kültürü aslında herkese örnek olmuştur.” (Uçan, 2005, s:56)

Atatürk Türk müziğinin evrensel boyutlara taşınabilmesi için müzik sanatında bir inkılâp gerçekleştirmiştir. Bunun içinde ilk adım müzik eğitimi ve bu eğitimi veren kurumların oluşturulmasıdır. Atatürk müzik inkılâbı için çok emek ve zaman harcamıştır. Atatürk’e göre en zor inkılâp olan müzik inkılâbı zordur ama yapılacaktır. Çünkü müzik sosyal bir olgudur insanlar, toplumlar ve uluslar arasındaki en etkili iletişim araçlarından biridir. Müzik ile toplumsal değişim arasında sıkı bir bağ vardır dolayısıyla musikinin değişmeye başlaması toplumunda değişmesinde rol oynayacağından müzik inkılâbı atılmış radikal bir adımdır.

Türk müzik inkılâbı, kısaca Türk müzik yaşamında ve kültüründe, ulusal özü (öz yapıyı) koruyup geliştirerek genellikle tek kutuplu Doğu uygarlığına temellenmiş ve ona göre yapılanmış tek sesli durumdan, ilkin onunla yetinmeyerek iki kutuplu Doğu-Batı uygarlıklarına temellenen ve ona göre yapılanan (çoksesli) duruma sonra onunla da yetinmeyerek daha çok kutuplu çağdaş uygarlığa temellenen geçişin değişim ve dönüşümüdür. (Uçan, 2005, s:57)

“... Yeni Cumhuriyet’in sanat alanındaki en radikal tavrı iki noktada ortaya çıkmıştır. Suretin yasak olduğu İslam geleneğine karşı kentlerin bağrına dikilen heykeller ve Osmanlı geleneğine karşı çıkarılan “milli musiki” dir.” (Paçacı, 1999, s: 41)

“1930’lu yıllarda ulusalcılık modern dünyayı biçimlendiren bir ideolojidir. Neticesinde musiki inkılâbının gündemde olduğu bu yıllarda milliyetçilik bizde de etkisini göstermiş, sadece siyasette kalmayıp sanatta özellikle de müzikte millilik kavramı esas alınmıştır.” (Bayındır, 2000, s: 304)

“Yalnız Atatürk’ ün benimsediği ve bu yolda hareket ettiği milliyetçilik anlayışı; Türk edebiyatı’nın ve Cumhuriyet döneminin önemli değerlerinden Yahya Kemal’in eserlerinde ve düşüncesinde var olan ırkçılıktan farklı olarak kültüre dayalı bir milliyetçi anlayıştır.” (Bayındır, 2000, s:305)

Ulusal müziğimizi yaratma konusunda görüşleri bulunan en önemli kişilerden biri de Ziya Gökalp’dir.

“Gökalp’a göre Cumhuriyet’in ilanı sonrasında Türk halkı üç müzik ile karşı karşıya kalmıştır. Bunlar Osmanlı müziği (Klasik Türk Müziği), Halk müziği ve Batı müziğidir.” (Bayındır, 2000, s:307)

“Burada önemli olan bu müziklerin hangisinin bizim için önemli olduğudur. Ulusal müziğimiz yurdumuzun halk müziği ve Batı müziğinin kaynaşmasından doğacaktır. Çünkü halk müziğimiz bize birçok ezgiler vermiştir. Bunları toplar ve Batı müziğine göre armonize edersek, hem ulusal hem de Batılı müziğe kavuşmuş oluruz.” (Bayındır, 2000, s:400)

Atatürk’ de “ ...taklidi reddediyor ve çağdaş anlamda musikisizin de asıl temel’ inin kendi içimizde olduğunu ve ancak ona dayanmamız gerektiğini dolayısıyla vurgulamış oluyordu.” (Saygun, 1987, s:54)

Atatürk bir konuşmasında “Dünya’nın her türlü ilminden, keşfi yatından, terakki yatından istifade edelim, lakin unutmayalım ki, asıl temeli kendi içimizden çıkarmak mecburiyetindeyiz.” (Saygun, 1987, s:54) demiştir.

“Osmanlı döneminde sarayın himayesinde gelişen Türk müziğinin yeri, Cumhuriyet ile birlikte Çankaya’nın koruyuculuğunda milli musiki ile doldurulmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda dönemin basını, düşünürleri, gazetecileri de yazılarında millilik meselesini gündeme getirmişlerdir.” (Bayındır, 2000, s:309)

Selim Sırrı’ ya göre yapılması gereken ilk iş Batı müziği ritmine alışmak, ama diğer taraftan da uluslararası müzik tekniğini öğrenerek, benimseyerek kendi öz milli müziğimizi de oluşturmak olmalıdır.

Atatürk’ün üzerine bastığı nokta da musikinın milli olma gereğidir. Bu çıkılan yolda karşılaşılan en büyük sorun ise, çoksesli Batı müziği ile klasik Türk müziğinin kıyaslanması ve karşı karşıya getirilmesidir.

Atatürk bir konuşmasında “ Efendiler! O sözler Osmanlıcadır ve onun musikisi Osmanlı musikisidir. Bu sözler Türkçedir ve bu musiki Türk musikisidir. ‘Yeni sosyete yeni sanat’.” (Saygun, 1987, s:44) demiştir.

Öyle ki halka ait olan her şey milli, seçkinlerin getirdiği kültürde yabancı olarak tanıtılmıştır.

Artık her şey bu açıdan değerlendirilmeye çalışılmıştır. Saz-Türk, Tambur- Bizans, Yunus-Türk, Mevlana- Acem gibi. Zamanla bu ayırım etkisini müzikte daha çok göstermiştir. Bu ayırımı yapanlar Klasik Türk Müziğini Bizans kaynaklı yani Türk’ e ait olmayan bir müzik olarak ele almışlardır. Gökalp’a göre ise çoksesli müzik tamamen medeniyet meselesinden ötürü gündeme getirilmiştir. Dolayısıyla bizim kültürümüze değil medeniyetimize dâhil olduğu için, medeniyet değiştirirken yeni benimsediğimiz medeniyetin müziğini almamız gerekmektedir. (Bayındır, 2000, s:403)

Önemli olan ulusların kendi kültürlerinden ve özünden ödün vermeden evrenseli yakalayabilmeleridir.

Çoksesli müzik kültürü aslında Cumhuriyetten önce yurdumuza girmiştir. Cumhuriyet ilan edildiği zaman Türkiye’de iki müzik kurumu bulunmaktaydı; bunlar İstanbul’da bulunan Muzika-i Hümayun ve Dar-ül Elhan idi.

Cumhuriyet kurulduktan sonra, 1928 yılında padişah II. Mahmut döneminde (1808-1939) İstanbul’da Giuseppe Donizetti tarafından kurulmuş olan Muzika-i Hümayun 1924’de İstanbul’dan Ankara’ya getirilmişti. Avrupa askeri bandolarına benzeyen bir yapısı olan kurumun başında Cumhuriyetin ilanı sırasında Osman Zeki Üngör (1880-

1958) orkestra şefi olarak görev yapmaktaydı.1924'de Ankara'da ilk konserini veren orkestranın başına 1934 yılında A.Adanan Saygun getirilmiştir, 1935 yılından itibaren Alman orkestra şeflerinden Dr. Ernst Praetorios'un (1880-1946) yönetimine geçen orkestra 15 yıl boyunca ölümüne kadar bu görevi sürdürmüştür. Dar-ülelhan ise, bir müzik eğitim kurumu idi, burada Türk ve Batı müziği eğitimleri birlikte yürütülmekteydi.

Şekil 2: Muzika-i Hümayun

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte 1924 yılında Meclise getirilen Tevhid-i Tedrisat (öğretimde birlik) yasası ile beraber, müzikte çağdaş adımlar atılmaya başlanmıştır. Bundan böyle ülkenin her köşesinde aynı tip eğitim yapılacak müzikte ustadan çırağa kulak yoluyla geçen eğitim, yerini notaya, kitaba ve belli akademik yöntemlere bırakacaktır.

Okullarda çağdaş anlamda bir müzik eğitim ve öğretimi yapılmasını sağlamak amacıyla 1924 yılında Musiki Muallim Mektebinin kurulması en önemli ve öncü atılımdır.

Cumhuriyetten önce halifeliğe bağlı olan ve halifeliğin kaldırılmasıyla açığa kalan Mabeyn Bandosu üyelerinin Ankara'ya nakledilerek, Musiki Muallim Mektebi'nde öğretmen olarak görevlendirmeleri sağlanmıştır. Bu okul daha sonra 1936 yılında Alman müzikolog Paul Hindemith'in yardımıyla Ankara Devlet Konservatuvarı'na dönüştürülmüştür. Aynı zamanda Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın temeli olan Muzika-i Hümayun Mart 1924'de Ankara'ya getirilerek

Riyaset-i Cumhuriyet Musiki Heyeti adı altında kurulmuştur. Orkestra'nın şefliği görevini de 1935 yılına kadar Zeki Üngör ve Ahmed Adnan Saygun üstlenmiştir. Musiki Muallim Mektebi ise 1937-1938 eğitim öğretim yılından itibaren Gazi Eğitim Enstitüsü'nün müzik şubesi olarak eğitim-öğretim görevini sürdürmüştür.

Şekil 3: Musiki Muallim Mektebi

İkinci atılım; Türk ulusunu aydın bir geleceğe kavuşturmanın yollarını arayan Atatürk, bilimin yanı sıra, aynı önemi verdiği güzel sanatlar (plastik sanatlar) ve müzik alanında da Avrupa'ya Türk gençlerini yollamasıdır. 1924 yılından itibaren Avrupa'ya müzik öğrencisi gönderilmiştir. Ekrem Zeki Ün (1924-1930), Ulvi Cemal Erkin (1925-1930), Necil Kazım Akses (1926-1934), Hasan Ferit Alnar (1927-1932) ve Ahmed Adnan Saygun (1928-1931) gibi kompozitörlerimiz bu imkânlardan faydalanmıştır.

Şekil 4: Sanayi-i Nefise Mektebi

İstanbul'da Sanayi-i Nefise Mektebi'ni ve Ankara'da Musiki Muallim Mektebi'ni yepyeni bir anlayışla ele alan ve zamanla bunlardan bir Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ve bir "Devlet Konservatuarı" çıkaran yeni kuşaklar yetiştiren, opera ve orkestraların kurulup gelişmelerine yardımcı olan yetiştirilmiş Türk gençleri, Cumhuriyet Türkiye'sinin ilk kuşağıdır.

Üçüncü atılım ise; İstanbul Belediyesine bağlı olan Dar-ül Elhan'ın eski geleneğini sürdüren bölümünün kapatılması ve bu kuruluşun çok sesli bir anlayışın simgesi olan "Konservatuar" olarak değiştirilmesidir.

Şekil 5: Dar-ülelhan

Türkiye'de Dar-ülbedayi adıyla 1913'de kurulan ve 1917'de çalışmalarına başlayan (Ezgi-Melodi Okulu) demek olan Dar-ülelhan, 1926 yılında kapatılarak 1927'de İstanbul Belediye Konservatuarı adını almıştır. Daha sonra Türk müziği, Batı müziğinden ayrılır.

Ayrıca 1930 yılında alınan bir kararla Zeki Üngör'ün marşı resmi İstiklal Marşı olarak kabul edilir. Marşın orkestrasyonunu besteci Edgar Manas yapmıştır.

Bu üç atılım, bir yandan gençliğe çokseslilik temeline dayanan çağdaş anlayışta bir müzik eğitimi vermek, bir yandan geleneğe körü körüne saplanıp kalmayan yeni ve çağdaş bir Türk müzik sanatı yaratabilecek bir gençliğin yetiştirilmesini sağlamaktır.

"Atatürk aynı zamanda "Ulusal Opera" yaratma çabasına da girmiştir. Milli Türk operasının kurulması ve bir opera seyircisininin hazırlanması için çalışmalar

başlatmıştır. Kendisine sunulan bir raporu inceleyen Atatürk; hemen onay vermiş ve rapora ‘bu raporu esas tutalım diye kayıt düşmüştür.’”(Bayındır, 2000 s: 394)

“Musiki inkılâbının nihai amacının ulusal bir Türk operası yaratılmasına yönelik tavrı bulunmasıdır.” (Paçacı, 1999, s:48)

Paçacı (1999: 48) “Ulusal opera yaratma yönündeki bu amaç, Atatürk’ün verdiği musiki direktifinin ardından aynı yıl içinde “Türk Beşler”inden Ahmed Adnan Saygun ve Necil Kazım Akses’in besteleyecekleri ilk üç “Ulusal Opera”nın sahnelenmesiyle ilk örneklerini verecektir.” diye ifade etmektedir.

Atatürk’ün opera sanatına yaptığı en nemli katkılardan biri de opera literatürüne kazandırdığı eserlerdir. Atatürk’ün 1 Kasım 1934’deki Meclis konuşmasının ardından “Türk Beşleri”den A.Adnan Saygun ve Necil Kazım Akses’in bestelemiş oldukları 3 ulusal opera Atatürk’ün emriyle sahnelenir. Özsoy operası (A.Adnan Saygun- Münir Hayri Egeli), Bayönder (Necil Kazım Akses- Münir Hayri Egeli), Taşbebek (A.Adnan Saygun- Münir Hayri Egeli). A.Adnan Saygun’un İran Şahı Rıza Pehlevi’nin Türkiye’yi ziyareti münasebeti üzerine bestelediği Özsoy operası; iki ülke arasındaki dostluğu bir efsaneye dayandırarak sunmuştur (19 Haziran 1934).

Şekil 6:Atatürk ve İran Şahı Rıza Pehlevi

“Müzik politikasına uygun olarak hazırlanan ilk operamız Özsoy’un (diğer adı Feridun) librettosu Münir Hayri Egeli’ ye, bestesi de Ahmed Adnan Saygun ’a aittir. Özsoy operası ya da broşürdeki ismiyle Özsoy Destanı, Cumhuriyet döneminin ilk lirik sahne eseri olma özelliğine sahiptir.” (Bayındır, 2000, s: 400)

Eser 3 perde, 12 tablodan oluşmaktadır. Ancak son iki perde pek beğenilmediği için elenmiştir. Konusu bizzat Atatürk tarafından tespit edilmiş olan Özsoy operasında Türklerle İranlıların aynı soydan geldiği teması işlenmiştir.

Özsoy operasının en önemli oyuncularından birisi de dramatik soprano Semiha Berksoy' dur.

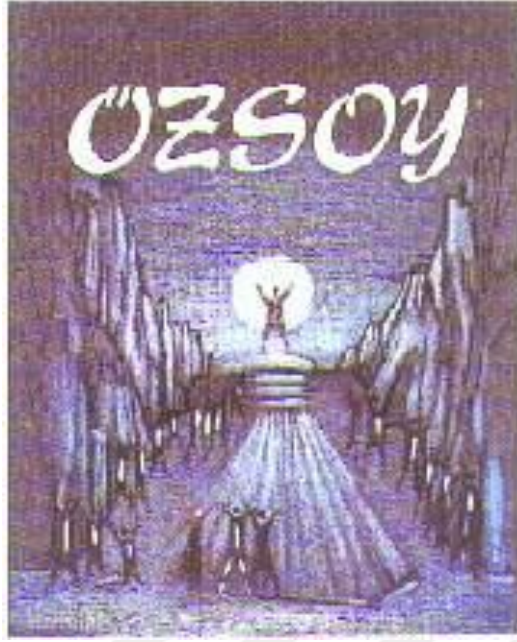
Semiha Berksoy; "Özsoy operasında söylediği şarkılar ve aldığı tebrikler neticesinde Atatürk tarafından Avrupa'ya gönderilme kararının alınmasına neden olmuştur.

1936 yılında Berksoy; hem Nazım Hikmet'in aşkından kurtulmak, hem de gerçekten çok sevdiği ve daha çocukluğundan aklına koyduğu gibi gerçek bir opera sanatçısı olmak için Almanya'ya doğru yola çıkmıştır.

Atatürk' ün gerçek sanatçılara ve sanata olan saygısı ve teşviki, Türkiye'nin kısa bir süre içinde opera sanatında geldiği yer ve elde ettiği başarılar açısından son derece önem taşımaktadır.

Şekil 7: Semiha Berksoy

Şekil 8: Özsoy Operası'nın 1981-1982 sezonu program kapağı

Atatürk'ün İstiklal Savaşında Ankara'ya gelişinin 15. yıldönümü nedeniyle Saygun'un bestelemiş olduğu bir perdelik Taşbebek operası da Cumhurbaşkanı'nın huzurunda 27 Aralık 1934 akşamı Saygun'un şefliğinde Ankara Halkevi sahnesinde ve Necil Kazım Akses'in bestelediği Bayönder operası da, 27 Aralık 1934 akşamı Saygun'un yönetiminde sahnelenir.

Şekil 9: İlk Türk Operası: Özsoy Operası (Adnan Saygun-Münir Hayri Egeli)

Atatürk'ün ayrıca 1930 sonrası yaptığı en önemli hizmetlerden biri de Türk halk müziği alanındaki çalışmalarıdır. Aslında bu çalışmalar 1923 yılında başlamıştır ve bu sayede ülkede halk müziği belli oranda gelişme göstermiştir.

Atatürk 1934 yılında yaptığı bir konuşmasında halk müziği derlemeleri yapılarak, derlenecek ezgilerin genel musiki kuralları içerisinde işlenmesini ve böylece Türk müziğinin evrensel müzik seviyesine yükselebileceğini belirtmiştir.

Saygun (1987: 49) “ ... Ulusal ince duyguları, düşünceleri anlatan yüksek deyişleri toplamak, onları bir an önce genel son musiki kurallarına göre işlemek gerektir. Ancak bu yolda Türk ulusal musikisi yükselebilir, evrensel musikide yerini alabilir.” diye ifade etmektedir.

Atatürk; “ ... Bize yeni bir musiki lazımdır ve musiki, özünü halk musikisinden alan çoksesli bir musiki olacaktır.” (Saygun, 1987, s: 48) demiştir.

Aynı zamanda “ ... Halk musikisi milli kültürümüzün, Batı musikisi de yeni medeniyetimiz’ in musikileri olduğu için her ikisi de bize yabancı değildir, o halde, milli musikimiz memleketimizdeki halk musikisiyle batı musikisinin kaynaşmasından doğacaktır.” (Paçacı, 1999, s:44)

Atatürk halk müziğinin derlenmesine ve kompozitörler tarafından işlenmesine çok önem vermiş, daha 1924 yılında halk müziği derlemelerini başlatmıştır.

İstanbul Konservatuvarı’nın 1924’deki halk müziği derlemelerinden sonra M.E. B’ lığı Seyfettin-Sezai (Asaf) kardeşleri batı Anadolu’ya derlemeye göndermiş derlenen türküler 1925’de “Yurdumuzun Nağmeleri” adı altında yayımlanmıştır.

İstanbul Konservatuvarı 1926-1929 yılları arasında Anadolu’ya dört derleme gezisi düzenlemiş, gezilerde derlenen ezgiler “Halk Türküleri” adı altında 15 defter yayımlanmıştır.

Devlet ödeneğiyle yapılan dört derleme gezisine başta konservatuar müdürü Yusuf Ziya Demircioğlu, Rauf Yekta, Dürri Turan ve Ekrem Besim Beyler, Ragıp Gazimihal, Ferruh Arsunar, Abdülkadir İnan beyler katılmışlardır.

1932’de beşinci bir derleme gezisi düzenlenmiş, derleme çalışmalarına bir süre ara verildikten sonra Atatürk’ün 1934 ve 1935 den sonra halk müziği derlemeleri tekrar başlamıştır.

1936 yılında Ankara Halk Evi’nin daveti üzerine tanınmış Macar müzikoloğu ve bestecisi Bela Bartok (1881-1945) Ankara’ya gelmiştir.

Bartok, konferanslarında halk müziğinin derlenmesinin önemine dikkatleri çekmiş kendisi de Adana yöresinde derlemeler yaparak 90 tane Türk halk ezgisini notaya almıştır.

1937 ve 1938 yıllarında iki büyük derleme gezisi daha yapılır, 1937 yılındaki geziye Ferit Alnar, Necil Kazım Akses, Ulvi Cemal Erkin, Halil Bedii Yönetken, Muzaffer Sarısözen. 1938 yılındaki iki derleme gezisine ise Ferit Alnar, Cevat Memduh Altar, Halil Bedii Yönetken, Tahsin Banguoğlu, Ulvi Cemal Erkin, Nurullah Taşkiran, Muzaffer Sarısözen, teknisyenler Arif Etikan ve Rıza Yetişen katılmışlardır.

Şekil 10: Neriman Sarısözen, Radyo Müdürü, Rüştü Şardağ, (Adı bilinmiyor), Arif Sami Toker, Muzaffer Sarısözen ve Mustafa Hoşsu. (Doç.Dr. H.Yaltırık özel arşivinden)

Halk müziği derleme gezilerine Atatürk'ün ölümünden sonra da 1953 yılına kadar devam edilmiş, bütün iller dolaşmış 10.000 civarında ezgi derlenmiş, 2000 kadar ezgi Muzaffer Sarısözen tarafından notaya alınarak yurttan sesler programlarıyla yurda yayılmıştır.

2.2. Ankara Devlet Konservatuvarı

Atatürk'ün isteği üzerine 1936'da kurularak profesyonel müzik ve sahne sanatları eğitimi vermeye başlayan kurum, Cumhuriyet kültürümüzün yapı taşlarından biri olarak kabul edilir. Ankara Devlet Konservatuvarı Cumhuriyet'in kuruluş döneminde Türkiye'nin müzik yaşamını kalkındırmak için uygulanan planın bir parçasıdır. Bu atılım Avrupa ülkelerinden getirilen uzmanların görüş ve uygulamalarıyla beslenmiştir. (Say, 2008, s:74)

1934'te Milli Eğitim Bakanlığımız, dönemin Berlin Kültür Ateşesi ve Talebe Müfettişi olan Cevat Dursunoğlu'ndan konuyla ilgili bir uzman bulmasını istemiş,

sonuçta ünlü Alman besteci Paul Hindemith ile anlaşma yapılmasına karar verilmiştir. Hindemith ile 27 Mart 1935 tarihinde yapılan sözleşme uyarınca bestecinin Türkiye’de müzik kurumlarının düzenlenmesi konusunda bakanlık danışmanı olarak çalışmalar yaparak bakanlığa bu konuda raporlar vermesi öngörülmüştür. (Say, 2008, s:75)

1934 yılında Musiki Muallim Mektebi önemli bir değişim geçirerek; 1)Musiki Muallim Mektebi 2) Riyaseticumhur Filarmoni Orkestrası 3) Temsil Şubesi olmak üzere okul üç bölüm halinde varlığını sürdürmeye başlar. Bir süre bu şekilde öğretime devam eden Musiki Muallim Mektebi’nden ilk olarak 1936’ da Riyaseti cumhur Filarmoni orkestrası kopar. 1936-37 öğretim yılında yine Musiki Muallim Mektebi bünyesinde Milli Musiki ve Temsil Akademisi oluşturulur. Ancak yeterli görülmeyen bu akademi yerine 6 Mayıs 1936 tarihinde kabul edilen bir yasayla Ankara Devlet Konservatuarı kurulur. (Bayındır, 2000, s:339)

Musiki Muallim Mektebinin binasında açılan konservatuarda ilk öğrenciler M.M.M’in öğrencileri arasından bir sınav komisyonu tarafından seçilir. Sınav komisyonu, okul müdürü Rauf Yener, Necil Kazım Akses, Eduard Zuckmayer, Dr.Ernst Praetorius ve Paul Hindemith’den oluşmaktaydı ve sınav sonucunda okula 86 öğrenci kabul edilmişti.(Say, 2008, s:75)

A.D.K’ nın kurulması Atatürk’ ün en büyük İnkılâpları’ndan biridir. Atatürk okulun açılmasına bizzat katkıda bulunmuş, iki yıllık çalışmasıyla da yakından ilgilenmiştir. Konservatuarın açıldığı günlerde Batı’dan müzik alanında tanınmış müzik adamları Türkiye’ye getirilmiş ve kendi müzisyenlerimizle birlikte müzik alanında yapılması gerekenler için yol alınmıştır. (Bayındır, 2000, s:340)

Konservatuar kadrosunu genellikle Hitler rejiminden kaçarak Türkiye’ye yerleşen kısa ya da uzun süre hizmet veren çoğunluğu Alman ya da Avusturya uyruklu müzikçiler oluşturmaktaydı. (Say, 2008, s:75)

Önceleri Berlin Yüksek Müzik Okulu Profesörlerinden Paul Hindemith ile işe başlanmış, ardından Carl Ebert ile okulun örgütlenip gelişmesi sağlanmıştır.

Şekil 11: Ankara Devlet Konservatuvarı

Hindemith'in tavsiyesi üzerine; Türkiye'ye gelen ilk müzisyenlerden biri de Dr. Ernst Praetorius't-duur. Prof. Praetorius ülkede senfonik orkestranın gelişmesin de büyük rol oynamış ve çok sayıda orkestra şefi yetiştirmiştir.

Konservatuarda sahne sanatları ve müzik dersleri öğretmenlerinin çoğunluğu da daha önce M.M.M'de ders vermiş olan Türk müzikerlerdir; Ulvi Cemal Erkin (piyano), Ferhunde Erkin (piyano), Necdet Remzi Atak (keman), Mahmut Ragıp Gazimihal (keman ve müzik tarihi). (Say, 2008, s:76)

M.M.M'nin öğretmenlerinden Adnan Saygun konservatuvarın kuruluş döneminde başka görevlerden olduğundan dolayı bu kuruma 1946'da dönmüştür. Necil Kazım Akses kuruluş dönemindeki çalışmalara tamamen katılmış ve ilk öğretmenleri arasındadır. Kuruluş döneminde konservatuvarın öğretmenleri arasında yer alan ünlü tiyatrocumuz Muhsin Ertuğrul, Carl Ebert ile görüş ayrılığına düşmüş ve kurumdan ayrılıp İstanbul'a dönmüştür.

1934 yılında çıkan konservatuvar kanunundan sonra beş yıl içinde, kanunun yetersiz kalması ve yeniden hazırlanması gündeme gelmiş ve 1939 yılı konservatuvar açısından önemli bir yıl olmuştur. 1940 yılında Devlet Konservatuvarı, müzik kısmı ve temsil kısmı olarak iki kısma ayrılmıştır. Buna göre; müzik kısmı 1) Kompozisyon, 2) Orkestra İdaresi 3) Piyano, org, harp 4) Yaylı Sazlar 5) Nefesli ve Vurmalı Sazlar 6) Teganni (Opera Muganniliği, Koro Muganniliği, Konser Muganniliği). Temsil kısmı'nda 1) Opera, 2) Tiyatro, 3) Bale şeklinde üç kısma ayrılmıştır. (Bayındır, 2000, s: 342)

Ankara Devlet Konservatuarı Türkiye'nin sanat dünyasında seçkin bir yere sahip olmuştur. Türkiye'nin, müzik ve sahne sanatları alanlarında tanınmış isimlerin büyük bir bölümü bu okuldan mezun olmuştur.

“1936 yılında kurulmuş olan kurum, Y.Ö.K yasası ile 2 Temmuz 1982’de Hacettepe Üniversitesi’ne bağlanmış bu tarihten başlayarak Ankara Devlet Konservatuarı kullanılmayarak okulun adı Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı’na dönüştürülmüştür.” (Say, 2008, s:76)

2.2.1. Paul Hindemith (1895-1963)

Şekil 12: Paul Hindemith

Yirminci yüzyıl müziğinin önde gelen bestecilerinden olan Hindemith, Türkiye’de müzik yaşamının geliştirilmesi projesi ve Ankara Devlet Konservatuarı’nın kurulması için verdiği raporla ülkemiz açısından önem taşıyan bir isimdir. “Türk Müzik Yaşamının Kalkınması” için öneriler (1935-1936) başlıklı geniş rapor, yaklaşık 50 yıl sonra Gültekin Oransay’ın çevirisiyle yayımlanmıştır. (Say, 2008, s: 68)

Say (2008) “Hindemith’in eşinin Yahudi olması ve yaratılarının öncü nitelik taşımasıyla nedeniyle Nazi rejimi tarafından dışlanan bestecinin eserleri Almanya’da yasaklanmıştır. Tam bu yıllarda Türk hükümetinin daveti üzerine 1934’ten

başlayarak ülkemize üç kez gelerek Türkiye'nin müzik alanında kalkınması ve A.D K'nın kuruluşu üzerine raporlar hazırlamıştır.

Hindemith Raporu; Paul Hindemith'in Türkiye Cumhuriyeti hükümeti tarafından ülkenin müzik yaşamını yeniden örgütleyip düzenleme konularında 1935 yılında görevlendirilmesi üzerine hazırladığı geniş rapor; Ankara, İstanbul, İzmir kentlerinin müzikal yaşamını bir süre inceleyen besteci, gözlemlerinin sonuçlarını dikkate alarak uluslararası ölçütler açısından Türkiye'nin müzik yaşamını geliştirmeyi öngören sorunları sistematik bir yaklaşımla kaleme almış ve devlet yetkililerine sunmuştur.” (s: 68-69)

Hindemith'in raporu şu başlıkları içerir;

Orkestra (Genel düşünceler, Etkinlik Çevresi, Orkestra Müzikçileri, Orkestra Yönetimi, Çalgısal Donanım, Program Önerileri)

Müzik Yüksek Okulu ya da Konservatuar (Genel Düşünceler, Kuruluş Planı, Okul Yapısı, Öğretim Araçları, Öğrenciler ve Öğretmenler, Yönetim; Örgütlenmiş Sınavlar)

Müzik Yaşamı (Operaevi, Konser Örgütü, Okullar da müzik eğitimi, Halk Müziği, Askeri Bandolar vb.) (Say, 2008, s: 70)

Öncelikle Ankara'da bir opera binasının yapılması gerektiğini belirterek, bu binanın tiyatro ve orkestra açısından nasıl düzenlenmesi gerektiği, akustiği, gerekli sahne donanımları hakkında bir takım bilgiler vermiştir. Bir opera yönetmenini atayarak, başlangıç olabilecek opera temsillerinin yapılmasının şancı, sahne ressamı, korrepitör gibi sanatçıların bir an önce sağlanmasının gerekliliğini vurgulamıştır. Tiyatro'ya bağlı opera yönetmeninin gözetiminde bir opera okuluna ihtiyaç olduğunu, buradaki opera öğrencilerinin şan derslerini konservatuardan almalarının uygun olacağını belirtmiştir. Ayrıca opera kadrosunun büyük bir bölümünü oluşturan kadın ve erkek dansçıların yetiştirilmesi için Rus modelinde olduğu gibi tiyatro görevine bağlı olarak Türk dansçıların eğitileceği bir dans okulunun kurulması gerektiğini vurgulamıştır. Orkestranın gerek senfonik gerekse oda müziği ya da solist sanatçılar olarak konserler vermesi için düzenlemelerin yapılmasını önermiştir.

Bu amaçla konser organizasyonlarına farklı şehirlerde eklenerek Türk insanının bu sanat faaliyetlerinden yararlanması gerektiğini belirtmiştir.

Hindemith raporlarının doğrultusunda; 1936 yılında Ankara'da bulunan Musiki Muallim Mektebi, Ankara Devlet Konservatuarına dönüştürülmüştür.

Ayrıca Avrupalı uzmanlardan tiyatro rejisörü Prof. Carl Ebert, orkestra şefi kemancı Ernst Preatorius, Lico Amar Ankara'ya gelerek eğitim öğretim planında yerlerini almışlardır.

P. Hindemith, 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan ve geliştirilen “Yeni Klasikçilik” akımının önde gelen temsilcisi hatta simgesidir.

Hindemith'in müziği, polifonik bir dokudan öznel yaklaşıma pek yer vermeyen “salt müzik” kavrayışını yansıtır. Özellikle biçimci olan bu müzik, birçok yönüyle Bach' a dönüş eğilimleri taşır. Ancak bu polifoni anlayışı, melodik öğelere bakıldığında besteci canlı ve buluşçu yapıdadır.” (Say, 2008, s: 69)

1940'da Hindemith ABD'ye göç etti. Bu dönemde kendi müzik teorilerini geliştirdi ve bunları kendi öğretimine ve bestelerine uygulamaya başladı. ABD'de Yale Üniversitesi'nde müzik öğreticiliğine devam etti ve birçok müzisyen yetiştirdi. Harvard'da verdiği bir seri müzik teorisi konferansı çok etkili bir müzik ve kompozisyon teorisi kitabına kaynak olmuştur.

1953'te Avrupa'ya dönen Hindemith İsviçre'ye yerleşip Zürih Üniversitesi'nde ders vermeye başladı. Bu arada birçoğu kendi bestelerinden oluşan birçok plak ve ses kaydı yaptı. Besteci 1963'de Frankfurt'da hayata gözlerini yumdu.

2.2.2. Carl Ebert (1887-1980)

Şekil 13: Carl Ebert

Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye'de on yıl yaşamış olan sanatçı, Türk modern tiyatrosunun kurucuları arasındadır. Ankara'da Devlet Konservatuvarı ve

Devlet Tiyatrosu'nun kuruluşunda çok büyük emek ve katkı sağlamıştır. Aynı zamanda Devlet Tiyatrosu'nun ilk yönetmenlerinden biri olmuştur.

1909-1914 yılları arasında oyunculuk yaptığı Max Reinhard'ın Tiyatro Sanat Okulu'ndan mezun olan sanatçı, ilk olarak Alman Ulusal Tiyatrosu'nda rol alarak sanat hayatına başladı. Berlin ve Frankfurt'ta kendi çabalarıyla oluşturduğu sanat okullarında yönetmen ve oyuncu olarak görev yapan Ebert, 1927'de opera'ya geçerek Berlin Şehir Operası'nda birçok esere imza atmıştır. 1933'te Hitler rejimini eleştirmeye başlayınca Berlin'de işine son verilmesinin üzerine Arjantin'e giden sanatçı 1933-1936 yılları arasında ülkenin en önemli kurumları arasında olan Teatro Colon'da görev yapmıştır. Ayrıca 1934'te Almanya'daki rejimden kaçan iki arkadaşı ile birlikte İngiltere'de Glyndebourne Opera Festivali'nin başlatıcısı olmuştur.

1936'da Cumhurbaşkanı Filarmoni Orkestrası ile genel sahne işlerinin örgütlenmesi konusunda görüşmek ve tavsiyelerinden yararlanmak üzere Ankara'ya davet edilmiş, Ankara Devlet Konservatuvarı'nın tiyatro ve opera bölümlerinin kuruluşu, ders planlarının saptanması konusunda görüşlerine başvurulmuştur.

Bayındır (2000) Carl Ebert, Milli Eğitim Bakanlığına 7 rapor sunmuştur. Sunulan raporlar içerik olarak tiyatro ve opera ile ilişkilidir. Bu çalışmanın başlığı dışında kaldığı için Ebert' in tiyatro ile ilgili önerilerine yer verilmeyecek sadece opera ve müzik eğitimine ilişkin önerilerine yer verilecektir.

Carl Ebert ilk raporunda, tiyatro ve opera okulunun 1939-40 bütçesi için önerilerde bulunmuş, tiyatro ve opera bölümlerinde öğretim kadrosunun Türk ve yabancı uzmanlarla desteklenmesini istemiştir. İdareci ve eğitimci kuşakları şimdiden yetiştirilmesini ve bunların arasında kadınlara da yer verilmesini önermiştir. Operanın gereksinim duyduğu müdürlük için Türk elemanlar yetişinceye kadar yabancı bir uzmanın çağrılmasını Türk halk danslarının olduğu kadar modern danslarının da öğretilmesini vurgulamıştır.

Dördüncü raporda tiyatro ve opera bölümlerine taşradan gelen öğrencilerde olduğu için hazırlık sınıflarının açılmasını önermiş, opera bölümüne nota okuma, kulak terbiyesi, musiki nazariyatı esasları, armoni ilmi esasları, piyano, Türkçe gramer, fonetik ve jimnastik derslerinin verilmesini önermiştir. Öğretmenlerin mevcut olanlar arasından karşılanabileceğini, hazırlık sınıfının bitiminde yapılan sınavda, yeterliliğini kanıtlayan öğrencilerin sınıflarını geçebileceğini açıklamıştır. Hazırlık sınıflarıyla beraber tiyatro bölümünün dört yılda, opera bölümünün ise altı yıla çıkarılabileceğini belirtmiştir.

Ebert' in beşinci raporu, dördüncü raporunu tamamlayıcı niteliği yanında bir dizi eleştirileri içermektedir. Ebert geçen üç yıllık süre içinde amaçlara ne kadar ulaşıldığını, ulaşılmadıysa nedenlerini bu raporda tartışmış alınması gereken önlemleri ve önerileri açıklamıştır.

Carl Ebert altıncı ve son raporunda ise opera okulunda programa, musiki tarihi ve opera tarihinin eklenmesini ve radyo temsillerinin yapılmasını belirtmiş ve bu dersler içinde öğretimde esas alınacak bir antoloji eksikliğinin sürdüğüne dikkat çekmiş, bu eksikliğin giderilmesi için çaba gösterilmesini istemiştir. Kütüphane ve müzik arşivinde bir dizi inceleme yapan Ebert, bu konuda yetersizliği saptamış Türk ve dünya edebiyatı tercümeleleriyle plak arşivindeki eksikliklerin hızla tamamlanmasını istemiştir. Öğrenciler için “Tam Opera Temsileri” ni “Dinleme Geceleri” düzenlenmesini belirtmiş, bunun için gerekli olan radyonun konser salonuna konulmasını önermiştir. Carl Ebert' in sunmuş olduğu bu raporlar Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro ve Opera Bölümleri'nin kuruluş ve ilk çalışmaları açısından olduğu kadar, tiyatro, çağdaş tiyatro ve opera tarihi bakımından da büyük önem taşıyan raporlardır.(s: 452-452-454)

1940 yılından itibaren 9 yıl boyunca anlaşmalı uzman olarak Türkiye'de kalan Ebert, Devlet Konservatuvarı Tiyatro Tatbikat Sahnesi ile Opera Stüdyosu'nu yönetti. Carl Ebert'in Ankara Devlet Konservatuvarı'nın opera stüdyosundaki eğitim öğretim ile ilgili çalışmaları, başlangıçta uluslararası opera literatürünün standart eserlerinden alınan örneklerle, Türkçe metinli denemeler halinde oluşup gelişti. Bu alanda öğrencilerin sahneye koydukları ilk oyun, Mozart'ın bir perdelik Bastien and Bastienne adlı operası oldu. Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nı eşliğinde ilk olarak Türkçe metinle oynanmış bu eserin ardından, 1940 yılında Türkiye'de ilk olarak, ünlü besteci Puccini'nin Madame Butterfly operasının sadece ikinci perdesi, 1941 yılının mayıs ayında ise Puccini'nin Tosca operasının sadece ikinci perdesi konservatuvarın opera öğrencileri tarafından, Türkçe librettolarla sahnelenmiştir. Ebert, Musiki Muallim Mektebi içinde idareten kurulup faaliyete geçirmiş olan konservatuar sınıflarının devlet konservatuvarına dönüşmesinde öncülük etmiş bir kişi olarak 1947'ye kadar Tatbikat Sahnesi ve Opera Stüdyosu'nda birçok oyunu rejisörlüğünü yapmış, sayısız öğrenci yetiştirmiş ve böylece modern tiyatronun ve operanın kurucuları arasında yer almıştır.

1948-1954 yılları arasında Los Angeles'ta tiyatro öğretmenliği yapan Ebert; (1954-1961) emekliliğine kadar Berlin Devlet Operası'nın yönetmenliği görevini yürütmüş 1980'de Santa Monica'da hayatını kaybetmiştir.

2.3. Bela Bartok (1881-1945) ve Halk Müziği Derleme Çalışmaları

Şekil 14: Bela Bartok

“Macar besteci, piyanist ve etnomüzikolog, yirminci yüzyılın önde gelen besteci ve araştırmacıları arasında olan Bartok, temsil ettiği hümanist kavrayışla gelişmekte olan ülkelerin geleceğe dönük müzikal gelişimine ışık tutmuştur.”(Say, 2008, s:172)

Onun halk müziğinden yararlanma konusunda söylediği şu sözler, temel kavrayışını özetler; ‘ halk müziğinin sunduğu gereçlerden yararlanılması, bunların eserlere olduğu gibi ya da benzetme yoluyla serpiştirilmesi anlamına gelmez. Amaç halk müziği gereçlerindeki özü ve ifade derinliğini bestecinin kişisel stiline sindirmek olmalıdır. Bu nedenle bestecinin halk müziği dilini kendi ana dili gibi rahatlıkla kullanabilecek yaratıcılığı elde etmesi gerekir.’ Bu sözlerle belirtilen temel görüş, kaynağını halk müziğinde bulan değerlerin çağdaş eserlere yüzeysel bir yaklaşımla aktarılması değil, halk müziği gereçlerinin özümlemesinden doğan yaratıcı bir anlayışı öngörür.(Say, 2008, s:173)

Bestecinin etnomüzikolojik araştırmaları kapsamındaki ilk kitabı olan Romanya halk şarkıları üzerine yaptığı inceleme 1913'te yayımlanmıştır. I. Dünya

Savaşı nedeniyle alan çalışmalarına ara vermek zorunda kalan Bartok, 1914'ten başlayarak verimli bir bestecilik dönemine girmiştir. 20. yüzyıl müziğinin önde gelen bir temsilcisi olan Bartok, opera ve bale gibi sahne eserlerinin yanı sıra, özellikle orkestra ve piyano eserleriyle tanınmış, etnomüzikoloji alanında üretken bir araştırmacı olarak çok sayıda kitap yazmıştır.

“Macar halkının gururu olan Bartok, hümanist bir aydın kimliğiyle uluslararası değeri öne çıkmış bir sanatçıdır. Onun şu sözleri bestecilik kavrayışındaki insancıl özü simgeler. ‘Besteciliğe başladığım günden beri idealim halkların kardeşliğine hizmet etmek olmuştur. Devletler arasındaki sürtüşmelere, çelişiklere ve savaflara karşın kardeşliği savunuyorum ve gücümün yettiği kadar müziğimle bu ideale hizmet edeceğim.’” (Say, 2008, s: 172-173)

Bartok, meslek hayatının başında Fransız tesirinde kaldığı için erken dönem eserlerinde politonalitenin bazı belirtileri görülür. Fakat daha sonra bu malzmeden faydalanmayıp onun yerine Doğu Avrupa en çok da Macar ve Rumen halk üsluplarını araştırmıştır. Müziği her ne kadar armoni açısından yoğun ve karmaşık da kökünü halk müziğinin modal dizilerinden dikkatle seçilmiş armonilerden kurulan bir tonaliteden almıştır. Eserlerinde Stravinski gibi aksak usulü kullanan Bartok müzikte o dönemde Bulgar ritmi olarak adlandırılan bu ritim için Rumen etnomüzikolog Constantin Brailoui ile birlikte Türkçedeki aksak terimini önermiş ve bunu müzikolojiye yerleştirmiştir.

Avrupa ülkelerinin siyasal bunalımlar içinde bulunduğu 1930’lu yılların zorluklarıyla karşılaşmıştır. Türkiye’ye gelerek uyguladığı ve “Türk Beşleri”nden bestecilerimizin de desteklediği etnomüzikolojik çalışmalar bu döneme rastlamıştır.

1929-1936 yılları arası Türk halk müziği açısından çok verimli bir dönem olarak kabul edilmemektedir. Kişisel çabalar Bela Bartok gelene kadar devam etmiştir. Bartok ülkeye geldiğinde 1000’e yakın nota, 200 civarı plak ve 100 civarı kitap makale ile karşılaşmıştır. Bartok’un önemli bir özelliği saha çalışmalarını başlatmış olmasıdır.

Ulvi Cemal Erkin, Adnan Saygun, Necil Kazım Akses onunla birlikte saha çalışmaları yapan kişilerdir. Bartok’un Türk müziğine katkısı, genç Türk müzik adamlarına saha çalışmalarının inceliklerini, nasıl yapılması gerektiğini göstermesi açısından önemlidir.

Bartok’un Türkiye’ye istendiğini Ankara Üniversitesi Profesörleri’nden Laszlo Rosony’ye yazdığı mektuptan öğreniyoruz. Rosony’de onun Türk halk

müziği üzerine çalışmalar yapmak istediğini, halk şarkılarını plağa alabileceğini duyurmuş, bunun haber alınması üzerine İstanbul Konservatuarı, Ahmed Adnan Saygun ve Ankara Halkevi'nin ilgisi ve çabalarıyla Bartok ülkeye getirilmiştir.

Bela Bartok'u 2 Kasım 1936 tarihinden itibaren Türkiye'de, İstanbul'da görmeye başlıyoruz. Gelir gelmez Bartok'un ilk işi yapılan derleme çalışmaları sonucunda toplanan kayıtları dinlemek olmuştur. Daha sonra Adnan Saygun ile birlikte Ankara'ya geçerek orada konferanslar vermiştir. 18 Kasım'da Adana'ya hareket eden Bartok bu gezi kapsamında diğer güney illerini de gezmiş, gezi süresince toplam 93 ezgi dinlemiştir. (Bayındır, 2000, s:377)

Bartok'un Türkiye'ye esas gelme sebebi, eski Macar müziği ile eski Türk halk müziği arasındaki ilişkiyi saptamaktır.

Bartok-Saygun ikilisinin dinlemiş oldukları parça sayısı, yapılan saha çalışmalarının verimli geçtiğinin bir kanıtıdır ve Ankara'da oluşturulması düşünülen halk müziği arşivinin zenginleştirilmesi açısından da önem taşımaktadır.

Bela Bartok, "Bir Halk Müziği Arşivi Kurulması Konusunda Öneriler" isimli sunduğu raporunda bazı tespitlerde bulunmuştur.

Böyle bir arşivin kurulmasının Türk müziği bakımından olduğu kadar, uluslararası görüş açısından da önemle beklenen bir gelişme olacağını belirterek arşivin kuruluş amacını şöyle sıralamıştır: 1) Köylü müziğini yerinde, yani doğrudan köylerde, plak veya ses şeridine almak ve bunları saklamak, 2) Alınan parçaları olabildiğince tam olarak notaya geçirmek, 3) Bu toplanan örnekleri sistemli bir biçimde düzene koymak, 4) Düzene konmuş örnekleri yayımlamak. Bartok bu önerilerden bir kısmını gerçekleştirme imkânı bulmuştur. Ancak bu çalışmalardan birkaç kuşak Türk besteci faydalandıysa da, ihmal yüzünden bugün Ankara Devlet Konservatuarı Halk Müziği Arşivi'nin kötü durumda olduğu ve hatta ortada olmadığı söylenmektedir. (Bayındır, 2000, s:378)

"1930'lar Türkiye'sinde kültür işlerine yön verenlerin başlıca uğraşlarından biri Osmanlılığı Türklük'ten ayırma çabalarıdır. Bu çabaların altındaki anlayışa göre gerçek Türklük'ün kaynakları, halk kültüründe yani folklor ürünlerinde saklıydı. Böylece Cumhuriyet dönemi folkloru, ulusal kültür olarak ortaya sürmüştür." (Bartok, 1991, s:9)

"Bu tavrın musikideki ifadesi ise, geleneksel sanat musikisi ile Türk halk musikisini, kökenleri farklı da olsa, Türk musiki kültürünün iki ayrı zenginlik olarak değerlendirmek yerine onları birbirinden koparmak, yabancılaştırmaktır. Türk halk

musikisinin pentatonik bir temele dayandığı tezi de iki musikiyi birbirinden koparma çabaları için teknik bir gerekçe sağlıyordu.” (Bartok, 1991, s:9)

“Nitekim halkevi çizgisindeki folklorcu musiki çevrelerinin beklentilerinden biri de, Türk halk musikisinin pentatonik temele dayandığı kanısının Bartok gibi yetkili bir ağızdan onaylanmasıydı.” (Bartok, 1991, s:10)

1934’te Ahmed Adnan Saygun tarafından hazırlanarak Türk Tarih Kurumu’na verilen bir raporda, pentatonizm kavramından neler beklendiğini gözler önüne serer.

Bartok, yüzyılımızın en yalnız besteci ve musiki adamlarından biridir. (Bartok, 1991, s:9)

Öldüğünde anlaşılmamış, ünsüz, meteliksiz, müzikçiydi. Dramatik olaylarla doludur hayatı. Türk halk musikisini araştırma serüveni bir dram. İlk, öneminin çok iyi farkında olduğu bu eseri yayımlatmak için harcadığı bütün çabalar boşa gider. Tabii, bu çalışmayı yayımlamak herkesten önce Türk resmi kuruluşlarına düşerdi. Sonunda, araştırmanın yayına hazır el yazmalarını bu gibi şeylere ilgi duyabilecek pek az insanın bulunduğu Columbia Üniversitesi’nin musiki kitaplığına verir. El yazmaları uzun zaman Bartok’ un ölümünden otuz yıl sonrasına kadar tozlu arşivlerde el sürülmeden kalır. Otuz bir yıl sonra gezi arkadaşı A.Adnan Saygun’ un yazdığı inceleme dışında, eserini enine boyuna ele alan bir Türk musiki adamı çıkmaz. (Bartok, 1991, s: 9)

Şekil 15: Ahmet Adnan Saygun, Bela Bartok ve Tanburasıyla Tanburacı Osman Pehlivan halk müziği derlemelerinde, 1936. (Doç.Dr. H.Yaltırık özel arşivinden)

Sonuç olarak tüm bu çalışmalar Türk bestecilerimize ışık tutmuş, ulusal Türk müziğinin oluşturulup yüceltilmesi ve evrensel müzik dünyasındaki yerini alabilmesi yolunda halk ezgilerimizin batıda kullanılan besteleme teknikleriyle çok seslendirilme biçiminde ortaya çıkarmıştır.

Çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde çoksesli hale getirilmiş halk türkülerimizi inceleyeceğiz.

2.4. Çağdaş Türk Bestecilerine Genel Bir Bakış

Atatürk'ün ulusal Türk müziğinin oluşturulup yüceltilmesi ve evrensel müzik dünyasındaki yerini alabilme çabası bir takım eğitim politikasına da dayanmaktadır. Bu süreçte ülkenin her köşesinde aynı tip eğitim yapılacaktır. Böylece müzikte de ustadan çırağa kulak yoluyla geçen öğreti, yerini notaya, kitaba ve belli teknik yöntemlere bırakmalıdır.

Öncelikle müzik alanında sanatçı ve öğretmen yetiştirmek üzere yetenekli gençler belirlenmiş ve bu gençler yurt dışına (Berlin, Paris, Budapeşte, Prag) gibi merkezlere gönderilmiştir. Bu gençler, kendilerini beste yapmaya adanmış başka bir ifade ile besteciliği “meslek olarak” seçen ilk müzik adamlarımızdır.

2.4.1. Türk Beşleri

Türkiye’de müzik devimi kendilerini müziğe ve Türk müziğinin ilerlemesine adanmış besteci ve icracıların sayesinde hayata geçmiştir. 1940’lı yıllardan sonra yazdıkları eserlerle dünyada da adlarını “Türk Beşleri” olarak duyuran bestecilerimizden önce, hem besteci hem araştırmacı kimlikleri ile ve Cumhuriyet ile beraber müziğimize temel taşları koyan müzikçilerimizden de bahis etmek gerekmektedir.

Halil Bedii Yönetken (1899-1968), Mahmut Ragıp Gazimihal (1900-19619), Cevat Memduh Altar (1902-1995), Dr. Suphi Ezgi (1869-1962) ve Rauf Yekta Bey (1871-1935)’in yanı sıra, Muzaffer Sarısözen (1899-1963) ve Ahmet Kutsi Tecer (1901-1967) gibi değerli araştırmacılar, ilk kuşak Türk bestecilerinin yetişmeleri konusunda emeği geçen müzikçilerimizdir. İlk olarak Halil Bedii Yönetken tarafından da “Türk Beşleri” olarak isimlendirilen bestecilerimizden Cemal Reşit Rey (1904-1985) Cenevre Konservatuarında, Hasan Ferit Alnar (1906-1978) Viyana Devlet Müzik Akademisi’nde, Ulvi Cemal Erkin (1906-1972) Paris Konservatuarı ve

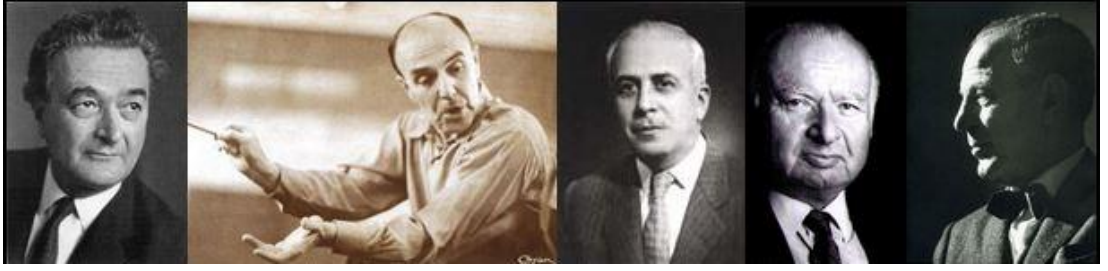
Ecole Normale de Musigue' de, Ahmet Adnan Saygun (1907-1991) Schola Cantorum ve Ecole Normale de Musigue ve Necil Kazım Akses (1908-1999) Viyana Devlet Müzik Akademisi ve Prag Devlet Konservatuvarı'nda eğitim almışlardır. Rus Beşleri'ne benzetilen bu beş Türk besteci, gerçekte Fransız altılıları gibi ortak bir estetik anlayış çevresinde bir araya gelen müzikçiler değillerdi. Rus Beşleri gibi onlar da ulusal kaynaklardan yararlanmaya öncelik vermişlerdi. "Türk Beşleri" diye adlandırılarak ortak bir çizgiye çekilmek istenen besteciler, Cumhuriyetin müzik politikasını gerçekleştirmeye girişmişlerdi. Beş besteci bazı ortak özellikler taşımakla birlikte gerek kişiliklerinden, müzik öğrenimi aldıkları çevrelerden kaynaklanan üslup farklılıkları da göstermişlerdir. Fakat hepsinin ortak amacı; Batı müziği yapısı içinde klasik Türk müziği ve Türk halk müziğinin motiflerini renklerini kullanarak Türk müziğini evrensel düzeye ulaşmasını sağlamaktır.

"Türk Beşleri", Cumhuriyet döneminde başlatılan Batı müziğinin yaygınlaştırılması, kurumsallaştırılması ve ulusal müziğimizin oluşturulma çalışmalarına en çok katkıda bulunan müzikçilerimiz olmuştur. Beşler'in her üyesi başlangıçta ulusalcı bir anlayıştan yola çıkmış yerel müziğimizin renklerinden yararlanmışlardır. İlk kuşak için halk ezgilerinin derlenmesi notaya aktarılması, incelenip değerlendirilmesi önemli bir kaynak oluşturmuştur.

19. Yüzyıl sonu ortaya çıkan ulusal kaynaklara yönelme akımının bir uzantısıdır bu başlangıç. Türk halk ezgileri ve geleneksel sanat müziğinin modal (makamsal) karakteri, aksak ritimler içindeki yapısıyla ilgilenmişlerdir. Bunu da genel olarak izlenimci ve yeni-klasikçi bir üslupta sergilemişlerdir. "Türk Beşleri" Avrupa konser salonlarında duyulan 20. yüzyıl Türkiye'si müziğinin ilk temsilcileri olmakla beraber, Cumhuriyetin müzik alanındaki yeni kuşakların yetişmesinde eğitimci ve idareci olarak görev almışlardır.

Cumhuriyet ile birlikte Avrupa'ya giderek eğitimlerini tamamlayan bestecilerimiz yurda döner dönmez Cumhuriyetin müzik kurumlarının kurulmasında öncülük etmişlerdir; Necil Kazım Akses Ankara Devlet Konservatuvarı'nın ve Ankara Devlet Opera ve Balesi'nin kurulmasına öncülük etmiş, Cemal Reşit Rey İstanbul'daki Dar-ül Elhan'a konservatuar şekli vererek Batı müziği eğitiminin yerleşmesini sağlamış ve İstanbul Şehir Orkestrası'nın kurulmasına öncülük etmiştir. Ulvi Cemal Erkin, Ankara Devlet Konservatuvarı'nın ilk müdürlerinden ve hocalarındandır. Ayrıca A.Adnan Saygun ve Hasan Ferit Alnar da bu kurumun ilk hocalarındandır.

(Aşağıdaki tabloların oluşturulmasında kaynak olarak Evin İlyasoğlu (2007) ve Ahmet Say (2008)' dan yararlanılmıştır.)

Şekil 16: Ahmet Adnan Saygun, Cemal Reşit Rey, Hasan Ferit Alnar, Necil Kazım Akses ve Ulvi Cemal Erkin

Tablo 1: “Türk Beşleri” nin Müzik Eğitimleri, Kompozisyon Anlayışları ve Etkilendikleri Akımlar

“Türk Beşleri” Besteciler	Müzik Eğitimi Aldıkları Okullar	Bestecilerin Kompozisyon Anlayışları ve Etkilendikleri Akımlar
Cemal Reşit Rey (1904-1985)	<p>Cenevre Konservatuarı’nda eğitim görmüştür.</p> <p>Paris’de Marguerite Long’un piyano kurslarına katılmış.</p> <p>Gabriel Faure ile müzik estetiği</p> <p>Raoul Laoarra ile kompozisyon</p> <p>Henri Defosse ile orkestra şefliği çalışmıştır.</p>	<p>Cemal Reşit Rey’in bestecilik süreci dört ayrı dönemde ele alınabilir; 1919-1926 yılları arası yazdığı Fransızca başlıklı opera ve şarkıları gençlik yıllarının ürünüdür.</p> <p>1926-1931 yılları arası ikinci dönem çalışmalarında Türk halk müziği eserlerini çok seslendirmiştir.</p> <p>1931-1950 arasındaki yapıtları içerik olarak daha gizemseldir ve teknik olarak izlenimci bir görünüm taşır.</p> <p>1930-1940 arasında ağabeyi Ekrem Reşit Rey ile oluşturdukları operetler ve revüer önem taşır.</p> <p>1950 ve sonraki yapıtlar son dönemini oluşturur.</p> <p>Bu aşamada makamsal Türk müziği ve tasavvuf felsefesinden esinlenen besteci, geniş orkestralı senfonik şiirler yazmıştır. Besteci bütün yapıtlarında melodi çizgisine ve fonksiyonel armoniye büyük önem vermiştir.</p>

<p>Ulvi Cemal Erkin (1906-1972)</p>	<p>Paris Konservatuarı'nda Camille DeCreus ve Isidor Philipp ile piyano,</p> <p>Jean Gallon ile armoni,</p> <p>Noel Gallon ile kontrpuan çalışmıştır.</p> <p>Ecole Normale de Musigue'de Nadia Boulanger ile 1929'da çalışmıştır.</p>	<p>Ulvi Cemal Erkin yapıtlarındaki geç-romantik ve izlenimci etkilerin yanı sıra, Türk halk danslarının yalın coşkusundan ve makamsal müziğin gizemsel havasından da kaynaklanmıştır.</p> <p>Ritmik özelliğe büyük önem veren sanatçı Türk müziğindeki aksak ritimleri de özenle kullanmıştır.</p> <p>Daha çok çalgı ya da çalgılar için beste yapan besteci geleneksel müziğimizle modern beste tekniklerini birleştirmeyi amaçlamıştır.</p>
---	---	---

<p>Hasan Ferit Alnar (1906-1978)</p>	<p>Geleneksel Türk müziği çevrelerinde kanun çalmayı sürdürürken, bir yandan da Batı müziğini öğrenmeye başlamış, özel olarak Saadettin Arel ile armoni, Edgar Manas ile kontrpuan ve füg çalışmıştır.</p> <p>Viyana Müzik ve Temsil Akademisi'nde Joseph Marx'dan kompozisyon, Oswald Kabasta'dan orkestra şefliği dersleri almıştır.</p>	<p>Hasan Ferit Alnar, "Türk Beşleri"nin klasik Türk müziği'ne en bağlı kalan üyesidir. Halk ezgilerinin ritmik canlılığı ile sanat müziğinin gizemsel havasını birleştirmiş, geleneksel müziğin teknik özellikleri kadar çalgılarından da yararlanmış. En ünlü yapıtı "Kanun ve Yaylı Çalgılar" için konçertosu'nda, kanun gibi geleneksel bir çalgıya ilk kez Batı tipi yaylı çalgılar orkestrası içinde solo yeri vermiştir.</p>
---	--	--

<p>Ahmed Adnan Saygun (1907-1991)</p>	<p>Paris'deki Scolo Cantorum'da Madame Eugène Borrel'in armoni ve kontrpuan; Vincent d'Indy ve Paul Flem'in kompozisyon, Monsieur Borrel'in fûg ve kompozisyon, Edouard Souberbielle'in org müziği ve Amedée Gastoue'in Gregor ezgileri derslerini almıştır.</p>	<p>Saygun etnomüzikoloji alanında pek çok inceleme yapmış; mod-öncesi ve mod-içi müzikler üstüne yaptığı araştırmalar bugün ülkemizde çok sesli müzik çalışmalarına ışık tutmuştur. Modal müziği ve geleneksel Türk müziği makamlarını İran-Yunan müzikleriyle karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Bestecinin bütün çalışmaları modal yapıdadır. Anadolu halk müziğinin de Asya türküleri, Ural türküleri gibi; Macar ve Fin halk müziğinde görülen pentatonik yapıları araştırarak yayılışlarını incelemiştir.</p> <p>Saygun, sanatın kökünde ayrılmadan gelişebileceğine inanmıştır. Taşbebek ve Özsoy başlıklı tek perdelik operaları çoksesli Türk müziğinin bu daldaki örnekleridir. Saygun, Türkçe'nin kendine özgü söyleyiş ve seslenişini göz önünde tutarak tüm vokal yapıtlarında doğru prozodinin kullanılmasına özen göstermiştir. Saygun'un bestelerinde halk ezgileri kadar halk masalları, destanlar ve İslam ilahileri de yer alır. Bestecinin modal armonileme anlayışı kendinden sonraki kuşakların tekniğini etkilemiştir.</p>
---	--	--

<p>Necil Kazım Akses (1908-1999)</p>	<p>Viyana Devlet Müzik ve Temsil Akademisi'nde; Walther Kleinecke'nin viyolonsel Joseph Marx'ın kompozisyon öğrencisi olmuştur.</p> <p>Prag Devlet Konservatuari'nda; Josef Suk ile yüksek kompozisyon, Alois Haba ile mikrotanal müzik çalışmıştır.</p>	<p>Besteci, geleneksel Türk müziği ve halk müziğinin etkisinde kalmıştır. Ancak bu öğeleri doğrudan armonize etmek yoluyla değil, stilize ederek kullanır. Besteci olgunluk döneminde solistler, korolar ve geniş orkestra için büyük çaplı yapıtlar üretmiştir. İyice yoğunlaşan orkestra yazısında raslamsallık gibi 20. yüzyıl müziğinin getirdiği birçok söylemden yararlanmıştır. "Türk Beşleri" nin en genç ve en yeniliğe açık üyesidir.</p>
---	--	---

2.4.2. İkinci Kuşak Çağdaş Türk Bestecileri

İkinci kuşak bestecilerimiz, birinci kuşağa göre daha modern eğimler göstermekle beraber (elektronik ve elektro akustik müzik, atonalite, dizisellik vb.) birinci kuşakla benzer bir çizgiyi takip eden bestecileri de içermektedir.

İkinci kuşak 20. yüzyıl Türk bestecileri olarak andığımız isimler arasında elektronik müziğin dünya çapındaki öncülerinden Bülent Arel (1919-1991), çağdaş müziğin akımlarının Türkiye'deki usta temsilcisi İlhan Usmanbaş (d.1921), yazdığı müziklerin yanı sıra eserlerinin konuları ile de önemli bir yere sahip olan Nevit Kodallı (1924-2009), elektronik müzikleri ve yazdığı makale ve kitapları ile tanınan İlhan Mimaroglu (d.1926), başarılı orkestra şefliği ve Anadolu ezgileri üzerine yazdığı eserleri ile Ferit Tüzün (1929-1977), eserlerinin yanı sıra pedagojik çalışmaları ile müzik eğitiminin ilerlemesine büyük katkıları olan Muammer Sun (d.1932), Türk müzikçilerin de evrensel boyutta eserler yazdığını gösteren Cengiz Tanç (1933-1997) ve besteci yazar, eğitimci olarak Türk müziğinin ilerlemesinde önemli rolü olan Yalçın Tura gibi önemli isimler yer alır. Bu sanatçılarımız, eserleri

ile “Türk Beşleri”nin hemen ardından Türkiye’de, Avrupa ve Amerika’da isimlerini duyurmuşlardır.

Şekil 17: Muammer Sun

Şekil 18: İlhan Usmanbaş

Tablo 2: İkinci Kuşak Çağdaş Türk Bestecilerinin Müzik Eğitimleri, Kompozisyon Anlayışları ve Etkilendikleri Akımlar

Besteciler	Müzik Eğitimi Aldıkları Okulları	Bestecilerin Kompozisyon Anlayışları ve Etkilendikleri Akımlar
Bülent Tarcan (1914-1991)	<p>1932’de bir süre İstanbul Devlet Konservatuarı’nda Cemal Reşit Rey’in kompozisyon ve Seyfettin Asal’ın keman öğrencisi olmuştur.</p> <p>1934’de Adnan Saygun ile tanışan besteci, onun sanat anlayışından geniş ölçüde yararlanmış, ancak müzik dalında genel olarak kendini yetiştirmiştir.</p>	<p>Besteci, ilk çalışmalarında halk ezgilerinden ve aksak ritimlerden yararlanmış, giderek müziğin bıraktığı izlenim doğrultusunda kendi folklorunu kendi oluşturmuştur. Her yapıtında Türk atmosferi elde etmeye özen gösteren besteci, teknik açıdan neo-modal bir dil kullanmıştır.</p>
Bülent Arel (1919-1990)	<p>Ankara Devlet Konservatuarı’nda Praetorius, Zuckmayer, Necil Kazım Akses ve Ferhunde Erkin’in öğrencisi olmuştur.</p>	<p>Bestecinin çalışmaları üç ayrı grupta ele alınabilir; tümüyle geleneksel çalgılar ve klasik biçimler içinde yazılanlar; geleneksel çalgılarla elektronik gereçlerin birleştiği çalışmalar; tümüyle elektronik seslerden örülü kompozisyonlar.</p> <p>Bülent Arel’in adı elektronik müziğin öncü bestecilerinden biri olarak uluslararası kaynaklarda yer alır.</p>

<p>İlhan Usmanbaş (1921-</p>	<p>İstanbul Belediye Konservatuarı'nda Cemal Reşit Rey'in armoni, Sezai Asal'ın viyolonsel derslerine girmiştir. Daha sonra Ankara Devlet Konservatuarı'nın kompozisyon bölümüne geçerek Ferit Alnar'la armoni, kontrpuan ve kompozisyon, Adnan Saygun'la kompozisyon, David Zirkin'le viyolonsel Ulvi Cemal Erkin'le piyano çalışmıştır. 1951'de Kemel İlerici İle Türk müziği ve makamları üstüne çalışmıştır. 1952'de Unesco aracılığı ile Amerika'ya giderek çağdaşı olan birçok besteciyle tanışma olanağı bulmuştur.</p>	<p>Besteci, 20. yüzyılın getirdiği yeni yöntemlerden yararlanmış. İlk döneminde Stravinski, Hindemith ve "Türk Beşleri"nin etkisindeki modal çalışmaları yer alır. İkinci döneminde 12-ton yazısına yönelmiş, giderek bütünsel-dizisel yöneme varmıştır. Üçüncü döneminde ise geniş ölçüde rastlamsal öğelerden ve özgür biçim denemelerinden yararlanmış. 1980'lerde minimalist tekniği ve kolaj yöntemini de içeren yapıtlar bestelemeye başlamış; 1990'dan beri, önceden uyguladığı radikal yöntemleri daha yalınlaştırmış ve her yapıta göre farklı materyal kullanmaya başlamıştır.</p>
<p>Nazife Güran (1921-1993)</p>	<p>Besteci; Cemal Reşit Rey İle armoni çalışmıştır. Berlin Yüksek Müzik Akademisinde Prof. Rudolph Schmitt ile piyano, Prof. Paul Höffer ile kompozisyon eğitimi almıştır. Türkiye'ye döndükten sonra Ankara'da Dr. Ernst Praetorius ile kontrpuan, form ve orkestrasyon çalışmıştır.</p>	<p>Bestecinin müziğinde yalınlık, naiflik duyguya dönük, samimiyet ve içtenlik dikkat çekmektedir. Kendine özgü bir yazı dili olduğu gözlemlenir.</p>
<p>Ertuğrul Oğuz Fırat (1923-2014)</p>	<p>Hukuk Fakültesi'ndeki öğrencilik yıllarında Karl Berger'den özel armoni dersleri almış, sonradan İlhan Usmanbaş ile modern teknikler üstüne çalışmış, ancak genelde kendi kendini eğitmiş bir müziktendir.</p>	<p>İlk çalışmalarında geleneksel biçimlere yakın örnekler vermesine karşın, yapıtlarının genelinde 20. yüzyıl müziğinin tüm yeniliklerini denemiştir. Her bestecinin 20. yüzyılda yeni bir müzik dili yaratmak zorunda olduğuna ve bunun için özgür araştırmalar yaparak kendine özgü olma bulması gereğine inanır.</p>

<p>Nevit Kodallı (1924-2009)</p>	<p>Ankara Devlet Konservatuvarı'nda; Necil Kazım Akses ile kompozisyon, Ferhunde Erkin ile piyano, Ernest Praetorius ve Hasan Ferid Alnar ile orkestra şefliği çalışmıştır. Paris'de Ecole Normale de Musique'deki öğrenciliği sırasında Arthur Honegger ile kompozisyon, Jean Fournest ile orkestra şefliği çalışmış, özel olarak da Nadia Boulanger'nin Charles Koechlin'in öğrencisi olmuştur.</p>	<p>Bestecinin çalışmaları üç tarz içinde gruplanabilir: İlk grup öğrencilik yıllarının ürünü olup, Türk folklorunun renklerini yansıtan, halk ezgilerinin ritmik özelliğinden kaynaklanan yapıtlardır. İkinci gruba giren yapıtları, yine halk türkülerinin renklerini taşıyan, ancak çoksesli olarak doğan ve halkı çoksesliliğe alıştırmaya çalışan yapıtlardır. Üçüncü tür çalışmaları ise bunları özümleyip, bestecinin kendine özgü anlatım dilini ortaya koyan yapıtlardır. Besteci çalışmalarında modal bir dil kullanmış ve her dönemin getirdiği teknik yeniliklerden yararlanmıştır. Aynı zamanda opera, oratoryo ve bale müziğinin yanı sıra iki yüz elli ye yakın tiyatro müziği de bestelemiştir.</p>
<p>İlhan Mimaroglu (1926-</p>	<p>Columbia Üniversitesi'nde Paul Henry Lang'ın müzikoloji ve Douglas Moore'un kompozisyon derslerini izlemiştir. Edgard Varése ve Stefan Wolpe ile elektronik müzik çalışmıştır.</p>	<p>Ülkemizdeki ilk çoksesli besteciler kuşağının tersine, Türk halk müziği ve divan müziği kaynaklarından esinlenmeye karşı çıkmıştır. Yazı tekniği olarak atonal yazıyı seçmesini, "çağrışımların getirdiği biçimlere uymak" şeklinde açıklamıştır. Elektronik yapıtlarında klasik teknik ve araçlarını kullanır. Kendini elektronik seslerle sınırlamaz, her türlü ses malzemesidir.</p>

<p>Ferit Tüzün (1929-1977)</p>	<p>Ankara Devlet Konservatuari'nda, Ulvi Cemal Erkin ile piyano, Necil Kazım Akses ile kompozisyon çalışmış ve piyano ve kompozisyon bölümünden mezun olmuştur.</p> <p>Münih Devlet Müzik Akademisi'nde Fritz Lehmann, Adolf Mennerich ve Gothold Lessing gibi ünlü müzisyenlerin öğrencisi olmuştur.</p> <p>Karl Amadeus Hartmann ve Carl Orff'un özel destekleriyle kompozisyon çalışmaları da yapmıştır.</p>	<p>Besteci, klasik ve romantik müzik akımlarının etkisindedir. 1950'li yıllarındaki yapıtlarında Türk halk motiflerinden yararlanmaya başlamış; ancak herhangi bir halk ezgisini doğrudan aktarmak yerine, folklorik renk ve ritimleri anımsatan, kendine özgü bir dil geliştirmiştir. Besteci genellikle önceki kuşak "Türk Beşleri"nin özellikle Ulvi Cemal Erkin'in etkisinde kalmıştır. Aynı zamanda Stravinski ve Bartok gibi çağdaş bestecilerin de izlerini taşır. Ferit Tüzün'ün müziği genelde nükteli bir anlatım içinde, canlı ritmik dokuda ve orkestra paletini rengârenk kullanan çalışmalardır. Ferit Tüzün, biçimin özden sonra geldiğini belirterek, "Müzik kendi kalıbını kendi çıkarıyor. Yazının sonunda biçim kendiliğinden doğuyor," demiştir.</p>
--	---	--

<p>Yüksel Koptagel (1931-</p>	<p>Besteci özel olarak Rana Erksan ile piyano, Cemal Reşit Rey ile piyano, armoni, kontrpuan ve füg çalışmıştır.</p> <p>Madrid Kraliyet Konservatuvarı'nda; Jose Cubiles'den piyano, Joaguin Rodrigo'dan kompozisyon ve yorum dersleri almıştır.</p> <p>Paris'de Schola Cantorum'da Lazere Levy'nin piyano, Andre Levy'nin oda müziği, Daniel Lesur'un morfoloji ve kompozisyon öğrencisi olmuş aynı zamanda Paris Konservatuvarı'nda Tony Aubin ile kompozisyon çalışmıştır.</p>	<p>Bestecinin kimi gençlik çalışmalarında Türk ritim ve motiflerinin etkisi kimilerinde de İspanyol etkisi sezilir. Genellikle evrensel Batı müziğinin klasik polifonik yapısına dayalı modal dili kullanmıştır.</p>
<p>Muammer Sun (1932-</p>	<p>1953 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı'nın kompozisyon bölümüne girmiş ve Adnan Saygun'un öğrencisi olmuştur.</p> <p>Konservatuarda Muzaffer Sarısözen ile Türk halk müziği, Ruşen Ferit Kam ile klasik Türk müziği, Mithat Fenmen ile piyano, Hasan Ferid Alnar ile şeflik çalışmış, özel olarak da Kemal İlerici'den Türk müziği makamlar sistemi ve armonisi dersleri almıştır.</p>	<p>Kaynaklarını klasik Türk müziği ve halk müziğinin makam-ölçü-form vb. öğelerinden alan besteci, bestelerini Kemal İlerici'nin (geleneksel Türk müziği makamlarına ve bu makamlardan çıkan dörtlü akorlara dayanan) Türk musikisi armoni sistemi ile yazmaktadır. Müzikte evrenselliğe ulusallık yoluyla varılacağına inanır.</p>

<p>Cengiz Tanç (1933-1997)</p>	<p>Ankara Devlet Konservatuvarı'nda Adnan Saygun'un öğrencisi olmuştur.</p> <p>Guildhall Müzik Okulu'nda Prof. Compton'un yönetimi altında armoni, kontrpuan ve 20. yüzyıl müziği konularında eğitim görmüştür.</p> <p>Ayrıca Bülent Arel'den tonmaysterlik eğitimi almıştır.</p>	<p>Besteci, ilk döneminde halk müziğinin ezgisel kişiliğini duyurduğu kadar Bartok ve Stravinski etkileri de taşır.</p> <p>Sonraki çalışmalarında giderek geleneksel kavramlardan soyutlanmış, izlenimcilikten yola çıkan öznel renkçilik, modal tetrakordlara dayalı yeni bir dizisel bir anlayış getirmiştir. Tanç, bir sanat yapıtında biçimin öz tarafından yönlendirildiği görüşündeydi.</p>
<p>Yalçın Tura (1934-</p>	<p>Besteci, Seyfeddin Asal ile keman, Hulusi Öktem ile solfej çalışmış; okul dışındaki müzik eğitimine Cemal Reşit Rey ile kontrpuan, füg, orkestrasyon ve form çalışarak, Demirhan Altuğ ile de armoni ve piyano çalışarak sürdürmüştür.</p>	<p>Besteci, çalışmalarında geleneksel makamlardan halk müziğine, cazdan senfonik müziğe ve hafif müziğe kadar her çeşit müziğin etkisi altına girdiğini belirtmiştir. Geçmişten günümüze uzanan müzik birikimini yeni bir sentez içinde değerlendirmek, ulusal karakter çizgisine sahip, yeni kişisel bir müzik meydana getirmek amacındadır. Bestelerini değişik zamanlarda yeniden ele alıp gözden geçiren besteci, eski yapıtlarından yenilerini türetir ve bu nedenle bestelerinin belirli dönemlere ayrılmasını doğru bulmaz. Uzun yıllar Türk ses sistemini incelemiş, 1970'den bu yana araştırmalardan yola çıkarak yapıtlarına yeni bir mikrotonal anlayış getirmiştir.</p>

<p>İlhan Baran (1934-2016)</p>	<p>Ankara Devlet Konservatuarı'nda Frommé ile kontrbas çalışmış, daha sonra kompozisyon bölümünde Saygun'un öğrencisi olmuş; bu arada Selçuk Gündemir'den piyano, Ruşen Ferit Kam'dan divan müziği, Muzaffer Sarısözen'den halk müziği dersleri almıştır.</p> <p>Okul dışında Kemal İlerici ile Türk müziği armonisi çalışmıştır.</p> <p>Paris'de Ecole Normale de Musique'deki öğrenciliği sırasında Henri Dutilleux ve Maurice Ohana ile çalışmıştır.</p>	<p>Besteci, yapıtlarında Türk halk müziği ve divan müziğinin makamlarından esinlenen renklerle, dirençli bir ritmik yapı göze çarpar. Yer yer İlerici'nin dörtlüğe dayalı sistemi, yer yer pentatonik çekirdekler ve bazen de atonal ve modal dokunun iç içe işlendiği bir teknik çıkar ortaya.</p> <p>Baran, divan müziği ile halk müziği tekniklerinin geliştirilerek, evrensel çoksesli dizgeler içinde eritilmesi gereğine ve yeni Türk müziğinin ancak böyle bir biresimden doğabileceğine inanır.</p>
--	---	---

2.4.3. Üçüncü Kuşak Çağdaş Türk Bestecileri

20. Yüzyıl'ın ortalarına geldiğimizde ise, bugün üçüncü kuşak Türk besteciler olarak söz ettiğimiz (1940'lar doğumlu), çoğunluk olarak yeni klasikçilik ve dörtlü sistem etrafında birleşmişlerdir. Bunların arasında İstemihan Taviloğlu (d.1945), Okan Demiriş (1942-2010), Sarper Özsan (d.1944) ve Ali Darmar (d.1946) gibi besteciler öne çıkmaktadır.

Tablo 3: Üçüncü Kuşak Çağdaş Türk Bestecilerinin Müzik Eğitimleri, Kompozisyon Anlayışları ve Etkilendikleri Akımlar

Besteciler	Bestecilerin Müzik Eğitimi Aldıkları Okullar	Bestecilerin Kompozisyon Anlayışları ve Etkilendikleri Akımlar
Çetin Işıközlü (1939-	1954'de Ankara Devlet Konservatuarına girmiş, Ferruh Üstünel ile trombon, Tulga Cetiz ve Kamuran Gündemir ile piyano; Saygun ile kompozisyon ve Hasan Ferid Alnar ile şeflik çalışmıştır. 1975-1981 yılları arasında İtalya, İngiltere ve Avusturya'da eğitimini sürdürmüştür. Roma Santa Cecilia Konservatuarı'nda, Siena Chigiana Akademisi'nde; İngiltere'nin Ernest Read Music Association Yaz Okulu ve Conford Müzik Yaz Okulu'nda; ayrıca ustalık sınıflarında eğitim görmüş, Salzburg Mozarteum Akademisi'nde orkestra şefliği kurslarına katılmıştır.	Yapıtlarında Türk müziğinin makamlarından ve ritmik sisteminden esinlenmiş, amodal ve atonal teknikleri uygulayarak kendine özgü duygu ve izlenimlerini armonik dissonanslarla ortaya çıkartmıştır.

<p>Ahmet Yürür (1941-</p>	<p>Besteci, Ankara Devlet Konservatuvarında Ahmed Adnan Saygun ve Ulvi Cemal Erkin ile eğitim görmüştür. Daha sonra, ABD Indiana Devlet Üniversitesi'nde kompozisyon dalında doktora çalışmalarını tamamlamıştır. Aynı zamanda Maryland Üniversitesi'nin Baltimore Country kampüsünde Etnomüzikoloji dalında doktora programına başlayan besteci, burada Josef Pacholczyk ve Mantle Hood'un öğrencisi olmuştur.</p>	<p>Yapıtlarında, zaman ve doku öğelerine ağırlık verirken, dizisel, post-dizisel yazı tekniklerini kullanır. Birçok yapıtı, epik-öykü içerdiğinden, müzisyenlik ile aktörlüğü bir arada kullanan, müzik tiyatrosu türündedir.</p>
<p>Okan Demiriş (1942-2010)</p>	<p>Besteci, 1953'de İstanbul Belediye Konservatuvarı'na girmiş, Ekrem Zeki Ün ile çalışarak 1963'de bu kurumdan, bir yıl sonra da Ankara Devlet Konservatuvarı'nda Necdet Remzi Atak'ın sınıfından mezun olmuştur.</p>	<p>Bestecinin yapıtları modal yapıdadır ve özgün folklorik renkler yansıtır. Operalarında, librettonun akışına göre, halk müziğini, geleneksel müziği, gizemsel İslam ilahilerini ve mehter müziği motiflerini de kullanmıştır. Besteci, çağdaş Türk müziğinin geleneksel Türk müziğinden ayrı düşünülemediğini savunur.</p>

<p>İstemihan Tavioloğlu (1945-</p>	<p>İstanbul Belediye Konservatuari'nda Tefvik Çelen ile klarnet çalışmış ve 1963'de mezun olmuştur. Daha sonra Ankara Devlet Konservatuari'na geçerek, Muammer Sun, İlhan Baran, Ulvi Cemal Erkin, İlhan Usmanbaş, Ercinvan Saydam'ın öğrencisi olmuştur. Aynı dönemde Kemal İlerici ile modal müzik çalışmıştır. Ankara Devlet Konservatuari'nın klarinet bölümünden mezun olduktan sonra, 1972'de Saygun'un ileri kompozisyon sınıfını da tamamlamıştır.</p>	<p>Türk sanat müziğinin ritim yapısı ve modal çizgisinden yararlanıp çağdaş teknikleri de kullanarak orkestra yazısını zenginleştirmiştir.</p> <p>Bestecinin, klarnet için yazdığı konçerto, bu çalgı için Türkiye'de yazılmış ilk konçerto olarak tarihe geçmiştir.</p>
<p>Ali Darmar (1946-</p>	<p>İstanbul Belediye Konservatuari'nda Verda Ün ile piyano çalışmış, ayrıca Ferdi Ştatzer ve Popi Mihailides'in özel öğrencisi olmuştur.</p> <p>Ulusal Rucil Malmaison Konservatuari'nda Francine Aubin ile çalışarak kompozisyon bölümünü bitirmiş, ardından Ecole Normale de Musigue'den yüksek kompozisyon diploması almıştır.</p>	<p>Besteci, yapıtlarında önceki kuşak Türk bestecilerinin birikimi ve melodiye dayalı anlayışıyla yeni-romantik bir dil oluşturmuştur.</p>

<p>Selman Ada (1953-</p>	<p>Besteci, ilk müzik derslerine Ferdi Ştatzer ve Halil Bedii Yönetken ile başlamıştır. 1963’de Ankara Devlet Konservatuvarı’nın piyano bölümüne alınmış, Mithat Fenmen, Ferhunde Erkin, Ulvi Cemal Erkin, Muammer Sun ve Ercivan Saydam ile çalışmıştır. 1965’de devlet tarafında Paris’e gönderilmiş; Conservatoire National Superior de Musigue’de Pierre Sancan, Roger Boutry, Pierre Pasguirer ve Christian Manen ile eğitim görmüş ve 1971’de birincilikle mezun olmuştur.</p>	<p>Besteci, Orta Asya’dan Viyana’ya uzanan Türk divan müziğinin zenginliklerini dikkate alarak ritmik ve metrik bağlamda kişisel bir dil sunar. Başta operaları olmak üzere insan sesi için yazdıkları bu kapsamdadır. Amodal olarak adlandırdığı çalışmalarını modalin devamı olarak görür (tonalite-atonalite) gibi. Başta piyano eserleri olmak üzere enstrümantal çalışmalarında amodal tarzı kullanır.</p>
<p>Ertuğrul Sevsay (1954-</p>	<p>1980’de Viyana Müzik Okulu’na girmiş; Thomas Cristian David’in kompozisyon, Otmar Suitner’in öğrencisi olarak bu okuldan kompozisyon ve şeflik diplomaları almıştır. 1986’da Miami Üniversitesi Müzik Fakültesin’den master, 1989’da doktora derecesi almıştır.</p>	<p>Armoni ve melodi kurgusuna öncelik veren besteci, Latin Amerika müziğinin öğelerinden de etkilenmektedir.</p>
<p>Betin Güneş (1957-</p>	<p>Besteci, 1985 yılında Köln Yüksek Müzik Okuluna girerek G.Fork ‘un şeflik, J.Blume’un kompozisyon sınıfından; 1986’da B.Slokar’ın trombon sınıfından mezun olmuştur. Prof.Humpert ile özel olarak elektronik müzik çalışmıştır.</p>	<p>Bestelerinde raslamsallıktan atonaliteye, değişken ritimlerden akustik ve elektronik çalgı birleşimlerine kadar yeni teknikleri dener. Geleneksel melodi çizgisine bağlı kalmasa da yeni-Romantizm anlayışında bir senteze varma peşindedir.</p>

Şekil 19: Okan Demiriş

Şekil 20: Selman Ada

2.4.4. Dördüncü Kuşak Çağdaş Türk Bestecileri

Dördüncü kuşak genç besteciler, gelenekçi, gelenek dışı ya da sentezci (mikro tonalite, geleneksel çalgılar ve elektronik vb.) bakış açılarıyla daha bireysel bir yaklaşımda çalışmaktadırlar. Her biri başarılı eserleri ile dünya çapında tanınan değerli isimlerdir. Meliha Doğuduyal (d.1959), Mehmet Nemutlu (d.1966), Ali Özkan Manav (d.1967) ve İleriş Sun (d.1961) eserleri ile dünyanın prestijli beste yarışmalarında ödüller kazanırken bir yandan da yeni yüzyılın Türk bestecilerini yetiştirerek müzik eğitimine de değerli katkılarda bulunmaktadırlar.

Tablo 4: Dördüncü Kuşak Çağdaş Türk Bestecilerinin Müzik Eğitimleri, Kompozisyon Anlayışları ve Etkilendikleri Akımlar

Besteciler	Bestecilerin Müzik Eğitimi Aldıkları Okullar	Bestecilerin Kompozisyon Anlayışları ve Müzik Akımları
Meliha Doğuduyal (1959-	<p>1964’de İstanbul Belediye Konservatuari’na kaydolarak Ergican Saydam’dan piyano, Ferdi Ştatzer’den armoni öğrenmiştir. Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuari’nda Suna Erel ve Metin Öğüt ile çalışarak 1980’de piyano bölümünü bitirmiştir. 1986’da aynı kurumun kompozisyon bölümünden de diploma alan sanatçı, bu dalda İlhan Usmanbaş, Cemal Reşit Rey, Ercivan Saydam ve Ahmed Adnan Saygun ile çalışmıştır.1991’de Hollanda’ya giderek Lahey Krallık Konservatuari’na devam etmiş, kompozisyon dalında Theo Loevendie’nin sınıfında lisansüstü eğitim görmüştür.</p>	<p>Doğuduyal, bestecinin yaşadığı zaman dilimiyle düşünsel ve estetik bütünlük oluşturmasına değer verir. Farklı müzik kültürlerinden gelen verileri ve folk, caz, doğaçlama, gibi değişik tarz söylemlerini özgür biçim denemelerinde ve elektronik alanda bir arada kullanmaktadır.</p>

<p style="text-align: center;">İlteriş Sun (1961-</p>	<p>1971’de Ankara Devlet Konservatuvarı Piyano bölümüne girdi. Mithat Fenmen ve Prof. Kamuran Gündemir ile çalıştı. 1974’de İzmir Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Bölümü’ne girdi. 1979’da Kompozisyon Bölümü yüksek devreden mezun oldu. Babası olan besteci Prof. Muammer Sun ile armoni, kontrpuan ve füg çalıştı.1991 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Konservatuvarı Kompozisyon Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans devresi Prof. İlhan Usmanbaş’ın sınıfından mezun oldu.</p>	<p>Besteci, besteciliğinin ilk yıllarında “Türk Beşleri”nden özellikle Adnan Saygun’un ve Bartok’un etkisinde kalmıştır. Daha sonraki yıllarda bu etkilerden uzaklaşan besteci daha çok makamsal müziğin dışında, modal eksenleri kullanarak kendi uslubunda eserler yazmıştır.</p>
<p style="text-align: center;">Hasan Uçarsu (1965-</p>	<p>Besteci, Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’nda bestecilik bölümüne girmiş, 1990’da Adnan Saygun’un sınıfından lisans derecesi ile mezun olmuştur. Daha sonra 1992’de Cengiz Tanç’ın sınıfından yüksek lisans derecesi; 1997’de ABD Pennsylvania Üniversitesi’nde, George Crumb ve Richard Wernick’in sınıflarından müzikte doktora derecesini almıştır.</p>	<p>İlk çalışmalarında Wagner, Stravinski, Bartok ve Saygun gibi bestecilerin etkisinde kalan besteci, Cengiz Tanç ile çalıştığı 1990-1994 yılları arasında 1950 sonrası Avrupa modernizmiyle tanışmıştır. Bilinen ses malzemeleri ve teorik kalıpları farklı biçimler ve ilişkiler içine yerleştirip, kendi müzik diline ulaşmayı amaçlar</p>

<p>Mehmet Nemutlu (1966-</p>	<p>1986’da Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuari’na kaydolmuş, kompozisyon bölümünde Necil Kazım Akses’in öğrencisi olmuş ve Kamuran Gündemir ile piyano çalışmıştır. Ayrıca Ertuğrul Oğuz Fırat’ın çağdaş müzik dinletilerine katılmıştır.1988’de Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuari’nin kompozisyon bölümüne geçmiş ve İlhan Usmanbaş’ın sınıfından 1993’de lisans, 1996’da yüksek lisans derecesini almıştır. 1997’de Usmanbaş ile başladığı sanatta yeterlik çalışmalarını 2002’de Hasan Uçarsu’nun danışmanlığında tamamlamıştır.</p>	<p>Besteci, bazı yapıtlarında edebiyat etkisinde kalmış, şiir yapısındaki bütünlük duygusunu müziğine yansıtmaya çalışmıştır. Yapıtlarında yatay çizgilerin belirginliklerini korurken bir arada oluşturdukları armonilerin sınırlı bir raslamsallığa bırakıldığı, nispeten sıkı tutulmuş bir doku-yazı gözlemlenir.</p>
---	--	--

<p>Özkan Manav (1967-</p>	<p>Besteci, 1985’de Mimar Sinan Üniversitesi’nin kompozisyon bölümüne yazılmış, Ercivan Saydam ve Adnan Saygun’un öğrencisi olmuştur. 1994’te İlhan Usmanbaş’ın sınıfından yüksek lisans diploması almış, 1996 yılına dek aynı sınıfta sanatta yeterlik çalışmaları yapmıştır.</p> <p>1996-99 yılları arasında Boston Üniversitesi’nde Lucas Foss ve Marjorie Merryman danışmanlığında kompozisyon çalışmış, 1999’da müzik sanatları doktorası derecesi almıştır.</p>	<p>Besteci, bazı eserlerinde Saygun’un modal armonileme anlayışının yanı sıra Bartok ve Stravinski’den de izler taşır. Sonraki çalışmaları soyut bir modalite ve makamsallıkla birlikte atonaliteye de yakın durur. Besteci yaşadığı coğrafyaya özgü müziksel deyiş ve kavramlardan beslendiği kadar, 20. yüzyılın ikinci yarısındaki akımlardan da etkilenmiştir.</p>
<p>Emre Aracı (1968-</p>	<p>Besteci, özel olarak Gülseren Sadak’tan piyano, Okan Demiriş’ten teori ve Ionescu Galati’den orkestra şefliği dersleri almış, 1991’de Edinburg Üniversitesi Müzik Fakültesi’ne yazılmış ve orada Nigel Osborne ile kompozisyon çalışmıştır.</p>	<p>Yapıtlarında edebiyattan esinlenen besteci müzik tarihinin geleneksel formlarını korumaktadır.</p>

<p>Fazıl Say (1970-</p>	<p>Besteci, Ankara Devlet Konservatuarı'ndan üstün yetenekli çocuklar için özel statüde öğrenim görerek Mithat Fenmen, Kamuran Gündemir ve İlhan Baran'ın öğrencisi olmuştur ve 1987'de konservatuvarın piyano ve kompozisyon bölümlerini bitirmiştir. Daha sonra Düsseldorf Müzik Akademi'nde David Levine ile çalışarak konser piyanistliği eğitimi almıştır.</p>	<p>Say'ın bestelerinde ritim ögesi melodiyi aşan bir etkidir. Türk müziğindeki usulleri çağdaş müziğin vurgusal özelliği ve zaman zaman caz müziğinin özgür armoni kavramı ile bağdaştırır.</p>
<p>Can Aksel Akın (1977-</p>	<p>1993'te Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı kompozisyon bölümüne girmiştir. Bu kurumda Ergican Saydam, Ercivan Saydam ve Hasan Uçarsu ile çalışarak 1998'de ön lisans eğitimini bitirmiştir. Daha sonra Viyana Müzik Üniversitesi'ne devam etmiş, Claus Ganter ve Kurt Schwertsik'in öğrencisi olmuş; 2001'de Avusturya Reichenau'da Erich Urbanner'in kompozisyon master kursuna katılmış ve 2005'te bu sınıfta yüksek lisans derecesini tamamlamıştır.</p>	<p>Besteci, yapıtlarında modal müzik dili kullanmasına karşın, 20. yüzyıl yöntemlerinden yararlanarak bir yazı tekniği geliştirmiştir. Modlar, müziğin geleneksel öğeleri olarak kullanılırken, ses renklerinin bestelenmesi ve çeşitli dizisel teknikler de yer yer uygulanır.</p>

Şekil 21: Mehmet Nemutlu ve Özkan Manav

Şekil 22: Hasan Uçarsu

3. ÇAĞDAŞ TÜRK BESTECİLERİNİN ŞAN ESERLERİ

(Çalışmanın bu bölümünde, otuz beş bestecinin şan eserleri ses renklerine göre sınıflandırılarak tablolar halinde verilmiştir. Kaynak olarak Ersin Antep (2012)’den yararlanılmıştır.)

3.1. Çağdaş Türk Bestecilerinin Orkestra Eşlikli Şan Eserleri

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
CEMAL REŞİT REY (1904-1985)	On İki Anadolu Türküsi					Anadolu Türküleri (Dört Parça), 1926 İki Parça; Yağmur Tutam Yar Elinden, 1930 İki Anadolu Türküsü, 1930 Mistik, (Mevlana’ nın Mesnevi Mukaddimesi Üzerine), 1938 Vokaliz Fantezi, 1975 Üç Anadolu Türküsü, 1976

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
ULVİ CEMAL ERKİN (1906-1972)	Bülbül ve Ayın Ondördü, 1932			Yedi Halk Türküsü, 1965		
HASAN FERİD ALNAR (1906-1978)	Üç Türkü, 1945-1948					
A. ADNAN SAYGUN (1907-1991)	Op.6 Kızılırmak Türküsü, 1933-1935 Op.48 Dört Ezgi, 1977 Op.60 İnsan Üzerine Değişler I, 1977 Op. 61 İnsan Üzerine Değişler II, 1977			Op. 23 Üç Türkü, 1945 Op.41 On Türkü, 1968	Op 16. Masal, 1939 Op 21. Geçen Dakikalarım, 1941 Op. 63 İnsan Üzerine Değişler III, 1983	Op. 64 İnsan Üzerine Değişler IV, 1978 Op.66 İnsan Üzerine Değişler V, 1978 Op.69 İnsan Üzerine Değişler VI, 1984
NECİL KAZIM AKSES (1908- 1999)			Bir Divan'dan Gazel, 1976	Şiir ve Müzik "Ölü, Sılaya Giderken", 1935		"Sololar Geçidi" Timur Operasının'dan 1974
BÜLENT TARCAN (1914- 1991)					Ölümsüz Mimar, 1985- 1986	
SEBAHATTİN KALENDER (1919-2012)						Halk Dansları, 1964

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
İLHAN USMANBAŞ (1921-	Yaz Dinlenmesi “Repos d’ été”, 1960	Şiirli Müzik, 1958				Sözcü, Yaylı Dördülü, Piyano ve Timpani İçin Müzik (Tamamlanmamıştır), 1950 Nutuk, Gençliğe Hitabe (İki Konuşmacı ve Orkestra İçin), 1973
ERTUĞRUL OĞUZ FIRAT (1923-2014)		Op. 6 Zamanın Örümceği, 1955			Op.61 Dranas In	Op.13 Ir ve Çalgılar İçin Küğ (İki Bölüm), 1957 Op.14 Şan Dördül (no.4), 1957 Op.23 İneğe Övgü, 1965 Op.55 Ölümelerde Göl – Çılgılık (Araştırma), 1979
NEVİT KODALLI (1924-2009)						Benzetmeler, 1949
MUAMMER SUN (1932-	On Türkü, 1976					Mavi Büyü, 1999
KEMAL SÜNDER (1933-2004)	Op.31/b Yaşam Güzel, 1985			Op.15 İki Şarkı (Arayış, Dinle), 1974		

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
CENGİZ TANÇ (1933-1997)						Kara Koyun Efsanesi “Konulu Üç Bölüm”, 1984
YALÇIN TURA (1934-						Şarkılar Çocuklar İçin Şarkılar
ALİ DOĞAN SİNANGİL (1934-						İki Lied
SAYRAM AKDİL (1940-	Efem, 2003				Efem, 1998	
AHMET YÜRÜR (1941-			Orpheus With His Lute Tenoe, 1978 Yarı Demir Yarı Çıplak, 1983			
OKAN DEMİRİŞ (1942-2010)						Dere, 1973 Uyum, 1973 Bir Aşk, 1973 Halk Türkülerinden Orkestra İçin Düzenlemeler, 1974 Dadaşım, 1985
İSTEMİHAN TAVİLOĞLU (1945-2006)				Karaşar Zeğbeği (Ankara Türküsü)	Op. Biz Genciz, 1985	
ALİ DARMAR (1946-						Altı Lied, 1972-1986

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
SELMAN ADA (1953-		Ballade, 2003 Op. 37 Ballade “Yapayalnızsındır”, 2004				
ERTUĞRUL SEVSAY (1954-			Kendi Gök Kubbemiz, 1980			‘Jardin de Profecias’ 2004
BURHAN ÖNDER (1957-					Asalet Bir Altın İdi Pul Oldu, 2001	
TURGAY ERDENER (1957-	Turkuvaz Şarkılar, 2002		Altın Hızma Mülayim, 2004		Evlerinin Önü Tahta Daraba, 1999 Yemen Türküsü, 2003	
MEHMET AKTUĞ (1959-					Çiçek Dağı Derler “Ankara Türküsü”, 2000	
KAMRAN İNCE (1960-						Kuşatma Altında Aşk “Konser Suiti”, 1997
SIDIKA ÖZDİL (1960-	Can Kuşu, 1988	Everything is for You, 1988				

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
ERDAL TUĞCULAR (1960-						Yüksek Yüksek Tepelere “Türkü Düzenlemesi”, 1998 Ağasar’ın Balını “Türkü Düzenlemesi”, 2000 Arpa Ektim “Türkü Düzenlemesi”, 2002 Çalın Davulları “// //”, 2002 Beyaz Giyme “// //”, 2002 Fincan Gemiler Kahve Koydum “// // //” 2002 Osmanım Salında Gel Urfa’nın Etrafı Yeşil Ayna
İLTERİŞ SUN (1961-					Hüdayda (Ankara Türküsü), 2002	
SERVER ACİM (1961-		Op.7 Dört Şarkı, 1990				

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
SEMİH KORUCU (1965-						Şarkı ve Şarkıları, 2001
MEHMET NEMUTLU (1966-						“Güz Şarkısı”, 1992 Yaza Sızıla Metinleri, 2003
EMRE ARACI (1968-					“Farewell to Haluk”, 1994	
ORHAN ŞALLIEL (1968-						Bülbülüm Altın Kafeste, 2005 Rumeli Türküleri, 2003 Bursa Rapsodisi, 2002
İSMAİL SEZEN (1969--	Bekleyiş “Vocalise”					
FAZIL SAY (1970---						Uzun İnce Bir Yoldayım (Rapsodi)
MUSA GÖÇMEN (1974-			Üç Kerkük Türküsü, 2003			
NESLİHAN ERTEN (1974-		Poem, 2002				
MAHİR CETİZ (1977-		Dünyanın En Tuhaf Mahluku				
AYŞEGÜL KOSTAK – TOKSOY (1977-		Yahya Kemal’den Şarkılar				

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
BERKANT GENÇKAL (1977-		Musica Mono-Melodia, Musica- Ryhtmico Musica Electric Drama				
LEVENT KUTERDEM (1978-	Kız Çocuğu, 2005					
ÇİĞDEM AYTEPE (1979-		Bakış, 2002				

3.2. Çağdaş Türk Bestecilerinin Piyano Eşlikli Şan Eserleri

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
SADİ KARSEL (1902-)						<ul style="list-style-type: none">• Türkü Armonileri “Yüz Elli Kadar Türkünün Düzenlemesi”

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
CEMAL REŞİT REY (1904-1984)						<ul style="list-style-type: none"> • J eme Demande 1919 • Üç Melodi 1920 • Intiales sur un Banc 1921 • Chanson Du Printemps 1922 • An Jardin 1923 • L' offrande Lyrique (Sekiz Ezgi) 1923 • Nocturne 1925 • On İki Anadolu Türküsü 1926 • Halk Türküleri 1928 • Anadolu Havaları Üstüne On İki Melodi 1929 • Vatan 1930 • Dört 1956 • Paris Sokakları 1981
ULVİ CEMAL ERKİN (1906-1972)						<ul style="list-style-type: none"> • Yedi Türkü 1936 • Altı Türkü 1955
HASAN FERİT ALNAR (1906-1978)	• Soprano ve Piyano İçin Lied					<ul style="list-style-type: none"> • Hafızadan İki Lied 1929

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
AHMED ADNAN SAYGUN (1907-1991)	<ul style="list-style-type: none"> • Op.48 Dört Ezgi, 1977 • Op. 60 İnsan Üzerine Deyişler I, 1977 • Op.61 İnsan Üzerine Deyişler I, 1977 			<ul style="list-style-type: none"> • Op. 41 On Türkü, 1968 	<ul style="list-style-type: none"> • Op.23 Üç Türkülük Suit, 1945 • Op.21 No. 1 Geçen Dakikalarım, 1941 • Op.32 Üç Ballad, 1956 	<ul style="list-style-type: none"> • Op. 16 No 1 Masal, 1955 • Gençliğe Şarkılar “Halk Evleri Ve Mektepler İçin” 1939
N. KAZIM AKSES (1908-1999)						Portreler I “6 Poem” 1964 Portreler II “7 Poem” 1975 Şiirlere Müzik- Portreler II, 1975 Hayır mı, Evet mi?
FERİT HİLMİ ATREK (1908-2006)						OP.14 On İki Melodi 1940 Beş Halk Türküsü 1948 Halk Türküleri ve Lied’er, 1968

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
EKREM ZEKİ ÜN (1910-1987)						La flute de jade 1928 Bilitis'in Şarkıları 1928 Kel Emin Türküsü 1933 Yosma'nın Türküsü 1932 Zile Türküsü 1933 İki Melodi 1934 Üç Parça 1963 Üç Nefes 1970 Kozanoğlu, Dadaloğlu, Koroğlu
AHMET SAMİM BİLGEN (1910-2005)						Anılar 1930-1935 Türk Halk Havaları 1935 Halk Türküleri 1939 Dünden Yarına Türküler "İki Lied" (Merdiven, Dalgalar)
FAİK CANSELEN (1908-2009)						Yalvarsanız Yakarsanız Söyler miyim? 1942 Rappel Toi 1949

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
BÜLENT TARCAN (1914-1991)					Üç Türk Parçası 1981	
BÜLENT AREL (1919-1990)						Le Roses Beş Sonat 1957 Beş Melodi
SEBAHATTİN KALENDER (1919-2012)						Şarkılar
SAİP EGÜZ (1920-1981)						Halk Türküleri, 1977
İLHAN USMANBAŞ (1921-						Üç Müzikli Şiir 1952 Bakışsız Bir Kedi Kara
ERTUĞRUL OĞUZ FIRAT (1923-2014)				Op.18 Bağımsız Şarkılar 1963 Aşkın Aldı Beni Benden Yağmur Gazel İlk Akşamdan Vardım Kavil Yerine Ellerin Gözlerinle Sevi		Op.14 Dördül "İrsal Dördül No. 4"

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
NEVİT KODALLI (1924-2009)						Op. 7 Yedi Poem 1946 Op. 11 Benzetmeler “Türk Halk Türküleri Ağzında” 1949 Op.16 İki Lied 1954 Op.20 Garip Şarkılar Albümü 1958 Lied’ler 2000
İ.KEMAL MİMAROĞLU (1926-2012)						Makinalaşmak 2002

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
YÜKSEL KOPTAGEL (1931-						Çetin'in Şarkıları 1958 Hiroşima Şarkıları 1960 İki Türkü 1958 When We Two Parted 1960 İki İspanyol Şarkısı 1961 Prag Şarkıları 1962 Terezin Şarkılar 1962 "Deux Chanson du Pecheur Japonais" 1962 Les Heures de Prague "midi" 1964 Sakura 1993
MUAMMER SUN (1932-		İki Şarkı "Seni Sevdim Diye", "Çek Şarabı" 1966-1967	Bozlak ve Türkü, 1971 1972		Yum Gözlerini Gör Beni 1982 Sevdikçe Yaşıyorum 1983-1984	
CENAN AKIN (1932-2006)		Op.2 Çocuk Bahçesi, 1973 Op.1 Liedler, 1988		Op.7 Sokaktayım 1972 Op. 6 Rubailer 1973		Op.14 Marşlar 1975

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
CENGİZ TANÇ (1933-1997)	Altı Şarkı, 1961					
KEMAL SÜNDER (1933-2004)	Menber-i Uygulama, 1968			Op.16 Dört şarkı, 1975		
İLHAN BARAN (1934-2016)				Uygulamalar I. Defter 1970 Uygulamalar II. Defter 1972		
YALÇIN TURA (1934-						Şarkılar Vatanım “Beş Parça” Anadolu Türküleri Rumeli Türküleri
ÇETİN İŞİKÖZLÜ (1939-)						Türk Lied’leri 1998
SAYRAM AKDİL (1940-	Efem, 1966				Efem	
AHMET YÜRÜR (1941-	Türkülerimiz, 1976		“The Lay of Sheih Bedreddin” 1980			
TURGUT ALDEMİR (1943-			Yansımalar 1975			

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
SARPER ÖZSAN (1944-						Terk Etmedi Sevdan Beni 1976 Büyük Hüner 1980 Deniz ve Ben 1982 Bir Zenci Kızın Türküsü 1985 Kapalı Çarşı 1986 Yüz Dirhemdir Kuşağımın Şeridi 1988 Masalların Masalı 1992
NECATİ GEDİKLİ (1944-						Op.10 Altı Türkü, 1971 Op.15 Pir Sultan Abdal 1971
İSTEMİHAN TAVİLOĞLU (1945-2006)					Op. 3 Biz Gençleriz, 1985	
SELMAN ADA (1953-					Op.6 Osmanisch Lieder “Dök Zülfünü Meydane Gel”, 1977 Op.16 5 Mozaik- Nağme, 2000	Op.18 Türküler Şarkılar 1977-2001 Op.19 Oper-arien 2003 Op.31 Übungs Buch für Songer 2003
ERTUĞRUL SEVSAY (1954-						“Jardin de Profecias” 1995

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
METE SAKPINAR (1954-	İtalyanca Lied'ler, 1981				Alcohol, 1981	
BETİN GÜNEŞ (1957-				Op.39 Güzel Güzellikler		
AYDIN KARLIBEL (1957-						Lieder Palette (Dört Şarkı), 1996 Ahmet Haşim'in Şiirleri Üzerine İki Parça, 1997 Deniz Kızları, 1998 Yahya Kemal Beyatlı'nın Şiirleri Üzerine Altı Şarkı, 2002
BURHAN ÖNDER (1957-						Ses ve Piyano için Şarkılar
MELİHA DOĞUDUYAL (1959-						İki Şarkı 1985 Gizli Alanlar 2002
PERİHAN ÖNDER-RİDDER (1960-	Şarkı "Anadolu" 1981	Bir Halk Türküsü "Havada Turna Sesi Var"				
NIHAN ATLIĞ-SİMPSON (1960-						Parçalar, 1986 İçerikler, 1989

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
İLTERİŞ SUN (1961-					7 Türkü	
HASAN UÇARSU (1965-						Üç Şarkı 1987
MEHMET NEMUTLU (1966-						Güz Şarkısı 1987 Üç Lied “Schönberg’in İlk Dönemi Üslubunda” 1989 Helmut’un Üç Şiiri, 1990 Özgürlük Çocuğu 1990
ÖZKAN MANAV (1967-					Op. 10 Nazım Hikmet Şarkıları 1997-1998	
EMRE ARACI (1968-	“In Memoriam Lord Leighton”, 2002				“Idyllic Prague”, 2003	
İSMAİL SEZEN (1969-	Sancı “Soprano İçin Vocalise” 1994					25 Şarkı, 1994 Arrangement “Gershwin’s Summertime”
MUSA GÖÇMEN (1974-			Kerkük Türküleri “12 Türkü”, 2003			Türküler 2003
EBRU GÜNER (1974-		Kar Küreyicilerinin Şarkısı, 1997				

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
CAN AKSEL AKIN (1977-	Nazım Hikmet'in Şiirleri Üzerine "Dört Şarkı", 2004	"İlyada Destanından Üç Ağıt", 2000				"Vielleicht Haben di Wolken die SONNE Weg Gebracht" 2001 Illision, Sentimental "Üç Şarkı" 2002 "Beş Türkü" 2004
LEVENT KUTERDEM (1978-				Sen		
YİĞİT KOLAT (1984-						Mor Şarkılar, 2005

3.3. Çağdaş Türk Bestecilerinin Çalgı Eşlikli Şan Eserleri

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
CEMAL REŞİT REY (1904-1985)						Sextuar, 1939
NECİL KAZIM AKSES (1908-1999)		Üç Poem (Flüt, Kanun, Tef, İki Keman, Viyola, Viyolonsel), 2003				
MİTHAT FENMEN (1916- 1982)	Trio (Şan, Klarnet, Flüt), 1938 Dört Şarkı (şan, Obua, Klarnet), 1939					
ERTUĞRUL OĞUZ FIRAT (1923-		Op.25 Umursanmamış (Alto Ses, Keman Klarnet, Piyano), 1966				
ERTUĞRUL SEVSAY (1954-						İtalien İşches Liederbuch Band II “Hugo Wolf”ten” (Şan ve Yaylı Çalgılar Dörtlüsü İçin Düzenleme), 1994

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
MELİHA DOĞUDUYAL (1959-						Karanlıkta (Şan, Piyano, Klarnet)
KAMRAN İNCE (1960-						Matinees (Anlatıcı ve Üflemeliler), 1989
HASAN UÇARSU (1965-		Gizemli Parçalar (Klarnet, Viyola, Vurmalı Çalgılar), 1995				
İSMAİL SEZEN (1969-	Al Yemini “Şan ve İki Gitar İçin Türkü” 1997					
FAZİL SAY (1970-	Qartet “Homoge Mozart 2006” (Şan, Ney, Kudüm, Piyano)					
NURİYE ESRA KINIKLI (1971-		Psikenin Öğütleri (Şan, Flüt, Kanun, Tef, İki Keman, Viyola, Viyolonsel), 2003				

Besteci	Soprano	Mezzo-soprano	Tenor	Bas	Bariton	Tüm Sesler İçin
ONUR TÜRKMEN (1972-						Otel Otel (Şan, Viyolonsel), 2004 Sis (Vocal, Tenor Saksofon, Piyano, Davul, İki Keman, Viyola, Viyolonsel, Kontrbas), 2009
GÖKÇE ALTAY (1975-		Elegy (Şan ve Yedi Çalgı İçin), 1999				
CAN AKSEL AKIN (1977-		Aslı ile Kerem Üçlemesi (Şan, Flüt, Klarnet, Obua), 2001				Çoban Marsyas ile Apollon Yarışır (Konuşma Sesi, Flüt, Piyano) 2001

3.4. Çağdaş Türk Bestecilerinin Koro Ve Solistler İçin Yazılmış Orkestra Eşlikli Şan Eserleri

Besteci	Eserler
AHMED ADNAN SAYGUN (1907-1991)	Op.5 Manastır Türküsü (Soprano Solo ve Koro), 1933 Op.19 Eski Üslupta Kantat (Solistler ve Koro), 1941 Op.26 Yunus Emre Oratoryosu (Solistler ve Koro), 1942 Op.67 Atatürk'e ve Anadolu ya Destan (Solistler, Kora ve Büyük Orkestra İçin On Beş Deyişli Kantat), 1982
NECİL KAZIM AKSES (1908-1999)	Senfonik Destan "Cumhuriyetimizin 50. Yılına" (Soprano Solo, Koro ve Orkestra), 1973 Senfoni No.5. "Atatürk Diyor ki" (Tenor Solo, Çocuk Korosu, Karma Koro, Org, Büyük Orkestra), 1988 Senfoni No.6 "Ölümsüz Kahramanlar" (Bariton Solo, Koro, Büyük Orkestra), 1992
FAİK CANSELEN (1908-2009)	Duyuşlar No.5 "Atatürk Kantatı" (Solo, Bariton-Dört Sesli Koro ve Senfonik Orkestra İçin Beş Bölümlü Süit), 1928-1990
BÜLENT TARCAN (1914-1991)	Sakarya (Soprano, Koro ve Orkestra İçin Senfonik Kantat), 1983-1984 Mevlana (Solistler ve Koro), 1989-1990
NEDİM OTYAM (1919-2008)	Köyüm Seni Unutmadım (Solo ve Koro İçin Üç Bölüm Senfonik Eser) Türk Köylüsü (Solo ve Koro İçin Senfonik Eser)
SABAHATTİN KALENDER (1919-2012)	Ateş ve İnanç-Kurtuluş Savaşı Destanı (Oratoryo), 1981-1982
İLHAN USMANBAŞ (1921-	Morg Şiiri (Sözcü, Koro ve Büyük Orkestra İçin) 1952 Şenlikname (Bas Solo, Kadın Korosu, Arp, Vurmalı Çalgılar İçin), 1970 Kareler (Şiir Demeti Üzerine Sesler, Konuşmacılar, Koro ve Çalgılar İçin), 1970
ERTUĞRUL OĞUZ FIRAT (1923-2014)	Op.5' 'Şangırır' No.1 (Tek Bölümlü; Soprano, Tenor, Karma Koro ve Orkestra), 1995 Op.64 Atatürk – Senfoni No.3 (Konuşmacı, Kolaratur Soprano, Alto, Tenor, Bas, Karma Koro ve Orkestra İçin Oratoryo), 1970-1981 Op.71 Atatürk- Senfoni / Oratoryo (2.biçim), 1983-1984

Besteci	Eserler
NEVİT KODALLI (1924-2009)	Op.13 Atatürk Oratoryosu (Solistler, Koro ve Orkestra), 1950-1952 Op.28 Cumhuriyet Kantatı (Tenor ya da Solist, Koro ve Orkesra), 1973
CENAN AKIN (1932-2006)	Op. 10 Yunus Emre'den Deyişler (Bas ve Koro), 1993
MUAMMER SUN (1932-	Cumhuriyet "Senfonik Orkestra, Solo VE KORO İÇİN SUİT" Üç Destan "İki Konuşmacı, Koro ve Orkestra İçin Müzikli Anlatıcı" 2002
YALÇIN TURA (1934-	Şeyh Galib'e Saygı (Soprano, Tenor Solo, Koro ve Orkestra İçin Kantat), 1972- 1990 Niyazi-i Mısıri'nın İlahileri (Koro, Solistler ve Orkestra İçin Kantat), 1978- 1984 4 Kitabın Ma'nası (Solistler, Çocuk Korosu, Karma Koro, Org ve Orkestra İçin Oratoryo) Tufan Oflazoğlu'nun Üç Şiiri (Mezzo Soprano, Karma Koro ve Orkestra)
ALİ DOĞAN SİNANGİL (1934-	Op. 9 Mevlana Oratoryosu (5 Solist ve Koro), 1973
ÇETİN İŞİKÖZLÜ (1939-	Çanakkale Kahramanları Oratoryosu, 2005
AHMET YÜRÜR (1941-	Ağıtlar Kantatı (Solistler ve Karma Koro), 1974
NEJAT BAŞEĞMEZLER (1950-	Aydınlığa (Tenor Solo, Karışık Koro ve Orkestra), 2002
BETİN GÜNEŞ (1957-	Op.82 Rindlerin Ölümü (Koro, Klarnet, Timpani, Vurmalı Çalgılar, Arp, Piyano ve Yaylı Çalgılar İçin), 2003
ERTUĞRUL SEVSAY (1954-	Aziz İstanbul (Solistler, Koro ve Orkestra), 2005
NİHAN ATLIĞ- SİMPSON (1960-	Ölümsüz Gölgele (Soprano Solo, Koro ve Senfonik Orkestra İçin), 1991
ALİ RIZA SARAL (1960-	Ani's Papyrus (Mezzosoprano, Bas Bariton, Koro ve Orkestra İçin Oratoryo), 2002

Besteci	Eserler
TEVFİK AKBAŞLI (1962-	A Tribute to Freddie Mercury (Koro, Pop Orkestrası ve Yaylı Çalgılar İçin), 1997
MEHMET NEMUTLU (1966-	Doğançay'ın Çınarları (Tenor Solo, Koro ve Orkestra), 2001
ORHAN ŞALLIEL (1968-	Tut'i Mucize-i Guyem "İtri'nin Eseri Üzerine Orkestrasyon" (Tenor Solo, Koro ve Orkestra), 2000 Fetih Senfonisi (Kolaratur Soprano, Tenor, Bas Bariton, Koro ve Orkestra İçin Oratoryo), 2003
CAN ATILLA (1969-	Sabiha Gökçen Anısına (Soprano Solo, Tenor Solo, Koro ve Orkestra İçin Biyografik Suit), 2005
FAZIL SAY (1970-	Nazım (Soprano Solo, Bariton Solo, Anlatıcı, Koro, Piyano ve Orkestra İçin Oratoryo), 2001
SONAT MUTVER (1976-	Atra-Hasis "Sümer Yaradılış Destanı Üzerine Kantat" (Koro, Solistler ve Büyük Orkestra İçin), 2004

3.5. Çağdaş Türk Bestecilerinin Operaları

Besteci	Operalar
CEMAL REŞİT REY	<ul style="list-style-type: none">• La Geisha (2 Perde)• Yarn Marek (3 Perde, 4 Tablo), 1920• Faire Sans Dire (Tek Perde), 1920• Sultan Cem(5 Perde, 12 Tablo), 1923• L'Enchantement (2 Perde), 1924• Zeybek (3 Perde), 1926• Köyde Bir Facia (Tek Perde), 1929• Çelebi (4 Perde), 1973
A.ADNAN SAYGUN	<ul style="list-style-type: none">• Özsoy(Bir Perdelik Efsane), 1934• Taşbebek (Tek Perde), 1934• Kerem (3 Perde, Sekiz Sahne), 1947-1952• Köroğlu (3 Perde, 8 Sahne), 1972-1973• Gılgames (3 Perde, Epik Dram), 1962-1983
N.KAZIM AKSES	<ul style="list-style-type: none">• Mete (Tek Perde), 1933• Bayönder (Tek Perde), 1934• Timur (4 Perde)• Mimar Sinan, 1980
NEVİT KODALLI	<ul style="list-style-type: none">• Van Goug (5 Tablo), 1954-1956• Gılgames (4 Perde), 1962-1963
FERİT TÜZÜN	<ul style="list-style-type: none">• Midasın Kulakları (2 Perde), 1966-1969
SABAHATTİN KALENDER	<ul style="list-style-type: none">• Deli Dumrul, 1958• Nasrettin Hoca, 1962• Opera'da Karagöz, 1975-76• Cem Sultan, 1999
BÜLENT TARCAN	<ul style="list-style-type: none">• Baltazar'ın Son Gelişi (Opera Denemesi), 1926-1927
Besteci	Operalar
CENGİZ TANÇ	<ul style="list-style-type: none">• Deli Dumrul (3 Perde), 1975
ÇETİN İŞİKÖZLÜ	<ul style="list-style-type: none">• Ağrı Dağı Efsanesi(3 Perde), 1972• Aşk ve Barış (2 Perde), 1991• Dudaktan Kalbe (3 Perde), 1994• Inanna (3 Perde), 2001
AYDIN KARLIBEL	<ul style="list-style-type: none">• Bağdat Hatun (2 Perde), 1991
ALİ DOĞAN SİNANGİL	<ul style="list-style-type: none">• Eyyubiker (2 Perde), 1986-1988
NEJAT BAŞEĞMEZLER	<ul style="list-style-type: none">• Kanbur Üstüne Kanbur

OKAN DEMİRİŞ	<ul style="list-style-type: none">• Dördüncü Murat (3 Perde), 1977-1979• Karyagdı Hatun (3 Perde), 1982-1983• Yusuf ile Züleyha (3 Perde), 1988• Büyük Hakan Alpaslan (3 Perde), 1992• Deniz Kurdu (2 Perde), 1992
SELMAN ADA	<ul style="list-style-type: none">• Ali Baba ve Kırk Haramiler (2 Perde), 1990• Mavi Nokta (2 Perde), 2002• Aşk-ı Memnu (2 Perde), 2002
TEVFİK AKBAŞLI	<ul style="list-style-type: none">• Kutsal Sandık (1993)• Kehribar (1999)
ORHAN ŞALLIEL	<ul style="list-style-type: none">• Kuvay-i Milliye (2 Perde) 2004
SAFFET ATABİNEN	<ul style="list-style-type: none">• Letafet (Opera-Komik)
YALÇIN TURA	<ul style="list-style-type: none">• Sevmek Nedir(3 Perde, Melodram),• Karacaoğlan (2 Perde, 8 Tablo)• Saya Gezme (Çocuk Operası), 1982
MUSA GÖÇMEN	<ul style="list-style-type: none">• Ulusal Opera Hareketi

3.6. Çağdaş Türk Bestecilerinin Operet ve Müzikalleri

Besteci	Operetler	Müzikaller
CEMAL REŞİT REY	<ul style="list-style-type: none">• Küçük Kırmızı Şapkalı Kız (2 Tablo), 1920• Üç Saat (3 Perde, 27 Tablo), 1932• Lüküs Hayat (3 Perde), 1933• Deli Dolu (3 Perde), 1935• Saz Caz (3 Perde), 1935• Maskara (3 Perde), 1936• Hava Civa (3 Perde), 1937• “Yaygara 70” (3 Perde), 1969, 1970• “Uy! Balon Dünya” (2 Perde), 1971• Bir İstanbul Masalı (2 Perde), 1972	<ul style="list-style-type: none">• Adalar Revüsü, 1934• Alabansa, 1941• Aldırma, 1942
H.FERİD ALNAR	<ul style="list-style-type: none">• Kelebek Zabit (Tek Sesli Opera), 1922-1923	
BÜLET AREL		<ul style="list-style-type: none">• Kafka'nın Duruşması İçin Müzikal, 1964
AHMET SAMİM BİLGİN	<ul style="list-style-type: none">• Kadınlar mı, Erkekler mi, 1932• Bu Yaz Böyle Geçti, 1935	
ALİ RIFAT ÇAĞATAY	<ul style="list-style-type: none">• Köse İmam (Bir Perde)	
(KAPTANZADE) ALİ RIZA BEY	<ul style="list-style-type: none">• Çapkın Süleyman• Macun Hokkası• Kayseri Gülleri• Fettan Kız• İstanbul Efendisi	
MEHMET BAHA PARS	<ul style="list-style-type: none">• Bedahşan Güzeli• Börekçi Musa ve Gülsüm Hanımın Cinleri	
TURGAY ERDENER	<ul style="list-style-type: none">• İstanbulname, 1923	<ul style="list-style-type: none">• Komik Komik Şeyler Oluyor, 1993
TEVFİK AKBAŞLI	<ul style="list-style-type: none">• Neden	<ul style="list-style-type: none">• Sevgili Barış, 1993• Dinazorlar'da Gençtir, 1995
MUSA GÖÇMEN	<ul style="list-style-type: none">• En Güçlü Kim (Çocuk Opera, 2 perde), 2004	<ul style="list-style-type: none">• Mini Kabare, 2002

MUHLİS SABAHATTİN EZGİ	<ul style="list-style-type: none"> • Kefaret-Çaresaz (3 Perde), 1922 • Zühre • Ayşe • Gülfatma • Mu'teber Paşa • Aşk Mektebi • Kerem ile Aslı • Yerden Göğe 	<ul style="list-style-type: none"> • Çingene Aşk • Hitaliahmer Çiçeği
SARPER ÖZSAN		<ul style="list-style-type: none"> • Ne Güzel Şey Yaşamak, 1983
MUAMMER SUN		<ul style="list-style-type: none"> • Delioğlan, 2004
ERSİN ANTEP		<ul style="list-style-type: none"> ▪ İstanbul'da Aşk (Tamamlanmamış)

3.7. Çağdaş Türk Bestecilerin Şan Eserleri Diskografisi

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
CEMAL REŞİT REY	Türk Manzaraları (Ağır Zeybek, Bartın Havası, Aydın Havası, Yürük Zeybek) "Anadoludan Türküler / Manzaralar / Cemal Reşit Rey 100. doğum Yılı"	Ece İdil (Soprano) / Vedat Kosal (Piyano) / Seher Tanrıyar (Piyano)	Kalan Müzik, 330, 8691834006768, 2004	
	12 Halk Türküleri (Urfalı, Yonca, "Karşı be, Karşı", Kozanoğlu, Kel Emin,) "Anadoludan Türküler / Manzaralar / Cemal Reşid Rey 100. Doğum Yılı"	Ece İdil (Soprano) / Vedat Kosal (Piyano) / Seher Tanrıyar (Piyano)	Kalan Müzik, 330, 8691834006768, 2004	
	Zeybek Havası; Aydın Ondördü, Köroğlu (Liedler) "Lieder meiner Erde"	Ömer Temizel (Tenor) / Vedat Kosal (Piyano)	Coriolan, Klasik zwischen Orient und Okzident, Volume 2-CD	
	Yağmur, "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	
	Tutam Yar Elinden, "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Altılı (Sextuor) "Üç Usta"	Ece İdil (Soprano) / Şafak Tanyel (Keman) / Ülkü Koper (Keman) / Tuba Özkan (Viyola) / Suzan Altınel (Çello) / Seher Tanrıyar (Piyano)	Kalan Müzik, 416, 8691834008243, 2007	
	Üç Türkü: On İki Anadolu Türküsünden "Orkestra Eşliğinde Türk Halk Türküleri"	Suna Korad (Soprano) / Remziye Alper - Tanrıku (Mezzo Soprano) / Şef: Hikmet Şimşek / Budapeşte Senfoni Orkestrası	Hungaroton HCD 31 454-CD	
CEMAL REŞİT REY	On İki Anadolu Türküsü "Anadoludan Türküler / Manzaralar / Cemal Reşid Rey 100. Doğum Yılı"	Ece İdil (Soprano) / Vedat Kosal (Piyano) / Seher Tanrıyar (Piyano)	Kalan Müzik, 330, 8691834006768, 2004	
	Ey Dost (İşaret Albümünden)	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 903
	İşaret Albümünden 4 Melodi	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 475
	Karşı Be Karşı	Osman Gököğlü (Tenor) / Walter Strauss (Piyano)		B 1574

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	12 Anadolu Türküsünden "Bugün Ayın Ondördü"	Filiz Aksoy-Işıksun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1140
	12 Anadolu Türküsünden "Koroğlu"	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 559 - B 773
	12 Anadolu Türküsünden "Yaylada"	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 559 - B 773
	12 Anadolu Türküsünden "Akkoyun Meler Gider"	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 559 - B 773
	12 Anadolu Türküsünden "Sarı Zeybek"	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 559 - B 773
	12 Anadolu Türküsünden "Çeşme"	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 559 - B 773
	Onikidir Efeler	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 902
	Onikidir Efeler	Osman Gökoğlu (Tenor) / Walter Strauss (Piyano)		B 1574
	12 Prelüd ve Füg	Seher Dosdoğru (Piyano) / Vedat Kosal (Piyano)		A 679 - A 793

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
CEMAL REŞİT REY	Sarı Zeybek	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		A 1224 - B 447
	Sarı Zeybek	Osman Gökoğlu (Tenor) / Walter Strauss (Piyano)		B 1574
	Üç Türkü: 1. Urfalı, 2. Zeybek, 3. Yonca	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		A 868
	Yonca	Osman Gökoğlu (Tenor) / Walter Strauss (Piyano)		A 1574
	Yonca	Ahmet Borcaklı (Tenor) / Mithat Fenmen (Piyano)		B 666
	Bir İstanbul Şarkısı Üzerine "Vokaliz Fantezi"	Suna Korad (Soprano) / Şef: Cemal Reşit Rey / İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası		B 552
	Akkoyun Meler Gelir	Suna Korad (Soprano) / Şef: Carlos Paíta / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1587 - B 1590
	Ayın Ondördü	Suna Korad (Soprano) / Şef: Carlos Paíta / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1587 - B 1590

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Ayın Ondördü	Filiz Aksoy-Işıksun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1133
	Çeşme	Suna Korad (Soprano) / Şef: Carlos Paíta / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1587 - B 1590
	Çeşme	Alis Manukyan (Soprano) / Şef: Tadeusz Strugala / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 912
CEMAL REŞİT REY	Akkoyun Meler Gelir	Alis Manukyan (Soprano) / Şef: Tadeusz Strugala / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 912
ULVİ CEMAL ERKİN	Yedi Türkü "Orkestra Eşliğinde Türk Halk Türküleri"	Mustafa İktü (Bas-Bariton) / Şef: Hikmet Şimşek / Budapeşte Senfoni Orkestrası	Hungaroton HCD 31 454 CD	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Bas Bariton ve Orkestra İçin Yedi Halk Türküsü (Divan, Ah Hanifem, Çamdan Sakız Akıyor, Ayın Ondördü, Maya, Türkmeni, Bülbül) "Mustafa İktu"	Mustafa İktu (Bas-Bariton) / Şef: Hikmet Şimşek / Budapeşte Senfoni Orkestrası	Kalan Müzik, 297, 8691834006232, 2004	
	Yedi Halk Türküsü "Geçmişten Günümüze Ayhan Baran"	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / TRT Ankara Radyosu Orkestrası	TRT Yapım, 2006	
	Çamdan Sakız Akıyor "Anadolu Türküleri"	Necat Pınazoğlu (Bas) / Nurten Tezmen Kolçak (Piyano)	Kalan Müzik CD 104, 691834002524, 1998	
	Çamdan Sakız Akıyor "Lieder meiner Erde"	Ömer Temizel (Tenor) / Vedat Kosal (Piyano)	Coriolan, Klassik zwischen Orient und Okzident, Volume 2-CD	
	Çamdan Sakız Akıyor "Alla Turca"	Şebnem Mekinulov (Soprano) / Musica Mundana	Musica Mundana Chamber Music Society	
	Hanife, "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
	Divan, "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Hanife, "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	
	Divan, "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	
ULVİ CEMAL ERKİN	Evlerinin Önü Mersin "Orfeon"	Şef: Elnara Kerimova / Orfeon Oda Korosu	Vokaliz Organizasyon, YESA YS-008, 2002	
	Feraye "Kadınlarımız ve Türküler - Kadına Karşı Şiddete Son"	Şule Köken (Soprano) / Filiz Balkız (Piyano) / Şef: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korusu	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Armağan CD'si, 2005	
	Orkestra Eşlikli Halk Türküleri: 1. Divan, 2. Hanife, 3. Çamdan Sakız Akıyor, 4. Bugün Ayın Ondördü, 5. Maya, 6. Türkmeni, 7. Bülbül	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / TRT Ankara Radyosu Senfoni Orkestrası		A 809 - A 953
	Orkestra Eşlikli Halk Türküleri: 1. Divan, 2. Hanife, 3. Çamdan Sakız Akıyor, 4. Bugün Ayın Ondördü, 5. Maya, 6. Türkmeni, 7. Bülbül	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 959

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Altı Halk Türküsü: 1. Hanife, 2. Çamdan Sakız Akıyor, 3. Maya, 4. Bugün Ayın Ondördü, 5. Türkmeni, 6. Vardım ki Yurdundan Ayak Göçürmüş	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 1409
	Divan	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / TRT Ankara Radyosu Senfoni Orkestrası		A 969
	Divan	Filiz Aksoy-Işıkun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1133 - A 1140
	Divan	Ayhan Baran (Bas) / Mithat Fenmen (Piyano)		A 865 - A 888
	Çamdan Sakız Akıyor	Güler Keskinçaya (Soprano) / Carl Füstner (Piyano)		B 1086 - B 1179
ULVİ CEMAL ERKİN	Çamdan Sakız Akıyor	Ömer Necip (Tenor) / Handan Cav (Piyano)		B 1614
	Üç Türkü: 1. Çamdan Sakız Akıyor, 2. Bugün Ayın Ondördü, 3. Divan	Ayhan Baran (Bas) / Mithat Fenmen (Piyano)		A 865 - A 888 - B 559

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Çamdan Sakız Akıyor	Ayhan Baran (Bas) / Mithat Fenmen (Piyano)		B 559
	Çamdan Sakız Akıyor	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / TRT Ankara Radyosu Senfoni Orkestrası		A 969
	Bugün Ayın Ondördü	Ayhan Baran (Bas) / Mithat Fenmen (Piyano)		A 865 - A 888
	Bugün Ayın Ondördü	Güler Keskinaya (Soprano) / Carl Füstner (Piyano)		B 1086 - B 1179
	Hanife	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / TRT Ankara Radyosu Senfoni Orkestrası		A 969
	Bülbül	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / TRT Ankara Radyosu Senfoni Orkestrası		A 968 - A 1224
	Maya	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / TRT Ankara Radyosu Senfoni Orkestrası		A 968

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Ses ve Orkestra İçin 7 Türkü: 1. Divan, 2. Ah Hanifem, 3. Çamdan Sakız Akıyor, 4. Ayın Ondördü, 5. Maya, 6. Türkmeni, 7. Bülbül	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Tadeusz Strugala / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 985
ULVİ CEMAL ERKİN	Türkmeni	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / TRT Ankara Radyosu Senfoni Orkestrası		A 968
AHMET ADNAN SAYGUN	Bir İncecik Yolum Gider ve Bozlak "Mesut İktu: Bariton"	Mesut İktu (Bariton) / Maciej Niesiolowski (Şef) Bilkent Senfoni Orkestrası	Kalan Müzik, 476, 8691834008878, 2009	
	Bas İçin On Türkü'den "Nazlı Osman", "Mavilim", "Bir İncecik Yolum Gider", "Güvercin", "Hayvanat Destanı", "Bozlak", "Yine de Şahlanıyor", "Geçmişten Günümüze Ayhan Baran"	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / TRT Ankara Radyosu Orkestrası	TRT Yapım, 2006	
	Bozlak, "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Üç Türkülük Süit "Geçmişten Günümüze Ayhan Baran"	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / TRT Ankara Radyosu Orkestrası	TRT Yapım, 2006	
	Yunus Emre Oratoryosu Op.26 (iki kayıt)	Esin Talınlı (Soprano) / Şebnem Algın (Mezzo soprano) / Ömer Yılmaz (Tenor) / Tuncay Kurtoğlu (Bas) / Şef: Rengim Gökmen / Leopold Stokowski (Şef) / Bilkent Senfoni Orkestrası / The Symphony of the Air / Koro Şefi: Sunay Rashid Muratov / Ankara Devlet Opera ve Balesi genel Müdürlüğü Korosu / The Crane Chorus of the State University at Potsdam, N. Y.	BMP 0031 / YESA / T.C. Merkez Bankası / 2004 Ankara	
AHMET ADNAN SAYGUN	Yunus Emre Oratoryosu	Müfide Özgüç (Soprano) / Cemaliye Kıyıcı (Alto) / Pekin Kırgız (Tenor) / Bülent Ateşoğlu (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Ankara Devlet Opera ve Balesi Korosu ve Orkestrası	Proje: Ş. Kahramankaptan / TOBB Yapımı / Ankara Devlet Opera ve Balesi Prodüksiyonu A-91 0001-CD, 2003	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Yunus Emre Oratoryosu'ndan İki Arya No.6, No.11	Attila Manizade (Bas) / Şef: Erol Erdiñ / Sofya Radyo Senfoni Orkestrası	UPR Classics UP 92 001-CD	
	Yunus Emre Oratoryosu'ndan Yalancı Dünyaya Konup Göçerler, "Opera ve Konser Kayıtları Aryalar / Tenor Ömer Yılmaz"	Ömer Yılmaz (Tenor) / Şef: Rengim Gökmen / Bilkent Senfoni Orkestrası	Denizbank, Deniz Kültür Müzik Yapımları No: 1, Dexia, 8698686230020	
	Dört Şarkı Op.41	Attila Manizade (Bas) / Şef: Erol Erdiñ / Sofya Radyo Senfoni Orkestrası	UPR Classics UP 92 001-CD	
	Üç Şarkı Op.23	Attila Manizade (Bas) / Şef: Erol Erdiñ / Sofya Radyo Senfoni Orkestrası	UPR Classics UP 92 001-CD	
	Bas ve Piyano için On Türkü'den Ağıt, Mavilim, Bozlak, Yine de Şahlanıyor, Harmandalı "Mustafa İktu"	Mustafa İktu (Bas-Bariton) / Şef: Hikmet Şimşek / İzmir Devlet Senfoni Orkestrası	Kalan Müzik, 297, 8691834006232, 2004	
	Harmandalı "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Başak Dilara Özdemir (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Op.41 On Türkü'den Mavilim "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Başak Dilara Özdemir (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
	Op.41 On Türkü'den Sarı Boyvoda, Eğlen Güzel, Arap Türküsü "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Şef: Hikmet Şimşek / İstanbul Devlet senfoni Orkestrası	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
AHMET ADNAN SAYGUN	Sivas Düz Halayı "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Judith Uluğ (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
	Mavilim "Anadolu Türküleri"	Necat Pınazoğlu (Bas) / Nurten Tezmen Kolçak (Piyano)	Kalan Müzik CD 104, 691834002524, 1998	
	İnsan Üzerine Deyişler I, Op.60	Işın Güyer (Mezzo Soprano) / Şef: Hikmet Şimşek / Budapeşte Senfoni Orkestrası	Hungaroton SPLX - 31077-78	
	İnsan Üzerine Deyişler I (Ağıt, Üç Kuş, Dönsem, Hasret, Dilek), Op.60 "Üç Usta"	Ece İdil (Soprano) / Hülya Barut (Piyano)	Kalan Müzik, 416, 8691834008243, 2007	
	İnsan Üzerine Deyişler'den İki Şarkı "Dilek ve Dönem", "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Beş Şarkı	Işın Güyer (Mezzo Soprano) / Şef: Hikmet Şimşek / Budapeşte Senfoni Orkestrası	Hungaroton HCD 31483-CD	
	Çoban Armağanı, Op.7 "Ahmed Adnan Saygun: Eşliksiz Koro İçin Çoksesli Halk Türküleri"	Şule Köken (Soprano) / Tuncay Kurdoğlu (Bas) / Koro Şefi: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korosu	Sun Müzik Yapım, 8699292900017, 2009	
	Dağlardan Ovalardan, Op.18 "Ahmed Adnan Saygun: Eşliksiz Koro İçin Çoksesli Halk Türküleri"	Şule Köken (Soprano) / Tuncay Kurdoğlu (Bas) / Koro Şefi: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korosu	Sun Müzik Yapım, 8699292900017, 2009	
	Bir Tutam Kekik, Op.22 "Ahmed Adnan Saygun: Eşliksiz Koro İçin Çoksesli Halk Türküleri"	Şule Köken (Soprano) / Tuncay Kurdoğlu (Bas) / Koro Şefi: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korosu	Sun Müzik Yapım, 8699292900017, 2009	
AHMET ADNAN SAYGUN	Köroğlu (Evin İlyasoğlu'nun "Zaman İçinde Müzik" - kitaba ek 10. CD)	Ayhan Baran (Bas) / Judith Uluğ (Piyano)	Yapı Kredi Yayınları, 1994 Müzikotek Kla-1 TR 16	
	Kerem Operası'ndan "Dinle Garibi Duru Su"	Erol Uras (Tenor)	Kaf Music 1.327.005	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Bas Solo ve Orkestra için 10 Halk Türküsünden Dördü	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek/ Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		1789/26453
	Nazlı Osman (Bir Zeybek Havası)	Filiz Aksoy-Işıksun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1133 - A 1140
	Nazlı Osman (Bir Zeybek Havası)	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1615
	Nazlı Osman (Bir Zeybek Havası)	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1255
	Nazlı Osman (Bir Zeybek Havası)	Işık Kurt (Soprano) / Kamuran Gündemir (Piyano)		B 1049
	Güvercin (Neşeli Bir Türkü)	Filiz Aksoy-Işıksun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1133 - A 1140 - A 1224
	Güvercin	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1255

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Güvercin	Işık Kurt (Soprano) / Kamuran Gündemir (Piyano)		B 1049
	Mavilim	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1255
AHMET ADNAN SAYGUN	Masal ve Geçen Dakikalarım	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 643
	Güvercin	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1474 - B 1544
	Bozlak	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1474 - B 1544
	Bozlak	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1615
	Harmandalı	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1615

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Estergon Kalesi	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1615
	Yunus Emre Oratoryosu'ndan Bir Arya "Ağlamaktır Benim İşim"	Cemâliye Kıyıcı (Mezzosoprano) / Alp Ulusoy (Piyano)		B 1675
	Eski Üslûpta Kantat'tan Bir Arya	Cemâliye Kıyıcı (Mezzosoprano) / Alp Ulusoy (Piyano)		B 1675
	Eski Üslûpta Kantat	Güneş Ülker (Soprano) / Osman Gökoğlu (Tenor) / Mustafa İktu (Bas) / Şef. Hikmet Şimşek / TRT Ankara Radyosu Oda Orkestrası / Ankara Devlet Konservatuvarı Korusu		A 980 - B 445
	Bir İncecik Yolum Gider	Filiz Aksoy-Işıksun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1133 - A 1140
AHMET ADNAN SAYGUN	Ayşim Türküsü	Işık Kurt (Soprano) / Kamuran Gündemir (Piyano)		B 1049
	Arap Türküsü	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 781

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Köroğlu	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 1604 - A 1615
	Bas Solo ve Orkestra İçin 10 Halk Türküsü: "Nazlı Osman", "Mavilim", "Bir İncecik yol Gider", "Güvercin", "Hayvanat Bahçesi Destanı Emrah İçin", "Karacaoğlan İçin", "Yine de Şahlanıyor", "Estergon Kalesi", "Harmandalı", "Köroğlu"	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 830
	Bas Solo ve Orkestra İçin 10 Halk Türküsü'nden Dört Türkü: "Estergon Kalesi", "Harmandalı", "Nazlı Osman", "Köroğlu"	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 559
	Bas Solo ve Orkestra İçin 10 Halk Türküsü'nden Dördü: "Yine de Şahlanıyor", "Estergon Kalesi", "Harmandalı", "Köroğlu"	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 1446

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Bas Solo ve Orkestra İçin 10 Halk Türküsü'nden Üçü: "Yine de Şahlanıyor", "Estergon Kalesi", "Harmandalı"	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 1604
	Yine de Şahlanıyor	Ayhan Baran (Bas) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 1615
AHMET ADNAN SAYGUN	Yine de Şahlanıyor	Filiz Aksoy-Işıksun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1133 - A 1140
	Üç Amerikan Balladı	Cemil Sökmen (Tenor) / Dieter Brux (Piyano)		B 646
	Sivas Düz Halayı	Remziye Tanrıku (Mezzosoprano) / Augusto Parodi (Piyano)		B 445
	Sivas Düz Halayı	Müfize Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 1255
	Sarı Boyvoda	Müfize Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 1255

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Arap Türküsü	Müfize Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 1255
	Atatürk'e ve Anadolu'ya Destan	Suna Korad (Soprano) / Işın Güyer (Alto) / Erol Uras (Tenor) / Ayhan Baran (Bas) / Şef: Gürer Aykal / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası / Koro Şefi: Peter Jonas / İstanbul Devlet Opera ve Balesi Korusu		A 1710 - A 1711
	Yunus Emre Oratoryosu	Müfide Özgüç (Soprano) / Cemâliye Kıyıcı (Mezzosoprano) / Pekin Kırgız (tenor) / Ayhan Baran (Bas) / Şef: Niyazi Takizade / Ankara Devlet Opera ve Balesi Orkestrası/ Koro Şefi: Andrea Giorgi / Ankara Devlet Opera ve Balesi Korusu		A 1799 - A 1800
NECİL KAZIM AKSES	Portroler I'den "Anlatamıyorum", "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergery Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
NECİL KAZIM AKSES	Şiir ve Müzik'ten "Sılaya Giderken", "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergery Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	
	5. Senfoni "Atatürk diyor ki" (Retorik Senfoni), "Necdet Evliyagil'i Anarken"	Osman Gökoğlu (Tenor) / Şef: Rengim Gökmen / Koro Şef: Gökçen Koray / İstanbul Devlet Opera ve Balesi Korusu / Koro Şefi: Yücel Elmas / İstanbul Devlet Opera ve Balesi Çocuk Korusu / İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası	Ajanstürk, YESA 3001016-80, 2008	
	İki Lied (Anlatamıyorum) (İstanbul'dan Uzakta) "Lieder meiner Erde)	Ömer Temizel (Tenor) / Vedat Kosal (Piyano)	Klassik zwischen Orient und Okzident, Volume 2 Coriolan, 1993	
	Portreler I	Şan: Turgut İpek, Güneş gürlü, Aylin Ateş, Hande Soner / Funda Karaömeroğulları	Evin İlyasoğlu'nun Necil Kazım Akses kitabı eki: Yapı Kredi Yayınları, 1998-CD	
	Dost	Güler Keskinaya (Soprano) / Carl Güstner (Piyano)		B 1086
	Anlatamıyorum	Güler Keskinaya (Soprano) / Carl Güstner (Piyano)		B 1086

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Bir Divandan Gazel	Osman Gökoğlu (Tenor) / Şef: Gürer Aykal / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 1602
	Anlatamıyorum	Güneş Ülker (Soprano) / Walter Strauss (Piyano) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 980
	Anlatamıyorum	Nurdan Özar (Soprano) / Mithat Fenmen (Piyano)		B 755
NECİL KAZIM AKSES	Alaturka	Nurdan Özar (Soprano) / Mithat Fenmen (Piyano)		B 755
	Dost	Altuğ Dilmaç (Bariton) / Walter Strauss (Piyano)		B 1277
	Portreler: Mumların Karanlığı, Dost	Altuğ Dilmaç (Bariton) / Walter Strauss (Piyano)		B 1464 - B 583
	Portreler: Mumların Karanlığı, Dost	Özgül Tanyeri (Soprano) / Gülşay Uğurata (Piyano)		B 905 - B 1418

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Dağlar	Güneş Ülker (Soprano) / Walter Strauss (Piyano) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 980
	Bir divandan Gazele	Osman Gökoğlu (Tenor) / Şef: Gürer Aykal / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		A 677 - A 966 - A 1653 - B 425
	Hasret	Hülya Baykan (Soprano) / Erkekler Korosu		B 793
	Timur Operası 4. Perdeden Olivera'nın ölüm Aryası	Neşe Demirtaş (Soprano) / Mithat Fenmen (Piyano)		B 981
	Dört Şarkı "Mumların Karanlığı", Anlatamıyorum	Özgül Tanyeri (Soprano) / Gülay Uğurata (Piyano)		B 1418
	Dört Şarkı" Mumların Karanlığı", Alaturka	Özgül Tanyeri (Soprano) / Gülay Uğurata (Piyano)		B 1418
	Dört Şarkı "Mumların Karanlığı", Süit	Özgül Tanyeri (Soprano) / Gülay Uğurata (Piyano)		B 1418

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Tenor Solo ve Orkestra İçin	Osman Gökoğlu (Tenor) / Şef: Gürer Aykal / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1079
NECİL KAZIM AKSES	İstanbul'dan Uzakta	Miyase Erverdi (Soprano) / Walter Strauss (Piyano)		B 1068
	Alaturka	Miyase Erverdi (Soprano) / Walter Strauss (Piyano)		B 1068
	Anlatamıyorum	Miyase Erverdi (Soprano) / Walter Strauss (Piyano)		B 1068
	Dost	Güler Keskinaya (Soprano) / Carl Füstner (Piyano)		B 1179
	Anlatamıyorum	Güler Keskinaya (Soprano) / Carl Füstner (Piyano)		B 1179
	Mumların Karanlığı	Sevim Çıdamlı (Soprano) / Walter Strauss (Piyano)		B 1306
	Dost	Sevim Çıdamlı (Soprano) / Walter Strauss (Piyano)		B 1306
	Anlatamıyorum	Sevim Çıdamlı (Soprano) / Walter Strauss (Piyano)		B 1306

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Alaturka	Sevim Çıdamlı (Soprano) / Walter Strauss (Piyano)		B 1306
	Süit	Sevim Çıdamlı (Soprano) / Walter Strauss (Piyano)		B 1306
	Anı	Sevim Çıdamlı (Soprano) / Walter Strauss (Piyano)		B 1306
FERİT HİLMİ ATREK	Çeşme Başında	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 536 - B 1287
	Kevenkin Yollarında	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 536 - B 1287
	Evlerine Vardım	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 536 - B 1287
FERİT HİLMİ ATREK	Gençlik Marşı	Şef. Muzaffer Arkan / Ankara Radyosu Çocuk Korosu		B 422
	Geyik Avı	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		B 536 - B 1261 - B 1287
	Geyik Avı	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		A 807

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Sular	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		A 807 - B 1287
	Çeşme Başında	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		A 807
	Kevenkin Yollarında	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		A 87
	Evlerine Vardım	Müfide Özgüç (Soprano) / Karl Oehring (Piyano)		A 807
EKREM ZEKİ ÜN	Çocuklarımız İçin Türküler	Hikmet Günsel (Soprano) / Ekrem Zeki Ün (Piyano)		B 535
	Yunus Emre'nin Şiirleri Üzerine "Üç Nefes"	Yıldız Dağdelen (Mezzosoprano) / Verda Ün (Piyano)		A 887 - B 816
BÜLENT AREL	Rilke'nin Gülleri Üzerine Beş Melodi	Müfide Özgüç (Soprano) / Augusto Parodi (Piyano)		A 1350 - A 1597

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Tenor, Gitar ve Yaylı Çalgılar Kuarteti İçin 5 Sonnet	Şef: Bülent Arel / Cemil Sökmen (Tenor) / Siegfried Behrend (Gitar) / İlhan Berk (Sonnetler) / Helikon Kuarteti (Can Kutay, Sıtkı Bursalı, Faruk Güvenç, İlhan Usmanbaş)		B 1069
BÜLENT TARCAN	Sakarya Senfonik Şiiri	Melek Çelikleş (Soprano) / Şef: Rengim Gökmen / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası / Koro Şefi: Jan Szelepesenyi / TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korusu / Koro Şefi: Mustafa Apaydın / TRT Ankara Gençlik Korusu	TRT Yapımı, C-27, 1987	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Sakarya Senfonik Şiiri	Melek Çeliktaş (Soprano) / Şef: Rengim Gökmen / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası / Koro Şefleri: Jan Szekpesenyi ve Mustafa Apaydın / TRT Ankara Radyosu Çocuk Korusu ve TRT Ankara Gençlik Korusu		A 2504 - A 2505 - A 2564
	Ölümsüz Mimar	Şebnem Sarıgül (Soprano) / Savaşeri Kolat (Tenor) / Tuncer Tercan (Bariton) / Murat Göksu (Şiiri Okuyan) / Şef: Rengim Gökmen / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası / Devlet Opera ve Balesi Korusu		A 2549
İLHAN USMANBAŞ	Üç Müzikli Şiir	Atıflet Usmanbaş (Soprano) / Lionel Nowak (Piyano)	Koch Schwann	
	Bakışsız Bir Kedi Kara "Üç Usta"	Ece İdil (Soprano) / Meral Beşeli (Piyano)	Kalan Müzik, 416, 8691834008243, 2007	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Bakışsız Bir Kedi Kara, "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	
İLHAN USMANBAŞ	Üç Müzikli Şiir "İstanbul'dan Yeni Müzik" (I. Uluslararası Modern Müzik Festivali)	Ece İdil (Şan) / Meral Beşeli (Piyano)	Köln Pekelli Stüdyoları yapımı, kaset	
NEVİT KODALLI	Üç Türkü "Orkestra Eşliğinde Türk Halk Türküleri"	Suna Korad (Soprano) / Remziye Alper-Tanrikulu (Mezzosoprano) / Şef: Hikmet Şimşek / Budapeşte Senfoni Orkestrası	Hungaroton HCD 31 454-CD	
	Sevinç ve Kokteyl, "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	
	Dök Zülfünü "Kadınlarımız ve Türküler-Kadına Karşı Şiddete Son"	Şule Köken (Soprano) / Filiz Balkız (Piyano) / Şef: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korosu	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Armağan CD'si, 2005	
	Viyolonsel Konçertosu	Ali Doğan (Viyolonsel) / Şef: Emin Güven Yaşlıçam / Opole Filarmoni Orkestrası	Musical Dorica, Polonya	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Atatürk Oratoryosu	Şef: Hikmet Şimşek / Ankara Devlet Opera ve Balesi Orkestra, Koro ve Solistleri	Ankara Devlet Opera ve Balesi Prodüksiyonu A-94 0002	
	Atatürk Oratoryosu	Gölge Şekeranber (Soprano) / Cemaliye Kıyıcı (Mezzosoprano) / Metin Turan (Tenor) / Tuncer Tercan (Bariton) / Şef: Hikmet Şimşek / Koro Şefi: Caner Ruhselman / Ankara Devlet Opera ve Balesi Orkestra, Koro ve Solistleri	A. K. Müzik, AK 916-2, 8698540891626, 2010	
NEVİT KODALLI	Cumhuriyet Kantatı	Yıldız Tunbul (Soprano) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası / Koro Şefi: Walter Strauss / TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korusu		B 1841

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Atatürk Oratoryosu	Gölge Gül Sararambar (Soprano) / Cemalgye Kıyıcı (Soprano) / Metin Turan (Tenor) / Tuncer Tercan (Bariton) / Şef: Rengim Gökmen / İzmir Devlet Senfoni Orkestrası		A 2469
	Yahha Ulu Kavak (Karışık Ağız Maya)	Işık Kurt (Soprano) / Kamuran Gündemir (Piyano)		B 1049
	Menevşe	Işık Kurt (Soprano) / Kamuran Gündemir (Piyano)		B 1049
	Menevşe	Güler Keskinaya (Soprano) / Carl Gústner (Piyano)		B 1086 - B 1179
	Menevşe	Meral Alper (Soprano) / Andrea Giorgi (Piyano)		B 1614
	Türkü	Güler Keskinaya (Soprano) / Carl Füstner (Piyano)		B 1086 - B 1179
	Ya Ha	Filiz Aksoy-Işıksun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1133 - A 1140
	Ulu Kavak	Filiz Aksoy-Işıksun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1133 - A 1140

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Ulu Kavak	Meral Alper (Soprano) / Andrea Giogri (Piyano)		B 1614
	Türkü	Filiz Aksoy-Işıksun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1133 - A 1140
NEVİT KODALLI	Bozlak (Çukurova Ağzı)	Işık Kurt (Soprano) / Kamuran Gündemir (Piyano)		B 1049
	Flüt, Obua, Vurma ve Yaylı Çalgılar İçin Küçük Süt "Telli Turna"	Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası		B 1647
	"Ay Işığını Bekleyiş"	Meral Alper (Soprano) / Andrea Giorgi (Piyano)		B 1614
	Atatürk Oratoryosu	Leyla Demiriş (Soprano) / Işın Güyer (Mezzosoprano) / Erol Uras (Tenor) / Mesut İktü (Bariton) / Koro Şefi. Gökçen Koray/ İstanbul Devlet Opera ve Balesi Orkestrası ve Korosu		A 1668

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Atatürk Oratoryosu	Sevda Aydan (Soprano) / Nevin Pere (Mezzosoprano) / Cemil Sökmen (Tenor) / Nuri Turkan (Bariton) / Şef: Adolfo Camozzo / Ankara Devlet Tiyatro Opera Korusu ve Devlet Tiyatro Opera Orkestrası		A 940
	Türkü (Orta Anadolu Ağzı)	Işık Kurt (Soprano) / Kamuran Gündemir (Piyano)		B 1049
	12 Anadolu Türküsünden "Ya Ha"	Filiz Aksoy-Işıksun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1133
	Ulu Kavak	Filiz Aksoy-Işıksun (Soprano) / Viktoria Kobarelova (Piyano)		A 1133
CENAN AKIN	Halk Türküleri "Yirmi Üç Halk Türküsü"	Şefler: Muhittin Sadak, Cenan Akin / İstanbul Şehir Opera ve Korusu	Yapı Kredi Bankası Arşiv Serisi, Melodi-4 LP 33106	
CENAN AKIN	Keklik, "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Hey Gazi Paşa Hey	Mesut İktu (Bariton) / Cenan Akın (Piyano)		C 8
MUAMMER SUN	Yum Gözlerini Gör Beni, "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	
	Misket "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Şef: Vladimir Altschüller / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
	Köroğlu Yiğitlemesi "Mustafa İktu"	Mustafa İktu (Bas-Bariton) / Koro Şefi: Cenan Akın / İstanbul Şehir Operası Korosu	Kalan Müzik, 297, 8691834006232, 2004	
	Köroğlu Yiğitlemesi "Anadolu Türküleri"	Necat Pınazoğlu (Bas) / Nurten Tezmen Kolçak (Piyano)	Kalan Müzik CD 104, 691834002524, 1998	
	Uzun Kavak "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 555, 869183400967, 2011	
	Kara Kara Kazanlara "Kadınlarımız ve Türküler - Kadına Karşı Şiddete Son"	Şule Köken (Soprano) / Filiz Balkız (Piyano) / Şef: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korusu	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Armağan CD'si, 2005	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
MUAMMER SUN	<p>"Cumhuriyet" Filmi Müzikleri Senfonik Orkestra, Soprano Solo ve Koro İçin Süit (1998):</p> <p>1. Bozkır, 2. Bozkırın Sesi, 3. Dönüşüm, 4. Peynir Yalnız Kadı, 5. Pizzicato, 6. "Yaylılar için" Yinelenen Figürler, 7. Kromatik Gerginlik, 8. "Üflemeliler İçin" Yinelenen Figürler, 9. Hoş Gelişler Ola Mustafa Kemal Paşa, 10. Hoş Gelişler Ola Mustafa Kemal Paşa (korolu), 11. Onuncu Yıl Marşı, 12. Onuncu Yıl Marşı (Korolu), 13. Yüzündür cihanı Münevver Eden, 14. Başlangıç Müziği, 15. "Koro ve Piyano İçin" Dağ Başını Duman Almış, 16. Harfler Marşı, 17. Harfler Marşı (korolu)</p>	<p>Hülya Kazan Sezen (Soprano) / Şef: Gürer Aykal / Bilkent Senfoni Orkestrası / Koro Şefi: Elnara Kerimova / TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu</p>	<p>BMP / 1998</p>	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	"Kurtuluş" ve "Cumhuriyet" Filmi Müzikleri Senfonik Orkestra, Soprano Solo ve Koro İçin Süit "Muammer Sun: Kurtuluş ve Cumhuriyet"	Hülya Kazan (Soprano) / Şef: Gürer Aykal / Bilkent Senfoni Orkestrası ve Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası / Koro Şefi: Elnara Kerimova / TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu / Koro Şefi: Hikmet Şimşek / Kültür Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu	Sun Müzik Yapım, 8699292900031, 2009	
	Gelenekten Geleceğe "Muammer Sun: Eşliksiz Koro İçin Çoksesli Halk Türküleri"	Şule Köken (Soprano) / Koro Şefi: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korosu	Sun Müzik Yapım, 8699292900024, 2009	
MUAMMER SUN	Beş Türkü "Muammer Sun: Eşliksiz Koro İçin Çoksesli Halk Türküleri"	Tuncay Kurdoğlu (Bas) / Koro Şefi: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korosu	Sun Müzik Yapım, 8699292900024, 2009	
	Sultan Gelin "Muammer Sun. Eşliksiz Koro İçin Çoksesli Halk Türküleri"	Jülide Gülizar (Konuşmacı) / Şule Köken (Soprano) / Koro Şefi: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korosu	Sun Müzik Yapım, 8699292900024, 2009	
	Çek Şarabı	Cemâliye Kıyıcı (Mezzosoprano) / Alp Ulusoy (Piyano)		B 902 - B 1675

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	"Sultan Gelin" Oyunu İçin Koro Parçaları	Müfide Özgüç (Soprano) / Şef: Muammer Sun / Ankara Devlet Opera ve Balesi Korosu		A 1600 - B 523
	"Sultan Gelin" Oyunu İçin Sahne Müziği	Müfide Özgüç (Soprano) / Şef: Muammer Sun / Ankara Devlet Opera ve Balesi Korosu		B 557 - B 622
İLHAN BARAN	Uygulamalar I. Defter'den "Ferafi", "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	
	Ferafi "Anadolu Türküleri"	Necat Pınazoğlu (Bas) / Nurten Tezmen Kolçak (Piyano)	Kalan Müzik CD 104, 691834002524, 1998	
	Uygulamalar II. Defter'den "Evlerinin önü", "The Art of Turkish Songs"	Mesut İktu (Bariton) / Sergey Gavrilov (Piyano)	VMS Musical Treasures, VMS 129, 2004	
	Evlerinin Önü "Anadolu Türküleri"	Necat Pınazoğlu (Bas) / Nurten Tezmen Kolçak (Piyano)	Kalan Müzik CD 104, 691834002524, 1998	
	Alla Turca "Alla Turca"	Hülya Kazan (Soprano) / Seyit Yöre (Ud)	Kaf Müzik, ATCDI, 2006	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Bas ve Piyano İçin Uygulamalardan 5 Tanesi	Ayhan Baran (Bas) / İlhan Baran (Piyano)		1793/26457
İLHAN BARAN	Uygulamalardan Beş Tanesi	Ayhan Baran (Bas) / İlhan Baran (Piyano)		A 810
	Yörük Yaylası Türküsü	Ayhan Baran (Bas) / İlhan Baran (Piyano)		B 1544
	Güvercin	Ayhan Baran (Bas) / Jean - Pierre Faber (Piyano)		B 1572 - B 1597
	Yiğitleme	Ayhan Baran (Bas) / Jean - Pierre Faber (Piyano)		B 1572 - B 1597
	Dört Türkü: 1. Kolbaşı, 2. Yörük Ali, 3. Estergon Kalesi, 4. Köroğlu	Ayhan Baran (Bas) / İlhan Baran (Piyano)		B 627
YALÇIN TURA	Ümitsiz "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 555, 869183400967, 2011	
	Gidem Dedim "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 555, 869183400967, 2011	
İSTEMİHAN TAVİLOĞLU	Asaletin Bir Altın İdi Pul Oldu "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası	Kalan Müzik, 497 8691834009059, 2010	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Karaşar Zeybeği "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Şef. Vladimir Altschüller / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
NECATİ GEDİKLİ	Bozlak	Müfide Özgüç (Soprano) / Necati Gedikli (Piyano)		B 448
OKAN DEMİRİŞ	Opera ve Konser Aryaları	Leyla Demiriş (Soprano) / Şef: Okan Demiriş / İstanbul Devlet Opera ve Balesi Orkestrası	Yapalı Limited Şirketi, İstanbul, 1986 - LP	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
ÇETİN IŞIKÖZLÜ	Ağrı Dağı Efsanesi	Nilgün Akkerman (Soprano) / Nuran Çapanoğlu (Mezzosoprano) / Eralp Kıyıcı (Bariton) / Tamer Aykut (Tenor) / Metin Turan (Tenor) / Rüzgar Memişoğlu (Tenor) / Reha Korman (Tenor) / Ercan Soydan (Tenor) / Gökhan Akyüz (Bariton) / Levent Akev (Bariton) / M. Kemal Yıldırım (Bariton) / Yaşar Esgin (Bas) / Bülent Ateşoğlu (Bas) / Ferhat Şengil (Bas) / Mithat Karakelle (Bas) / Cüneyt Gökçer (Anlatıcı) / Şef: Erol Erdinç / Ankara Devlet Opera ve Balesi Korusu ve Orkestrası	Ankara Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Yapımı KB 34 A 918 9713707	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Ağrı Dağı Efsanesi	Nilgün Akkerman (Soprano) / Nuran Çapanoğlu (Mezzosoprano) / Eralp Kıyıcı (Bariton) / Tamer Aykut (Tenor) / Metin Turan (Tenor) / Rüzgar Memişoğlu (Tenor) / Reha Korman (Tenor) / Ercan Soydan (Tenor) / Gökhan Akyüz (Bariton) / Levent Akev (Bariton) / M. Kemal Yıldırım (Bariton) / Yaşar Esgin (Bas) / Bülent Ateşoğlu (Bas) / Ferhat Şengil (Bas) / Mithat Karakelle (Bas) / Cüneyt Gökçer (Anlatıcı) / Şef: Erol Erdinç / Ankara Devlet Opera ve Balesi Korosu ve Orkestrası	Austria VMS Musical Teasures, 146, 9120012231467, 2008	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
ÇETİN IŞIKÖZLÜ	Ağrı Dağı Efsanesi "Isikozlu: (The) Legend of Mount Ararat"	Nilgün Akkerman (Soprano) / Nuran Çapanoğlu (Mezzosoprano) / Eralp Kıyıcı (Bariton) / Tamer Aykut (Tenor) / Metin Turan (Tenor) / Rüzgar Memişoğlu (Tenor) / Reha Korman (Tenor) / Ercan Soydan (Tenor) / Gökhan Akyüz (Bariton) / Levent Akev (Bariton) / M. Kemal Yıldırım (Bariton) / Yaşar Esgin (Bas) / Bülent Ateşoğlu (Bas) / Ferhat Şengil (Bas) / Mithat Karakelle (Bas) / Cüneyt Gökçer (Anlatıcı) / Şef: Erol Erdinç / Ankara Devlet Opera ve Balesi Korosu ve Orkestrası	CIAO, 9120012231467, 2007	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Türk Ordu Senfonisi "Senfonik Fantezi"	Aytül Büyüksaraç (Soprano) / Pekin Kırgız (Tenor) / Mehveş Emeç (Piyano) / Şef: Çetin Işıközlü / Bilkent Senfoni Orkestrası / Şef: Ahter Destan / Ankara Devlet Çoksesli Korosu / Şef: Elnara Kerimova / TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu	Raks Müzik, 1998	
	Prelude ve Şarkı	Güler Keskinçaya (Soprano) / Şef: Hikmet Şimşek / Oda Topluluğu: Oktay Dalaysel (Keman) / Nejat Başğmezler (Viyola) / Engin Sansa (Viyolonsel) / Şakir Şarıl (Flüt) / Şakir Yolaç (Obua) / Erol Gömürgen (Korno) / Kamuran Gündemir (Piyano)		A 720 - A 811 - A 967 - A 1653

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
ÇETİN IŞIKÖZLÜ	Senfonik Fantezi	Özgül Tanyeri (Soprano) / Savaşeri Kolay (Tenor) / Kamuran Gündemir (Piyano) / Şef: Hikmet Şimşek / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası / Koro Şefi: Andrea Georgi / Ankara Devlet Opera ve Balesi Korosu		A 671 - B 511
ALİ DARMAR	Aşkın Elinden "Yunus Emre"	Erol Uras (tenor) / Şef: Ruhi Ayangil / Ayangil Türk Müziği Orkestrası	Raks, Kaset 2240	
TEVFİK AKBAŞLI	Yeniden Doğuş (Selanik'te Şafak, İmparatorluğun Çöküşü, Şişli'de Bir Akşam Vakti, Yalnız Yürek, Final) "Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Ulusal Beste Yarışması 1996- 1998-2000"	Erol Erdinç (Şef) / Bilkent Senfoni Orkestrası / Şenol Talınlı (Tenor)	BMP 0027, 2001	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
TURGAY ERDENER	"Afife"	Şef: Rengim Gökmen / Şef Yardımcısı: Hakan Şensoy / Müzik Direktörü: Vladimir Fedoseyev / Selva Erdener (Soprano) / Tahir Aydoğdu (Kanun) / Tchaikovsky Symphony Orchestra of Moscow Radio / Moskova Oda Korusu	Yapı Kredi Yayınları	
	Turkuvaz Şarkılar "Sen Sen Sen: Selva Erdener"	Selva Erdener (Soprano) / Ekrem Öztan (Klarinet) / Tahir Öğüt (Trompet) / Ahmet Kanneci (Gitar) / Tahir Aydoğdu (Kanun) / Tayfun Bozok (Keman) / Derya Bozok (Keman) / Ercan Gören (Viyola) / Erdoan Davran (Çello) / Bora Akyol (Bas Gitar) / Ivan Celak (Akordeon)	Kalan Müzik, CD 195, 8691834004290, 2001	
TURGAY ERDENER	Ağ Elime Mor Kınalar "Kadınlarımız ve Türküler-Kadına Karşı Şiddete Son"	Şule Köken (Soprano) / Filiz Balkız (Piyano) / Şef: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korusu	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Armağan CD'si, 2005	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Evlerinin Önü Tahta Daraba "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Şef: Rengim Gökmen / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
	Kara Hisar Kalesi "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
	Denizi Özleyenler İçin "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
	Denizi Özleyenler İçin "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
CEM İDİZ	Gün Eksilmesin Pencereden "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 555, 869183400967, 2011	
ERTUĞRUL BAYRAKTAR	Tek Kapıdan "Kadınlarımız ve Türküler-Kadına Karşı Şiddete Son"	Şule Köken (Soprano) / Filiz Balkız (Piyano) / Şef: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korosu	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Armağan CD'si, 2005	
SELMAN ADA	Yemen Türküsü "Kadınlarımız ve Türküler-Kadına Karşı Şiddete Son"	Şule Köken (Soprano) / Filiz Balkız (Piyano) / Şef: İbrahim Yazıcı / Ankara Devlet Çoksesli Korosu	Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Armağan CD'si, 2005	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Mavi Nokta'dan Keops, "Opera ve Konser Kayıtları Aryalar / Tenor Ömer Yılmaz"	Ömer Yılmaz (Tenor) / Şef: Rengim Gökmen / Bilkent Senfoni Orkestrası	Denizbank, Deniz Kültür Müzik Yapımları No: 1, Dexia, 8698686230020	
	Uyguristan "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 555, 869183400967, 2011	
	Endülüs "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 555, 869183400967, 2011	
SELMAN ADA	Anadolu "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 555, 869183400967, 2011	
TEVFİK AKBAŞLI	Yeniden Doğuş (Selanik'te Şafak, İmparatorluğun Çöküşü, Şişli'de Bir Akşam Vakti, Yalnız Yürek, Final) "Dr. Nejat F. Ezcacıbaşı Ulusal Beste Yarışması 1996-1998-2000"	Erol Erdinç (Şef) / Bilkent senfoni Orkestrası / Şenol Talınlı (Tenor)	BMP 0027, 2001	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
ALİ DOĞAN SİNANGİL	Mevlana Oratoryosu (Seçmeler)	Şef: Ali Doğan Sinangil / Leyla Demiriş (Soprano) / Işın Güyer (Mezzosoprano) / Erol Uras (Tenor) / Mesut İktu (Bariton) / Mustafa İktu (Bas) / Kamil Şekerkarar (Flüt) / İstanbul Devlet Operası Korosu / İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası Üyeleri	Ali Doğan Sinangil Production, VDE Gallo, Suisa, 1994	
ERDAL TUĞÇULAR	Kütahya'nın Pınarları akışır "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Evren Büyükburçlu Erol (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
	Karahisar Kalesi "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Evren Büyükburçlu Erol (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
	Sabahın Seherinde "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Evren Büyükburçlu Erol (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
BABÜR TONGUR	Ayşem "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 555, 869183400967, 2011	
	Afyon "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 555, 869183400967, 2011	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
KAMRAN İNCE	Symphony No.5 "Galatasaray"	Tülay Uyar (Soprano) / Levent Gündüz (Tenor) / Anıl Kırkyıldız (Çocuk Soprano) / Şef: Kamran İnce / Bilkent Senfoni Orkestrası / Ankara Devlet Çoksesli Korosu	Naxos 21st Century Classics, 8.572553, 2011	
	Requiem Without Words, for soprano, baritone & orchestra "Galatasaray"	Selva Erdener (Etnik Soprano) / Olça Kultasal (Soprano) / Güvenç Dağüstün (Bariton) / Neva Özgen (Kemençe) / Ali Çabuk (Tambur) / Şef: Kamran İnce / Bilkent Senfoni Orkestrası	Naxos 21st Century Classics, 8.572553, 2011	
AYDIN KARLIBEL	Dört Şarkı (Liederpalette - Vier Lieder Waldesgesprach, In Tempel des Aton, Wenn ich in deine Augen seh, Yunus Emre Lied)	Fred Silhanek (Tenor) / Anke Schwabe (Piyano)	İton Records, Germany, 2000	
İLTERİŞ SUN	Gemiciler Kalkalım "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Evren Büyükburçlu Erol (Piyano)	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
PERİHAN ÖNDER	Anadolu	Müjgan Özsan (Soprano) / Ender Aksoy (Piyano)		CA 8"

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
NAZİFE GÜRAN	Merdiven "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
	Şehit Çocuğuna Ninni "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
	Gece Deniz "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
	Yarını Bekleyen Köy "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
	Hayalimdeki Bahçe "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
NAZİFE GÜRAN	Titreşim "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
	Nurdan Bir Hale "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
	İbadet Sevinci "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
	Mehlika Sultan "Nurdan bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Dantel "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
	Göldeki Akisler "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
	Boğaziçinde Gezi "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
	Feraceli Hanım "Nurdan Bir Hale"	Ece İdil (Soprano) / Metin Ülkü (Piyano)	Kalan Müzik, 375, 8691834007604, 2006	
HASAN UÇARSU	Serüven "Kadın Aşkı ve Hayatı"	Ezgi Saydam (Mezzosoprano) / Kamerhan Turan (Piyano)	Pb Müzik, 8697874250017, 2006	
	Yaşamak Ne Güzel Şey "Düşlerimin Toprağı"	Selva Erdener (Soprano) / İbrahim Yazıcı (Piyano)	Kalan Müzik, 555, 869183400967, 2011	
MEHMET AKTUĞ	Çiçek Dağı Derler "Türk Ezgileri"	Mesut İktu (Bariton) / Şef: Rengim Gökmen / Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası	Kalan Müzik, 497, 8691834009059, 2010	
MUSA GÖÇMEN	Tam Ortası "Belcanto"	Zafer Mutlu (Tenor)	NB Müzik Yapım, 2009	
	Meyan	Ertuğrul Sevindik (Tenor) / Musa Göçmen (Tuşlu Çalgılar)	NB Müzik Yapım, 2010, 8697633830115	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
MUSA GÖÇMEN	Bugün Ayın Işığı (Orkestra Düzenleme)	Serap Yükrük (Alto) / Şef: Musa Göçmen / Göçmen Senfoni Orkestrası	100. Yıl Üniversitesi, 2010	
	Bir Fırtına Tuttu Bizi	Serap Yükrük (Alto) / Şef: Musa Göçmen / Göçmen Senfoni Orkestrası	100. Yıl Üniversitesi, 2010	
	Cevizin Yaprağı Dal	Serap Yükrük (Alto) / Şef: Musa Göçmen / Göçmen Senfoni Orkestrası	100. Yıl Üniversitesi, 2010	
	Şeker Oğlan	Serap Yükrük (Alto) / Şef: Musa Göçmen / Göçmen Senfoni Orkestrası	100. Yıl Üniversitesi, 2010	
	Bahçede Yeşil çınar	Serap Yükrük (Alto) / Şef: Musa Göçmen / Göçmen Senfoni Orkestrası	100. Yıl Üniversitesi, 2010	
	Ben Gidersem Sazım Sen Kal	Serap Yükrük (Alto) / Şef: Musa Göçmen / Göçmen Senfoni Orkestrası	100. Yıl Üniversitesi, 2010	
	Ben Kendimi	Serap Yükrük (Alto) / Şef: Musa Göçmen / Göçmen Senfoni Orkestrası	100. Yıl Üniversitesi, 2010	

Besteci	Eser Adı	Solist / Şef / Orkestra / Koro Şefi / Koro	Yapımcı / Albüm Katalog Numarası / Çubuk Kod Numarası / Yayın Yılı	Diskotek Yer No / Demirbaş No: (KBM) / (Varsa) Kayıt Tarihi
	Bulut Bulut Üstüne	Serap Yükrük (Alto) / Şef: Musa Göçmen / Göçmen Senfoni Orkestrası	100. Yıl Üniversitesi, 2010	
	Havada Turna Sesi	Serap Yükrük (Alto) / Şef: Musa Göçmen / Göçmen Senfoni Orkestrası	100. Yıl Üniversitesi, 2010	
	Beyaz Giyme	Serap Yükrük (Alto) / Şef: Musa Göçmen / Göçmen Senfoni Orkestrası	100. Yıl Üniversitesi, 2010	
	Arpa Ektim Biçemedim	Serap Yükrük (Alto) / Şef: Musa Göçmen / Göçmen Senfoni Orkestrası	100. Yıl Üniversitesi, 2010	
FERİT TÜZÜN	Çeşme Başı Bale Müziği	Müfide Özgüç (Soprano) / Şef: Ferit Tüzün / Ankara Devlet Opera ve Balesi Orkestrası		A 546 - A 675 - A 754 - A 807 - A 886 - A 951 - A 988 - B 479 - B 788

4. ÇAĞDAŞ TÜRK BESTECİLERİNİN SES İÇİN YAZDIKLARI ÇOKSESLENDİRİLMİŞ TÜRKÜLERİ, LİED'LERİ, ŞİİRLİ MÜZİKLERİ (POEMLERİ)'NİN MÜZİKAL YÖNDEN İNCELENMESİ

4.1. Cemal Reşit Rey (1904-1985)

Cemal Reşit Rey, İlköğrenimine Galatasaray Lisesi'nde başlamış ancak 1913'te o zamanlar dâhiliye nazırı olan babası Ahmet Reşit Bey, memleketi terk etmek zorunda kalınca ailesi ile birlikte Paris'e yerleşerek öğrenimine burada devam etmiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla aile Cenevre'ye geçmiş ve Cemal Reşit Rey eğitimini Cenevre Konservatuarı'nda sürdürmüştür. 1920'de Paris'e dönerek dönemin ünlü müzisyenleri ile çalışma fırsatı bulmuştur.

Cumhuriyet'in kurulmasıyla Dar-ül Elhan'da kompozisyon ve piyano dersleri vermek üzere yurda dönmüştür. 1926 yılında konservatuarda çoksesli bir koro kuran sanatçı, 1934'te bir yaylı sazlar grubu oluşturmuştur. 1945-1946 üfleme çalgılarını da eklenmesiyle bir senfonik orkestra özelliğine kavuşan bu topluluk bu günkü İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası'nın temeli olmuştur. Orkestranın ilk şefi olan Cemal Reşit Rey 1968 yılına kadar orkestra'yı yönetmiştir. 1938-1940 yıllarında yeni kurulan Ankara Radyosu'nda "Batı Müziği Yayınları" programının şefi olarak görev yapmış, İstanbul Radyosu'nda kendisinin hazırladığı programlar seslendirmiştir. 1945'te Flarmoni Derneği'nin kuruluşuna önyak olmuştur. Cemal Reşit Rey 1949'dan 1960'a dek Avrupa'nın önemli sanat merkezlerinde konserler yönetmiştir.

Ayrıca; 1933'de Faruk Nafiz Çamlıbel'in şiiri olan Cumhuriyet'in Onuncu Yıl Marşı'nı bestecisidir.

Cemal Reşit Rey'in bestecilik süreci dört ayrı dönemde ele alınabilir.

- 1919'dan 1926'ya dek yazdığı Fransızca başlıklı opera ve şarkıları gençlik yıllarının ürünüdür.
- 1926'dan 1931'e dek ortaya çıkan ikinci dönem çalışmalarında, Türk halk müziği ezgilerinden yararlandığı 12 Anadolu Türküsü ile yeni bir çizgiye

yönelmiştir. 1931-1950 arasındaki yapıtları içerik olarak daha gizemseldir ve teknik olarak izlenimci bir görünüm taşır. 1930-1940 arasında aynı zamanda ağabeyi Ekrem Reşit Rey ile birlikte oluşturdukları operetler ve revüler büyük ilgi görmüştür.

- 1950'den sonraki yapıtları onun son dönemini oluşturur. Bu aşamada makamsal Türk müziği ve tasavvuf felsefesinden esinlenen besteci, geniş orkestralı senfonik şiirler yazmıştır.

Cemal Reşit Rey'in yapıtlarının tümü, belirli bir makam ya da tona bağlı olarak armonik bir yapıyı sergiler ayrıca melodi çizgisine ve fonksiyonel armoniye önem vermiştir.

4.1.1. Şan ve Piyano Eseleri

Je Me Demande, (Şiir: Ekrem Reşit Rey), 1919.

Üç Melodi, (Paris'te Fromont Yayınevinde basılmıştır), 1920.

Initiales sur un Banc, (Şiir: Ekrem Reşit Rey), 1921.

Chanson du Printemps, (Şiir: Ekrem Reşit Rey), 1922.

Au Jardin, (Şiir: Philoxene Boyer), 1923.

L'Offrande Lyrique, (sekiz ezgi), 1923.

Nocturne, (Şiir: Ekrem Reşit Rey), 1925.

12 Anadolu Türküsü, (Paris'te Heugel Basımevinde yayınlandı), 1925-1926

Vatan, (Hulusi Öktem'in "Mekteplerde Musiki" adlı kitabında yayınlanmıştır), 1930.

Dört Melodi, (Şiir: Baki Süha Ediboğlu), 1956.

On iki Melodi, (Anadolu Havaları Üstüne. Kayıptır), 1929

Nocturne, (soprano/mezzosoprano), 1925

4.1.2. Şan ve Orkestra Eserleri

Anadolu Türküleri, (Dört Parça), 1926

İki Anadolu Türküsü, (Yağmur, Tutam Yar Elinden), 1930.

Mystique, (Mevlana'nın Mesnevi Mukaddimesi), 1938.

Üç Anadolu Türküsü, 1976.

Vokaliz-Fantezi, (Kâtibim Çeşitlemeleri' den esinlenerek yazılmıştır soprano Suna Korat'a ithaf edilmiştir), 1975

Tutam Yar Elinden ve Yağmur, Bas Mustafa İktu'ya ithaf edilmiştir.

4.1.3. Oda Müziği Eserleri

Sextuor (Altılı), (ses, piyano ve yaylı dördü), Söz: Mevlana'dan Gazel

Fransızca Versiyonu: Ekrem Reşit Rey

Türkçe'ye çeviren: Asaf Halet Çelebi, 1939

4.1.4. 12 Anadolu Türküleri (1926)

L'Homme du pays d'Ourfa (Urfalı), (erkek ses)

Les Roseaux (Yonca), (kadın ses)

Chant de Zeibek (Karşı be, karşı...), (erkek ses)

Lamentation (Kel Emin), (kadın ses)

Clair de Lune (Aydın on dördü), (kadın ses)

Au Pays Heureux (Kozanoğlu), (erkek ses)

Sur mon Plateau (Yaylada), (erkek ses)

Sur les Monts l'echo repete...(Ak koyun meler gelir), (kadın ses)

Chant de Zeibek. Le Blond Ze'ibek...(Sarı Zeybek...), (kadın ses)

A la fontaine (Çeşme), (kadın ses)

Chant de Zeibek (On ikidir, efeler), (erkek ses)

Sur les Sommets des Monts (Köroğlu), (erkek ses)

(Seslere göre transpoze edilebilir)

12 Anadolu Türküsü'nden üç parça (Aydın on dördü, Çeşme, Akkoyun)

soprano Suna Korat'a ithaf edilmiştir.

Şekil 23: Suna Korat ve Cemal Reşit Rey

Cemal Reşit Rey 1926 yılında (daha 22 yaşındayken) şan ve piyano için bestelediği 12 Anadolu Türküsü'nü, Raoul Laporra'ya göstermek üzere Paris'e gider ve ertesi yıl bu türkülerden dördü (Sarı Zeybek, On ikidir Efeler, Kel Emin ve Ayın Ondördü) orkestraya uygulanarak, 1927 yılında Paris'te Albert Wolf yönetimindeki Pasde Loup Konser Orkestrası eşliğinde soprano, tenor, bas'tan oluşan Kedroff Vokal Üçlüsü tarafından Magador Tiyatrosunda seslendirildi. Eser çok beğenildi, Ayın Ondördü tekrar ettirildi.

Aşağıda inceleyeceğimiz Ayın Ondördü parçası Cemal Reşit Rey'in daha 22 yaşındayken bile besteciliğindeki ustalığı göstermektedir. Dönemin müziğini çok kavradığını ve onu son derece başarılı bir şekilde eserine yansıttığının bir örneğidir.

4.1.5. Ayın Ondördü (Clair de Lune)

Bugün ayın on dördü
Kız saçını kim ördü
Ördüyse efem ördü
Ay karanlık kim gördü
Ay aydıdır duramam
Dile destan olamam
Ay buluta girince
Bağlasalar duramam

Eserin orijinal baskısındaki sözler, dönemin Arapça alfabe'nin getirdiği zorlukları aşmak için bulunan bir yöntemle, Türkçe kelimelerin Fransızca otografi kurallarıyla yazılmıştır (sözler Fransızca okunuşlu olarak Türkçe harflerle yazılmıştır; Ayın Ondördü-Ayin Ondeurdu gibi).

5 - CLAIR DE LUNE AYIN ON DEURDU

CHANT

Lent *p* *espressivo*

1er Couplet (Vois! clai - re - luit la - lune au - ciel,
Bou - gne a - yinn on - deur - du - ter,
je - ne - puis res - ter,
2^d Couplet (La - nuit m'ef - fraie, dou - ra - mam
Ay - ay - dinn - dir

PIANO

pp très doux

Tes che - veux, fil - le, sant d'or pur!
Kiz sa - tchi - ni kim enr - du?
Ne veux être ob - jet de mé - pris!
di le dès - tinn ? - la - mam! S.

Örnek 1

Besteci otantik halk ezgilerini müziğinde malzeme olarak kullanmıştır. Ayın Ondördü otantik halk türküsünün çok seslendirilmiş halidir ve Lied (şarkı) formunda yazılmıştır

Şan partiyonu orijinal türkü'ye oldukça sadık kalarak yazılmıştır. Söz ve müziği Ege yöresine aittir.

Eserin piyano eşliğinde Klasik Batı armonizasyonundan uzak durulduğu, kromatik iniş ve çıkışların bolca kullanıldığı ve Anadolu halk müziğinin havası başarıyla yansıtılmıştır.

Halk müziğinin armonizasyonunda son derece ilerici ve doğru bir yaklaşım izlenmiştir.

Eserin tümünde Anadolu halk müziği'nin atmosferinin büyük bir ustalıkla yansıtıldığı görülmektedir. Bestecinin usta bir piyanist olması sonucunda eserin eşliği o denli zor bir piyano çalış sitilini içermektedir.

12 Anadolu Türküleri halk türkülerinden sadece 5 tanesi kadın sesi için yazılmıştır, diğerleri erkek ses düşünülerek yazılmıştır (genelde efe şarkılarıdır).

5 - CLAIR DE LUNE

AYIN ON DÖRDÜ

CHANT *Lent* *p espressivo*

1er Couplet { Bu - gün a - yın on - - - - - dör - - - - - dü - - - - -

2^d Couplet { Ay - ay - dın - dir du - ra - mam - - - - -

PIANO *Lent* *pp très doux* *p*

The first system of the musical score for 'Clair de Lune' features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is in G major and 3/4 time, marked 'Lent' and 'p espressivo'. It begins with a repeat sign and contains two couplets of lyrics. The piano accompaniment is in the same key and time, marked 'Lent' and 'pp très doux'. It features a delicate, flowing melody in the right hand and a simple harmonic accompaniment in the left hand.

Kız sa - ğı - ru - kim - - - - - ör - - - - - dü?

di - le des - tən - o - - - - - la - - - - - mam!

The second system of the musical score continues the vocal and piano parts. The vocal line has a melisma on the word 'ör' and a fermata on 'dü?'. The piano accompaniment continues with its characteristic flowing texture.

Ör - düy - se e - - - - - fem - - - - - ör - - - - - dü - - - - - ge

Ay bu - lu - ta gü - - - - - rin - ce - - - - -

pp *lontain*

The third system of the musical score concludes the piece. The vocal line has a melisma on 'ör' and a fermata on 'dü'. The piano accompaniment features a melisma on the word 'lontain' and a fermata on 'ge'. The piece ends with a final chord in G major.

Örnek 2

Debussy akorlarının, Ravel armonisi ile Fransız empresyonist etkisiyle yazdığı eşlik partisi, üstte türkünün çizgisini ve melodik yapısını asla bozmayacak bir zarafet katmıştır.

Cemal Reşit Rey'in makam bilgisi çok iyi olduğu için makamın yapısını bozmadan (Hüseyni makamı) Debussy gibi armonilemiş genelde yüksek soprano için yazmıştır.

4.1.6. Yonca

2 - LES ROSEAUX YONCA

CHANT

Allegretto (♩ = 168)

PIANO

Allegretto (♩ = 168)

1er Couplet { Ev... lé... }

2e Couplet { Ev... lé... }

p

p

marquez la m.g.

ri... nin...

ri... nin...

Örnek 3

Besteci, etnik değerlere bağlı kalarak kendi içsel zenginliği ile türkünün yapısını bozmadan makamsal bir armoniyle yazmıştır. Yonca'nın piyano partisinde tamamen bir Rumeli çiftetellisi duyulmaktadır.

Yonca'yı daha orta sesler söyleyebilir.(genelde anonim türküler oldukları için kadın sesi de erkek ses'de söyleyebilir.)

4.1.7. Çeşme

11 – A LA FONTAINE ÇEŞME

CHANT

Lent, avec fraîcheur

Ah!

Çeş-me

PIANO

pp

bien enveloppé de pédales

si nin üs-tü - - ne de-yat - ma - :

Örnek 4

Çeşme'nin partisi Debussy etkisinde yazılmış, tamamen "su" gibi akışkan ve (şırl şırl su sesi) adeta hissettirilerek yazılmış. Bu türküler orkestra için yazıldığı için piyano yazısı çok piyanistik değildir. Besteci orkestra'yı düşündüğü için, bu nedenle eşlik çok yoğundur. Aynı zamanda forte yazdığı için eşlik sertleşmek zorunda kalmıştır. Sesler orkestra'ya dağıldığı zaman eşlik yumuşayarak ortaya Ravel ezgileri çıkmıştır.

Bu türkülerde üstte bir ses partisi altta ise müthiş bir kontrpuan vardır. Besteci her ölçüde başka bir ifade kullanmıştır.

Her türkünün önünde, Fransızca olarak ne istediğini çok detaylı bir şekilde yazmıştır.

Örnek: "Önce yavaş yavaş ve uzaktan sonra çok çabuk gelen bir seslenişle" gibi teatral yorum terimleri vardır.

4.1.8. Cemal Reşit Rey'in İkinci Yaratı Evresi

Cemal Reşit Rey, 1925-1932 yılları arası ilk yaratı evresindeki estetiğinin özünü oluşturan Anadolu halk müziği ve kültürüne yönelik ilgisini, Fransız müziğinin izlenimci özellikleriyle bütünleştirdiği müzik dilini 1932 sonrasında başlayan ve mistik dönem ya da mistik aşama olarak adlandırdığı ikinci yaratı evresinde neredeyse tamamen tek eder. Besteci ikinci yaratı evresinde, Osmanlı Saray Müziği ve İslam mistisizminin içine kendini bırakıp kalın müzik çizgileri, yoğun dokuları ve soyutlamalarıyla önceki müzik dili ve estetiğinden çok farklılaşan unutulmuş, kaybolmuş bir zamanın yeni görünümünü arayan derinlikli ve oldukça kişisel bir müzik diline çok erken yaşlarda ulaşır.

Daha sonra bizim tek sesli müziğimize kulaklarını açan, ritimlerde farklı şeyler bulan, melodilerine daha geniş hatlar, daha geniş tempolar kazandıran ikinci dönem başlamıştır.

Yaratı kaynağını Anadolu Halk Müziği ve kültüründen İstanbul'a, Osmanlı Saray Müziği ve İslam gizemciliğine çevirmesiyle birlikte bestecinin beslendiği kaynaklarda değişimler olmuştur. Anadolu halk kültürü, yerini Mevlana gibi mutasavvıfının dizelerine bırakmıştır. Anadolu Halk Müziği'nin uzun havalar dışında kalan ölçülü müziklerinde, kısa soluklu ve yalın tartılı ezgi yapıları yerlerini Osmanlı Saray Müziği'nin ağdalı, geniş ses alanlı ve uzun soluklu ezgilerini andıran yeni bir anlayışa bırakmıştır. İlk dönem eserlerindeki modal yapının yalınlığı ve daha çok armonik bir dilde ele alınmasına karşın besteci ikinci döneminde daha karmaşık ve zengin modal yapıların özgür polifonik yöntemler içeren yoğunluğu ve derinliği olan kişilikli bir müzik diline ulaşmıştır.

4.1.9. Sextuor

Örnek 5

Besteci bu eserini, 1939 yılında bestelemeye başlamış ve 1940 yılında tamamlamıştır. Bestecinin kendi el yazısıyla yazdığı şan, piyano ve 1.keman partileri yanında başlanıp yarım kalan 2.keman, viyola ve viyolonsel partileri 1994 yılında Mehmet Nemutlu tarafından tamamlanıp ilk seslendirilişi bestecinin adını taşıyan konser salonunda 1995 günü 6 Şubat 1995 günü gerçekleşmiştir.

Eserin en belirleyici özelliği çalgısal ortam olan piyanolu beşliye son iki bölümde insan sesinin ve insan sesi aracılığıyla müzik dışı unsur olan metnin katılımıdır. Burada insan sesinin bir oda grubu tarafından eşlik edilen bilindik bir şarkı anlayışı içinde değerlendirilmemesidir. İnsan sesi şarkı üslubundan uzakta, oda müziği ortamında çalgı grubunun bir parçası olarak kullanmıştır.

Sextuor'un son iki bölümünde bestecinin kullandığı metin, Mevlana'nın gazellerinin Asaf Halet Çelebi tarafından 20.yüzyıl Türkçesi'ne uyarlanmış biçimindedir. Bestecinin metin olarak Mevlana'yı seçmesi mistik yaratı evresi estetiği ve dünya görüşüyle bütünleşir. (Hasan Uçarsu)

Sextuor'da Mevlana'nın gazelinden alıntı;

Bu aşkta ölürseniz, hakiki ruha malik olursunuz!... Bu nefisten ayrılıңыз. Bu nefis bir bağıdır ve siz onun esirisiniz. Ölünüz! Bu buluttan kurtulunuz! Bu buluttan kurtulunca parlak ayı görürsünüz!

Soprano Ece İdil'in ifade ettiğı gibi “Türk Beşlerinin içinde kendine özgü, kolay yazan, kimseye benzemeyen en kabiliyetlisidir. Ben bunu sadece şancı olarak söylemiyorum mesela Saygun zordur söylemesi, dinlemesi, yorumlaması zordur.”

4.2. Ulvi Cemal Erkin (1906-1972)

“Türk Beşleri”nden besteci, piyanist ve eğitimcimizdir. Opera, operet ve oratoryo dışında bütün formlarda özgün ve duyarlıklı kişisel stiliyle eserler yazan Erkin, Avrupa müzik çevrelerinde ilgiyle karşılanmış ve eserleri yurt dışında seslendirilmiştir. Paris'te Ecole Normale de Musigue'de beş yıllık bir eğitim sonunda mezun olmuş ve 1930'da yurda dönerek Musiki Muallim Mektebi'ne piyano ve armoni öğretmeni olarak atanmıştır.

Ankara Devlet Konservatuari'nin 1936 yılında kurulması üzerine kurumun piyano bölümü başkanlığına getirilmiştir.

Ulvi Cemal Erkin, müzikle ilgili her göreve büyük istekle sarılmış besteci, piyanist, orkestra şefi ve eğitimci olmanın yanı sıra, opera yönetmeni, konservatuar müdürü olarak da görev almıştır.

Birçok eserinde Anadolu ezgilerinden esinlenen besteci, geç-romantik ve izlenimci etkilerin yanı sıra, Türk halk danslarının yalın coşkusundan ve makamsal müziğin gizemsel havasından da kaynaklanmıştır. Ritmik özelliğe önem veren sanatçı Türk müziğindeki aksak ritimleri de özellikle kullanmıştır.

1930 yılından başlayarak geliştirdiğı bu yaklaşım, bir kuşak sonrasının bestecilerinden İlhan Usmanbaş tarafından şöyle değerlendirilmiştir.

“Birinci kuşak bestecileri, 1930'larda ilk yapıtlarını verdikleri zaman, bugün insanı hayrete düşüren bir şey daha var; o da sanki Türkiye'de yüzyıllardan beri Avrupa müziğı yapıyormuş gibi yeni bir müzik diline oturmuş olmaları. Mesela Erkin'in “Beş Damla” adlı piyano parçası 1931 tarihini taşır; yani öğrenciliğini bitirip Türkiye'ye dönmüş, olan 25 yaşında bir besteci birden bire Türkiye'de nasıl bir müzik yapılması gerektiğini en açık dille ortaya koymuştur.” (Say,2008, s:546)

4.2.1. Şan ve Piyano Eserleri

Yedi Halk Türküsü, (1936) Basbariton

1. Hanife
2. Maya
3. Çamdan Sakız Akıyor
4. Türkmeni
5. Ayın Ondördü
6. Divan
7. Bülbül

4.2.2. Şan ve Orkestra Eserleri

Bülbül, (soprano ve küçük orkestra için), 1932

Ayın Ondördü, (soprano ve küçük orkestra için), 1932

Yedi Halk Türküsü, (bariton ve orkestra için), 1939

4.2.3. Çamdan Sakız Akıyor

Çamdan sakız akıyor, kız nişanlın bakıyor

Şu yana da dönder sar beni, bu yana da dönder sar beni

Sağ yanımda yarem var, sol yana dönder beni

Saçının örgüleri, tel tel olmuş kokuyor

Şu yana da dönder sar beni, bu yana da dönder sar beni

Sağ yanımda yarem var, sol yana dönder beni

Eser, Elbistan yöresine ait hareketli neşeli halk türküsüdür. Besteci daha ziyade folklor kaynaklı eserler yazmıştır. Türkünün orijinal halini değiştirmeden otantik anlayışta, tonal tonda çokseslendirmiştir. Eserin piyano partisi romantik ve izlenimci etkiler taşımaktadır.

(♩ = 88)

sva

ff p ff

poco Allarg.

sva

3 3

Fine.

1. Çam-dan sa-kız a - kı-yor çam-dan sa-kız a - kı-yor kız ni-şan-lin ba-kı-yor-

2. Sa - çı-nın ör-gü-le-ri Sa - çı-nın ör-gü-le-ri Tel tel ol-muş ko-ku-yor-

poco a poco accel.

1. kız ni-şan-lin ba-kı-yor¹ Bu yana da dön-der sar-be-ni Bu yana da dön-der sar-be-ni

2. tel tel ol-muş ko-ku-yor² Bu va

poco a poco accel. e cresc.

4.3. Ahmed Adnan Saygun (1907-1991)

Besteci, eğitimci, etnomüzikolog, müzik yazarı ve kuramcı olan Saygun, Cumhuriyet döneminin ilk kuşak bestecilerinden ve “Türk Beşleri” olarak anılan grubun üyelerindedir.

Müzik öğrenimine 1918 yılında girdiği İttihat ve Terakki Okulu’nda İsmail Zühtü Kuşçuoğlu ile sofej, Rosati’den piyano dersleri almaya başlayan besteci, piyano çalışmalarını Macar Tefik Bey ile sürdürmüştür. 1923’te Hüseyin Saadettin Arel’den armoni dersleri almış, armoni bilgisini Fransızca kitaplardan geliştirerek kendi kendine kontrpuan çalışmıştır.

1925’te İzmir’e ilkokul öğretmeni olarak atandıktan sonra, Musiki Muallim Mektebi’nde sınav vererek eğitimciliğini İzmir Lisesi’nde sürdürmüştür. 1928 yılında bursunu kazanarak Paris’e gönderilen Saygun, Schola Cantorum’da armoni, kontrpuan ve füg dersleri almış, Vincent d’Indy’nin kompozisyon öğrencisi olmuştur. 1931’de yurda dönen Saygun, Musiki Muallim Mektebin’de teori ve kontrpuan öğretmenliğine atanmıştır.

1931-36 yılları arasında oda müziği, koro ve orkestra eserleri besteleyen sanatçı, 1934’te librettosunu Münir Hayri Egeli’nin yazdığı üç perdelik Özsoy adlı opera’yı bestelemiştir. Aynı yıl tek perdelik Taşbebek operası’da sahnelenmiştir.

1934’te Riyaset-i Cumhur Filarmoni Orkestrası’nın şefliğine atanan besteci, 1936’da İstanbul’a yerleşmiş ve İstanbul Belediye Konservatuvarı’nda teori dersleri vermeye başlamıştır.

1936’da Bela Bartok’un Osmaniye yöresindeki halk müziği araştırmalarına katılan besteci, 1939 yılında halkevleri müfettişliğine getirilmiştir. Saygun’un önemli hizmetlerinden biri de 1940 yılında arkadaşlarıyla birlikte Ankara’da Ses ve Tel Birliği adlı bir müzik derneği kurmuş olmasıdır.

1946 yılında Ankara Devlet Konservatuvar’nda kompozisyon öğretmenliğine atanan besteci, bu dönemde yazdığı Yunus Emre Oratoryosu Ankara’da seslendirilmiştir. 1952’de Sabahattin Batu’nun yazdığı Kerem adlı üç perdelik operası 1953’de Ankara Devlet Operası’nda sahnelenmiştir. Adnan Saygun, 1964’te üç perdelik Gılgamış Destanı adlı operayı, 1973 yılında Sebahattin Batu’nun sözlerini yazmış olduğu Köroğlu operasını bestelemiştir.

Saygun, 1931'den başlayarak etnomüzikolojik çalışmalara yönelmiştir. “ Saygun’un 1982’de yazdığı Atatürk’e ve Anadolu’ya Destan, Cumhurbaşkanlığı Senfoni ve İstanbul Devlet Operası Korosu eşliğinde Suna Korat, Işın Güyer, Erol Uras ve Ayhan Baran’ın solistliğinde seslendirilmiş, sözlerini bestecinin kaleme aldığı 15 ‘Değiş’ten oluşan bu ‘Destan’, Saygun’a göre Atatürk’ün kendisine bıraktığı bir ‘vasiyet’ niteliğini taşımıştır.” (Say, 2008, s: 241)

Bela Bartok’un Türkiye’ye gelerek besteci ile birlikte Osmaniye yöresin’de taptığı araştırmalar, Saygun’un bu alandaki çalışmalarına ufuklar açmış, Bartok ile kaleme aldığı “Türkiye’de Halk Müziği Araştırmaları” başlıklı kitap yayımlanmıştır. Karşılaştırmalı olarak Türk ve Macar müzikleri üzerinde duran Saygun’un çalışmasında Budapeşte’de basılmıştır.

Saygun, etnomüzikolojik alanında pek çok inceleme yapmış; mod-öncesi ve mod-içi müzikler üstüne yaptığı araştırmalar bugün ülkemizdeki çoksesli müzik çalışmalarına ışık tutmuştur. Modal müziği ve gelenekse Türk müziği makamlarını İran-Yunan müzikleriyle karşılaştırmalı incelemiştir. Bestecinin bütün çalışmaları modal yapıdadır.

Anadolu halk müziğinin de Asya türküleri, Ural türküleri gibi; Macar ve Fin halk müziğinde görülen pentatonik yapıları araştırarak yayılışlarını incelemiştir.

Saygun, Türkçe’nin kendine özgü söyleyiş ve seslenişini göz önünde tutarak tüm vokal yapılarında doğru prozodinin kullanılmasına özen göstermiştir. Saygun’un bestelerinde halk ezgileri kadar halk masalları, destanlar ve İslam ilahileri de yer alır.

Saygun, Paris’teki öğrenim yıllarında sağlam bir müzik kültürü edinmiş, ayrıca Faure, Debussy, Ravel, Dukas, Roussel, Honegger ve Gabriel Pierre gibi yakın dönem bestecilerinin stillerini tanıma fırsatı bulmuştur.

Modal müzik ile geleneksel müzikteki makam sistemi üzerine yoğunlaşmış, eski tekniklerden yola çıkarak çağın akımlarını kullanmıştır. Bestecinin çağdaşlık anlayışı, Anadolu’nun evrensel kültüründe saklıdır, bu doğrultuda eserlerinde makamların ve halk müziğinin gereçlerinden faydalanmıştır.

Bütün müzik formlarında eserler veren Saygun’un ilk dönem eserlerinde, Fransız İzlenimciliğinin etkileri vardır. Arayış içinde olduğu bu dönemde pentatonik dizilere önem vermiş, sonraları bu yaklaşımdan uzaklaşmış ancak modal müzikten kopmamıştır.

Saygun, müzik eleştirmeni Prof. Önder Kütahyalı'ya göre şu Özellikleri seğilemiştir. “ Kullandığı deyiş, olgun anlatımı derin ve yoğundur. Makam öğeleri soyutlaşmıştır. Orkestrasyon, güzelliğin doruk noktasına ulaşmıştır. Müzik tonsuzluk ve elektronik teknik dışında, hemen bütün çağdaş stillerin özenli bir arayışı içinde seğilenmiştir.” (Say,2008, s: 242)

Atatürk'ün ulusal müzik yaratılmasını kendine ilke edinen Saygun, sanatın kendi orijinal köklerinden kopmadan gelişeceği görüşünü savunur.

4.3.1. Şan ve Piyano Eserleri

Eski Üslupta Kantat'tan Bir Arya

Op.48 Adsız Çiçek Soprano için Dört Şarkı, Şiir: Sabahattin Batu, 1977

Op.32 Üç Ballad, 1955

Sivas Düz Halayı, (Halk Türküsü)

Yunus Emre Oratoryosu'nda “Ağlamaktır Benim İşim”, Alto Arya

Op.60 İnsan Üzerine Deyişler I, Söz: A.Adnan Saygun, 1977

1. Ağıt
2. Üç Kuş
3. Hasret
4. Dilek (soprano/mezzosoprano)

10 Türkü (bas/bariton)

1. Sarı Boyvoda
2. Nazlı Osman
3. Arap Türküsü
4. Güvercin
5. Yine de Şahlanıyor
6. Eğlen Güzel
7. Mavilim
8. Bir İncecik Yolum Gider
9. Hayvanat Destanı
10. Bozlak

4.3.2. Şan ve Orkestra Eserleri

- Op.5 Manastır Türküsü, (soprano, koro, orkestra), 1933
Op. 6 Kızılırmak Türküsü, (soprano), 1933
Op.16 Masal “lied”, (bariton), 1940
Op.19 Eski Üslup’ta Kantat, (solistler ve koro), 1941
Op.21 Geçen Dakikalarım, (bariton), 1941
Op.23 Dört Türkü, 1945
Op.26 Yunus Emre, 1942
Op.41 İnsan Üzerine Değişler I, 1977
Op.61 İnsan Üzerine Değişler II, 1977
Op.63 İnsan Üzerine Değişler III, 1983
Op.64 İnsan Üzerine Değişler, IV, 1978
Op.66 İnsan Üzerine Değişler, V, 1978
Op. 67 Atatürk ve Anadolu’ya Destan, 1981
Op. 69 İnsan Üzerine Değişler VI, 1984

4.3.3. Eski Üslupta Kantat “Kapasamda gözümü..”

Kapasamda gözmü, görecek düş kalmadı
Ağlamak istiyorum, gözümde yaş kalmadı
Gönlümü doyurmaya, ağusuz aş kalmadı
Bağrıma basmak için yolumda taş kalmadı

A.A. Saygun, Eski Üslupta Kantat
No.3 Aria

Sostenuto (♩ = 46) Soprano solo, 2 Oboe e Continuo.

Kapasam - da gözümü Ka-pasam

Örnek 7

Saygun, Eski Üslupta Kantat'da Behçet Kemal Çağlar'ın Karanlıktan Aydınlığa başlıklı şiirini tipik bir barok kantat üslubunda işlemiştir. Çağlar, Osmanlı İmparatorluğu'ndan Cumhuriyet dönemine parlak geçişi anlatmaktadır. Saygun bu felsefeyi çoksesli müziğin diliyle vurgulamıştır. Bach gibi, ariya formunda modal tonda yazmış.

A.Adnan Saygun, birçok türde eser verirken bir eserini de barok armoni anlayışı içinde bestelemeye karar vermiş, Buna da kendisi "Eski Üslup" dermiş, bu çerçevede Eski Üslupta Kantat bestecinin bu düşünceleriyle oluşmuştur Eserde soprano/alto/tenor/bas solo'lar ve orkestra mevcuttur.

Eser; koro, ariya, koral ve klavsen eşliğinde resitatifleri ile Bach ve handel stillerinin karışımında bulunabilecek Barok bir yapıdadır. Kantat'ın armonik ve melodik dilleri de bu kalıba uymaktadır.

4.3.4. Mavilim

Mavilim taş başında, incili fes başında mavilim
Kız niye ağlamıyon, nişanlın kırk yaşında mavilim
Mavilim, mavişelim, tenhada buluşalım mavilim
Kurban olduğum Allah, tez ünden kavuşalım mavilim

30
Allegromante (♩ = cca 80)
8. Mavilim
Ma-vi-lim taş başın-da, Ma-vi-lim taş başın-da,

Örnek 8

Besteci, Türkiye'yi ziyaret eden ünlü Macar besteci Bela Bartok'la orta ve güney Anadolu'ya türkü derlemek üzere seyahatlere çıkmıştır. "Mavilim" adlı halk türküsünü Alacahöyük civarında derlemiş Hüseyini makamındadır.

Eser, bas ses ve piyano için bestelediği 10 halk türküsünden bir tanesidir.

Eser son derece sade ve türkünün melodik yapısına uygun çokseslilik anlayışı ile bestelenmiştir. Ezgilerin karakteristikliğine uygun, onların bünyesinden çıkmış armoniler kullanılmış.

Besteci, Bartok ve Kodaly'nin çokseslendirme prensiplerinden yola çıkarak Anadolu insanının duyularına uyan bir armonileme gerçekleştirmiş.

Saygun, hemen bütün türkülerin çokseslendirmelerinde türkülerin otantik yapısıyla doğru orantılı olduğu için kromatik dörtlüler ve beşliler kullanmıştır.

Mavilim adlı türkü üç opera sanatçımız tarafından birçok kez seslendirilmiş ve CD kaydı yapılmıştır. Bu sanatçılar Ayhan Baran, Mustafa İktu, Mesut İktu'dur.

4.4. Necil Kazım Akses (1908-1999)

“Türk Beşleri”nden olan besteci, besteciliğinin yanı sıra eğitimci ve sanat müziği yöneticisidir. 1926'da Viyana'ya gitmiş, Viyana Müzik Akademisi'nde başladığı eğitimini bitirdikten sonra Prag Devlet Konservatuarı'nda Öğrenim yapan besteci, 1933'te Türkiye'ye dönmüştür. Ankara'da konservatuar çalışmalarını yürüten Paul Hindemith'in yardımcısı olarak göreve başlamış okul açıldıktan sonra kompozisyon öğretmenliğine getirilmiştir. Aynı yıl Bela Bartok ve Saygun ile Adana'nın Osmaniye ilçesindeki folklor araştırmalarına katılmıştır.

Necil Kazım Akses'in besteleri dört dönemde incelenebilir.

- Avrupa'da öğrencilik yıllarına rastlayan ilk çalışmaları (1929-1934), Mete Operası bu dönemin ürünlerindedir. 1934'te yurda döner dönmez Bay Önder operasını besteler. 1934'ten sonraki çalışmalarında geleneksel Türk müziği ve halk müziğinin etkilerinde kalmıştır. Ancak bu öğeleri doğrudan armonize etmek yerine sivilize ederek kullanır.
- 1947'de Ballad ile ikinci dönemine girer.
Itri'nin Nevakar'ı üzerine Scherzo, 1969'da başlayan üçüncü dönemin ilk yapıtıdır.
- Besteci'nin 1976'dan sonraki yapıtları ise Bir Divandan Gazel ile başlar ve ölümüne dek süren dördüncü dönemini oluşturur. Besteci bu olgunluk döneminde solistler, korolar ve geniş orkestra için büyük çaplı yapıtlar üretmiştir. Besteci raslamsallık akımının getirdiği birçok söylemden yararlanmıştır. Necil Kazım Akses çağımızın kompozisyon tekniklerini ve stillerini yakından tanımış, Yeni-Romantik eğilimlerle Türk müziğini birleştirmiştir. Eselerlerinde raslamsal bir yaklaşım da sergiler. “ Bülent Tarcan'a göre onun yapıtları yeni-romantik eğilimlerle Türk müziğinin bireşimidir. Büyük boyutlu eserlerin zengin ve dolgun orkestrasyonun, karmaşık ve yüklü bir üslubun yaratıcısıdır.” (Say, 2008, s: 38)

Besteci hemen bütün formlarda eserler yazmıştır ayrıca Türk Beşleri'nin en genç ve yeniliğe en açık üyesidir.

4.4.1. Şan ve Piyano Eserleri

Portreler I (solistler-şan ve piyano için 6 poem “Şiirlere Müzik”), 1964

1. Mumların Karanlığı, (Şiir: Baha Vefa Karata), mezzosoprano/soprano
2. Dost, (Şiir: Cahit Külebi), mezzosoprano/soprano
3. Anlatamıyorum, (Şiir: Orhan Veli Kanık) bariton/mezzosoprano/soprano
4. Alaturka, (Şiir: Melih Cevdet Anday), soprano
5. Süt, (Şiir: Cahit Külebi), tenor
6. Tokat'a Doğru, (Şiir: Cahit Külebi), bas
7. Ağıt, (Şiir: Oktay Rıfat Horozcu), “Sonradan eklenmiş 7. Şiir”

Portreler II (solistler-şan ve piyano için 7 poem “Şiirler Müzik”), 1975

1. Arada Bir, (Şiir: Necdet Evliyagil)
2. Sonsuz Şarkı, (Şiir: Necdet Evliyagil)
3. İstanbul'dan Uzakta, (Şiir: Necdet Evliyagil)
4. Eylül Sonu, (Şiir: Yahya Kemal Beyathı)
5. Aramadın, (Şiir: Muhsin Canpolat)
6. Anı, (Şiir: S.Til)
7. “Oy! Hayat güzel şey!”
8. Hayır, mı Evet mi 1988

4.4.2. Şan ve Orkestra Eserleri

Şiir ve Müzik, (basbariton ve orkestra için), 1935

Senfonik Destan “Cumhuriyetin Ellinci Yılına”, (soprano, koro ve orkestra için), 1935

Sololar Geçidi “Timur Operası”ndan (soprano, mezzosoprano, bariton ve orkestra için), 1974

Bir Divandan Gazel (tenor solo ve orkestra için), 1976

Portreler; her sesin söyleyebileceği şan ve piyano eşliğinde şiirlerdir. “Anlatamıyorum” adlı şiir daha çok kadın sesine uygundur. Fakat diğer ses türleri de (soprano/mezzosoprano/tenor/bariton gibi) seslerde yorumlamışlardır.

4.4.3. Anlatamıyorum

Ağlasam sesimi duyarmısınız mısralarımda
Dokunabilirmisiniz gözyaşlarıma ellerinizle
Bilmezdim Şarkıların bu kadar güzel,
Kelimelerinse bu kadar kifayetsiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce
Bir yer var biliyorum,
Her şeyi söylemek mümkün
Epeyce yaklaşmışım duyuyorum, anlatamıyorum.

4.4.4. Orhan Veli Kanık (1914-1950)

Daha çok Orhan Veli olarak bilinir. Melih Cevdet ve Oktay Rıfat ile birlikte yenilikçi Garip Akımı'nın kurucusu olan Kanık, Türk şiirindeki eski yapıya temelinden değiştirmeyi amaçlayarak sokaktaki adamın söyleyişini şiir diline taşımıştır. Yeni bir zevk ortaya çıkarabilmek için eski olan her şeyden uzak duran Orhan Veli, hece ve aruz ölçülerini kullanmayı reddetmiştir.

Yalın bir anlatımı benimseyerek şiir dilini konuşma diline çeviren şairin, 1941 yılında arkadaşları ile birlikte çıkardıkları Garip adlı şiir kitabı bu fikrin örnekleri olan şiirleri yayınlanmıştır.

Bu akım özellikle "Cumhuriyet Dönemi" şiirinde büyük etki bırakmış ve o dönemin sanatçıları ve bestecilerine ilham kaynağı olmuştur tıpkı Necil Kazım Akses gibi.

Orhan Veli'nin 1950'lerdeki şiir kitabında yayınlanan Anlatamıyorum adlı şiir, Necil Kazım Akses'in ilgisini çekmiş ve besteleme kararı almıştır. Eser Portreler I adlı şarkılarının içinde yer alır. Orhan Veli'nin Anlatamıyorum'da işlediği tema yalnızlıktır. Şiirin konusunun yalnızlık olduğunu bilmemize karşın sanki farklı temaları varmış hissiyatı yansıtır. Şair şiirinde kendini anlatacak kimse bulamadığı için yakınmıştır. Kimselerin sesini duyamayacağı ona dokunamayacağı mecazi dille anlatılmıştır. Yalnızlığı "Bu derde düşmeden önce" cümlesinde bir dert olarak görmüştür. Olamayacağına inandığı olayları, soru sorarak onun olumsuzluğunu anlatmıştır. Bu şiir'de devrik cümleler ön plandadır. Konuşma dili kullanılmıştır.

III Anlatamıyorum

(1914-1950)
(söz: Orhan Veli Kanık) - Gazip Akın'ın Kemanlarından -

Mesto-doloroso (♩ = 96)

Necil Kâzım Akses
(1908-1988) - 91-608

Mesto-doloroso (♩ = 96)

pp poco a poco molto cresc. e accel. - - -

poco rubato
mp 3

Ağ - la - sam - se - si - mi - du - yar - mi - si - niz mis - ra - la - rım -

poco rubato
ff *pp* *pp*

Una corda

a tempo I 3

- da - do - ku - na - bi - lir - mi - si - niz -

a tempo I *poco rubato*
mp 3

pp poco a poco cresc. e accel. *ff* *pp*

Örnek 9

Besteci, eseri Akdeniz müziği etkisinde kalarak yazmış. Piyano partisinde Endülüs etkisi hakim.

Eserin özellikle girişinde Mussorgy ve Debussy etkisinde empresyonist akımdan izler var.

Eser 4 ölçülük kromatik hareket tonları ile başlar.

Prozodi'yi en iyi ve ustaca kullanan bir besteci olarak şiir ve müzik uyumunu çok güzel getirmiş, keskin vuruş ve üçlemelerle vurgulamıştır

Söz ve müzik uyumu kusursuz olan eserde şiirde'ki yükselmeler ve alçalmalar, müzikte çok usta bir şekilde tanımlanmıştır.

Besteci eseri makamsal bir anlayış içinde yazmış ancak zaman zaman makam kurallarının dışına çıkarak amodal düşünceye varmıştır. Bestecinin atonal akorları kullanması bir deneme olarak da görülebilir.

4.4.5. Aramadın (Söz: Muhsin Canpolat)

Yıllar geçti sormadın aramadın
Dört mevsim hepsi başka biçimde seni söylerdi bana
Bazan bahar tazeliği uçurdu saçlarının telinde
Akardın içime yudum yudum içerdim hatıralarını
Bazan o yaz sıcaklığıydın damarlarımda dolaşan
Yakardın ateş gibi için için ruhumu, hatırlatırdın
Sonbaharda beni bana sarı yaprak gibi
Sürüklerdin ardından yaşlanmış poyraz rüzgârlarında

Muhsin Canpolat'ın bir şiiri olan Aramadın'ı besteci bir poem tarzında bestelemiştir.

Makamsal bir anlayış içinde yazılan eser Anlatamıyorum'un aksine daha sade ve Türk müziği etkisinde düşünülmüştür.

Soprano ses için yazılmıştır ancak mezzosoprano'da söyleyebilir.

Bir „PASTICHE“

ARAMADIN

(şiiir: MUHSİN CANPOLAT)

VII

Andante un poco rall. a tempo NECİL KÂZİM AKSES

Yıl - lar geç-ti Sor - ma-dın a -

Andante un poco rall. a tempo

- ra - ma-dın a-ra - ma - dın yıl - dın

un poco rall. un poco rall.

un poco rall. un poco rall.

a tempo a tempo

dört mev-sim hep - si başka - bi-çim - de se-ni söy -

Örnek 10

4.5. Nazife Güran (1921-1993)

Cumhuriyet'in ilk kadın bestecisi olan Güran, İstanbul'da öğrenimine devam ettiği sürede Cemal Reşit Rey ile piyano ve armoni çalışmıştır. Babasının tayini görevi üzerine Berlin'e yerleşmiş ve Berlin Yüksek Müzik Akademisi'nde Prof. Rudolp Schmilt ile piyano, Prof. Paul Höffer ile kompozisyon eğitimi almıştır. Ankara'ya döndükten sonra Dr. Ernst Praetorius ile kontrpuan, form ve orkestrasyon çalışmıştır.

1949'da Türk-Amerikan Kadınlar Kültür Derneği'nin kurucuları arasında yer alır. 1959'da eşinin tayini üzerine Diyarbakır'da yaşamaya başlayan besteci orada Diyarbakır Filarmoni derneğini kurucularından biri olmuş, orada bir çocuk korusu kurup yönetmiştir.

1000'e kadar eser besteleyen Nazife Güran, lied' lerinin çoğunun sözlerini kendisi yazmış, Ahmet Haşim ve Yahya Kemal Beyatlı gibi şairlerin şiirlerini de bestelemiştir.

Metin Ülkü'nün besteci hakkındaki genel analizi şöyledir; "Nazife Güran'ın gerek şan eşliğindeki piyano yazısı gerek solo piyano yazısı geçmişin büyük ustalıklarının deneyimini yansıtır. Piyanistik bir yazıdır bu, amacına en kolay ve en etkili ulaşan ekonomi içerir. Besteleri akademik bir kaygının uzağında neredeyse doğaçlama gibi akan bir içtenliğin yansıması olarak ortaya çıkar."

Nazife Güran müziğinde; coşku, lirik bir romantizm ve kadınsı bir duyarlılık vardır.

Bestecinin eserleri beş grupta toplanıyor

- Çocuk şarkıları
- Müzikli piyesler
- Milli eserler
- Dini eserler
- Liedler

4.5.1. Piyano Eşlikli Liedleri

1. Merdiven, (Ahmet Haşim)
2. Şehit Çocuğuna Ninni, (Nazife Güran)
3. Gece Deniz, (Nazife Güran) “Annesi Aliye Aral’a ithaf etmiştir”
4. Yarını Bekleyen Köy, (Cavidan Tümerkan)
5. Hayalimdeki Bahçe, (Nazife Güran) “Eşi Dr. İsmail Yılmaz Güran’a ithaf etmiştir.”
6. Titreşim, (Deniz Banoğlu)
7. Nurdan Bir Hale, (Nazife Güran)
8. İbadet Sevinci, (Nazife Güran)
9. Mehlika Sultan, (Yahya Kemal Beyatlı)
10. Göldeki Akisler
11. Boğaziçinde Gezi, (Soprano ses için)
12. Feraceli Hanım, (Soprano ses için)
13. Dantel, (Soprano ses için)

4.5.2. Şehit Çocuğuna Ninni

Uyu yavrum, uyu
Baban oldu şehit
Tanrı buna şahit
Korkma sana bakan
Var candan bir ANAN
Yazın eker biçer
Kışın iplik бүker
Yavrum büyüyünceye kadar
Her iş bana düşer.

ŞEHİT ÇOCUĞUNA NİNİNİ

Söz ve Beste :
NAZİFE GÜRAN

Andante con moto ♩ = 88

Örnek 11

Nazife Güran; tıpkı dönemin aydın sanatçıları gibi karakteristik özellikleri ürünlerinde var etmekte “Şehit Çocuğuna Ninni” de sıkça gönderme yaptığı milli değerlere bir ağıt niteliğinde ve Prof. Leyla Pınar’ın ifade ettiği gibi “Müslüman bir kişinin bir kişinin yorumlayabileceği bir anlamı müziğinde düz hatlarda tutup sonunda acıyı sindirmek ama yinede haykırmak zarafeti var.”

4.5.3. Yarım Bekleyen Köy

Hakkâri'nin doğusunda bir köy var

Gözle görülmez

Seslensen duyulmaz

Gitsen gidilmez.

Hakkâri'nin doğusunda bir köy var

Günsüz güneşsiz

Yazları kış

Kışları, hele kışları

Amansız

Hakkâri'nin doğusunda bir köy var.

...siz... siz.

YARINI BEKLİYEN KÖY

Söz : CAVİDAN TÜMERKAN
Beste : NAZİFE GÜRAN

Andantino ♩ = 96

The musical score is written for voice and piano. It features three staves. The top staff is the vocal line, starting with a treble clef and a 5/4 time signature. The middle staff is the piano accompaniment, starting with a grand staff (treble and bass clefs) and a 5/4 time signature. The bottom staff is a continuation of the vocal line, starting with a treble clef and a 5/4 time signature. The lyrics are written below the notes. The tempo is marked 'Andantino' with a quarter note equal to 96 beats per minute. The key signature has two flats (B-flat and E-flat). The score includes dynamic markings such as 'p' (piano) and 'p' (piano) in the piano part. The lyrics are: 'Hakkâ rinin do ğu suz - da bir Köy var bir'.

Örnek 12

Yine taşra romantizmi “Yarını Bekleyen Köy” adlı eserinde kendini belli ediyor. Bestecinin eserleri kimi zaman dini, kimi zaman mili, kimi zaman çocuk şarkıları olarak ama hepsi bir arada “Cumhuriyet’in Sesi” olarak özetlenebilir.

4.5.4. Gece ve Deniz

Gece deniz

Ne kadar sessiz

Dalgalar bile uykuda...

Gece deniz

Ne kadar kimsesiz

Vapurlar bile uzakta...

Ufukta...

Pırıldar bir yıldız

Sakin, mahsun ve yalnız

vardır. Duyguya dönük içsel ezgiler bestelerinde en çok lirizmi konu edindiğini bize gösteriyor. Nazife Güran'ın müziğinde samimiyet ve akademik katılıktan ziyade doğaçlamaları eserlerine yansıttığı hissediliyor.

Ece İdil'in Andante dergisine verdiği bir röportajında Nazife Güran müziğini daha iyi anlayıp yorumlamak mümkündür.

Andante (2006) "Genç kızlık dönemlerimde Nina Ricci'nin L'air du Temp diye bir parfümü vardı. Hafif, düşündürücü, bir şeyleri anımsatır gibi, içinde bastırılmış bir hüznü uyandıran ve aynı zamanda taptaze bir yaşam coşkusu olan bir kokuydu. Genelde genç hanımlar kullanırdı. Nazife Hanım'da işte böyle; ruhen hep genç kalmış bir insan..."

"...çağın tüm stil ve tekniklerini bilip gene kendi bildiği ve istediği tarzdan ödün vermeden, duyarlılığını ortaya koyan bir besteci."

"... Nazife Hanım küçük formların ustası olarak tanımlanabilir. Ninniler, danteller, gezintiler, hayaller... Bir yazı bu kadar naif ve kırılğan olup da bu denli acımasız bir duygusallığı içinde nasıl barındırabilir? O kadar cesur bir melankoli var ki, şancı olduğumu unutup tamamen yoruma yöneldim söylerken. Bu müzik çok büyük bir ses tarafından ya da opera tarzında söylenmesi istenmeyen, yer yer hafif müzikmiş gibi kolay tasvir biçimlerine kaçır gibi yapıp, yine de içerisinde Vincent d'Indy, Adnan Saygun, Eric Satie ve Cemal Reşit Rey'i barındıran bir yapıda. Herkes söyleyebilir çünkü çok melodik ama söylerken de ucuza kaçmadan, zaman zaman vokal birliğini fazla düşürmeden.(onu düşündüğümüzde ifade bozulabiliyor çünkü) yorumlamak gerekir. Nazife Hanım hayatta iken hem çalar hem de söylemiş..." (S:35)

4.6. İlhan Usmanbaş (1921-

Besteci ve eğitimci olan İlhan Usmanbaş 1921'de İstanbul'da doğmuştur. Yeni müzik teknikleri kullanarak eserler yazan besteci, çağının ilerici bir bestecisi olarak adını dünya'ya duyurmuş ve uluslararası bestecilik ödülleri almıştır.

Türk Beşleri'nden sonra ikinci kuşak bestecilerinden olan Usmanbaş, on iki yaşında kendi kendine viyolonsel çalmaya başlamış ve Galatasaray Lisesi'ndeki öğrenciliği boyunca müzik çalışmalarını Sezai Asal ile yürütmüştür.

1941'de Liseyi bitirince İstanbul Edebiyat Fakültesi ve İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda öğrenimine başlamıştır. Cemal Reşit Rey'den armoni ve Sezai

Asal'ın viyolonsel öğrencisi olmuş, 1942'de konservatuarın kompozisyon bölümüne geçerek Hasan Ferid Alnar'la armoni, kontrpuan ve kompozisyon, Adnan Saygun ile kompozisyon, David Zirkin ile viyolonsel çalışmıştır. Henüz öğrenciyken yazdığı ilk orkestra yapıtı, Mozart'tan esinlendiği Küçük Gece Müziği'dir (1946). Yine aynı yıl içinde Sartre ve Leibowitz'in yazılarını ve kitaplarını Fransızca'dan izlemeye başlamış, Alban Berg'in Wozzeck operasını kitaplıkta keşfederek Bülent Arel'le birlikte öteki çağdaş bestecilerin yapıtlarını incelemeye, seslendirmeye başlamıştır.

Konservatuar öğrencisi olmayan genç bestecilerden Ertuğrul Oğuz Fırat'la arkadaşlığının başlaması bu yıllardadır. 1948'de Ankara Devlet Konservatuarı'nın ileri derecesinden mezun olmuş, aynı yıl soprano Atıf Usmanbaş ile evlenmiştir. 1951'de Kemal İlerici ile özel olarak Türk müziği armonisi çalışmış, 1952 yılında Unesco'nun bursuyla Amerika'ya gitmiştir. Aynı yıl Ankara'da Helikon Derneği'nin kurucuları arasına katılmıştır. 1957-58 yıllarında Rockefeller bursu ile Amerika'ya giderek orada Henry Cowell, Elion Carter, Milton Babbitt, Morton Feldman ve Aaron Copland ile tanışma fırsatı bulmuştur.

İlhan Usmanbaş'ın bestecilik anlayışı:

- Bestecinin ilk döneminde yazı tekniği açısından Bartok, Strawinski, Hindemith, Türk Beşleri'nin etkisinde modal çalışmalar yer alır.(1945-1952)
- İkinci döneminde 12 ton yazısına yönelmiş, giderek bütünsel-dizisel yönetime varmıştır. (1952-1960)
- Üçüncü dönemde rastlamsal öğelerden ve özgür biçim denemelerinden yararlanmıştır. (1960-1970)
- 1980'lerde minimalist tekniği ve kolaj yöntemini de içeren yapıtlar bestelemiş. 1990'lardan beri önceden uyguladığı radikal yöntemleri daha yalınlaştırmış ve her yapıta göre farklı materyaller kullanmaya başlamıştır.
- Neo-Klasik biçimden rastlamsallığa, özgür değerlere, 12 ton dizisinden tüm örgütlenmeye, ses alanlarının karşıtlığından, yığma seslerden, kaydırmalardan, mikrotonal aralıklara, minimal düzene kadar birçok tekniği içerir.
- 12 ton denemeleri, sonra tümel diziselliğe dönüşecek ve son aşamada rastlamsal öğeler kullanmaya başlamıştır.

4.6.1. İlhan Usmanbaş'ın Bestelediği Şiirler

Üç Müzikli Şiir, (soprano ve piyano için), 1952

Zamanın Örümceği Bitmeyen Güzellik Sevince, Şiir: Ertuğrul Oğuz Fırat

Şiirli Müzik, (mezzosoprano, flüt, klarnet, fagot, iki keman), 1958

Metric Figure, Şiir: William Carlos Williams

Şenlikname, (bas, kadın korusu, arp, vurma çalgılar I,II), Şiir: İlhan Berk, 1970

Bakışsız Bir Kedi Kara, (ses ve piyano), Şiir: Ece Ayhan, 1970

Özgürlükler, (koro, vurmaları ve yönetmen için)

Kareler (soprano solo I, II, tenor solo I, alto solo I, bas solo I, II, koro, klarnet, basklarnet, vibrafon, piatto, arp, piyano, viyola, viyolonsel, kontrbas), Şiir: Behçet Necatigil, 1970

Bir Zar Atımı (büyük orkestra, koro), 1959

Un Coup de Des, Şiir: Stephane Mallarme

Morg Şiiri, (sözcü, koro ve orkestra, bitmemiş)

Dört Japon Estampı, (kadınlar korusu ve orkestra), 1956

Yaz Dinlenmesi, (soprano ve yaylı dördül için), 1970

Repos d'été, Şiir: Paul Eluard

4.6.2. Bakışsız Bir Kedi Kara (Şiir: Ece Ayhan,1970)

Gelir bir dalgın cambaz. Geç saatlerin denizinden. Üfler Lambayı. Uzanır ağladığım yanıma. Danyal yalvaç için. Aşağıda bir kör kadın. Hısım. Sayıklar bir dilde bilmediğim. Göğsünde ağır bir kelebek. İçinde kırık çekmeceler. İçer içki Üzünc Teyze tavanarasında. İşler gergef. İnsancıl okullardan kovgun. Geçer sokaktan bakışsız bir Kedi Kara. Çuvalında yeni ölmüş bir çocuk. Kanatları sığmamış. Bağırır Eskici Dede. Bir korsan gemisi girmiş körfeze.

4.6 3. Ece Ayhan ve Usmanbaş'ın Bakışsız Bir Kedi Kara'sı

Ece Ayhan, İkinci Yeni akımının önde gelen şairlerindedir. İkinci Yeni, 1950'den sonra Garip akımına karşı doğmuş bir harekettir. 1950'lerin başlarında "Yeditepe" ve "Pazar Postası" gibi dergilerde birbirinden habersizce şiir yayımlayan şairler arasında görülen ortaklık İkinci Yeni'yi ortaya çıkarmıştır. İkinci Yeni'nin

isim babası 1956'da Pazar Postası'nda yazdığı bir yazıyla eleştirmen Muzaffer İlhan Erdost olmuştur. İkinci Yeniciler, I. ve II. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan dadaizm, sürrealizm ve varoluşçuluk gibi akımlardan etkilenmişlerdir.

Bakışsız Kedi Kara çok kullanılmayan, alışılmamış özel sözcükler ve bu sözcükler aracılığıyla çağrışımlara açık bir şiir anlayışı; argo sözcükler, az bilinen metinlere göndermeler, çarpıtma ve tersine çevirmeler ve sıkça rastlanan uzak tarih göndermeleri karşımıza çıkan ve Ayhan'ın şiirini okuyucu açısından güç, anlaşılmaz ve "kapalı" hale getiren unsurlar arasındadır. Ayhan'ın şiirinin ve genel olarak İkinci Yeni şiir'inin tanımlanması, bu şiirlerin anlamı kolaylıkla ortaya konmayan, anlaşılması güç yapısına vurgu yapar. 1950'li yıllarda, İ. Usmanbaş gibi, Ece Ayhan'ın yolları Helikon Derneği'nde kesişmiş, şair "müzikte atonelliğin şiirde aranması" fikrine bu sayede ulaşmıştır.

Usmanbaş'ın kendi Bakışsız Bir Kedi Karası'nda, geleneksel metin-müzik uyumu arayışından uzaklaşma, benzer çarpıtmaları kendi müzik diline uyarlama olanağı bulur.

Ayhan'ın dilde gerçekleştirdiği "zorlama", Usmanbaş eserinde, "vokal deformasyon" süreçlerini daha ileri bir boyuta taşınmasına olanak vermiştir.

Usmanbaş, şiiri ses malzemesi haline getirirken sözcükleri, konuşmanın türlü şekilleriyle (doğal bir tonlamanın bozulması, fısıltı, kaydırmalar vb.) çarpıtır.

Konuşmanın "anlaşılığın ötesinde, hızlı, ritmik bir tekerleme" olarak yapılmasını da Ayhan şiirinin yapısına ve anlamına uygun bulduğunu ifade eder.

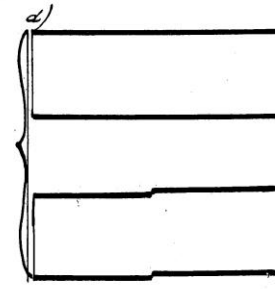
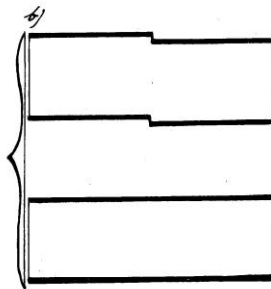
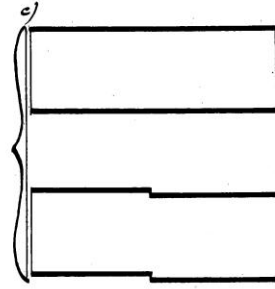
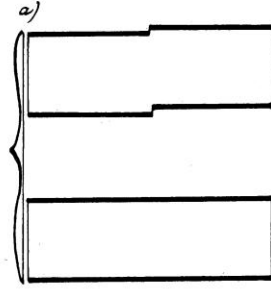
Piyano 1

BAKİSİZ BİR KEDİ KARA

Piyano:

- 1) a, b, ... l harfleriyle belirtilen sesmeli figürlerin hepsinde, sağ ve sol elde sekizli aralıklar ile iki el arasında bir ya da iki sekizli aralık vardır.
- 2) Figürler herhangi bir sestən, herhangi bir registere bağlanabilir.
- 3) Kesik çizgiler kurulma yönünde küçük iki aralıklara bağlanır; düz çizgiler başlangıç seslerini sürdürürler.
- 4) Süreler, kurulma noktalarına gelinceye dek 45 MM ve daha ağır stabildir; sonraki uzamalar isteğe bırakılmıştır.
- 5) Figürler arasında oldukça belirgin boşluklar vardır.
- 6) ρ ile en çok β kullanılır.
- 7) Piyano partisi ses partisinin 8-10'uncu sesine başlar; ses partisi bittikten sonra bir süre devam eder.
- 8) Birinci sayfada a, b, c, d figürleri arasında; ikinci sayfada bütün figürler arasında seçime yapılır.

BAKİSİZ BİR KEDİ KARA

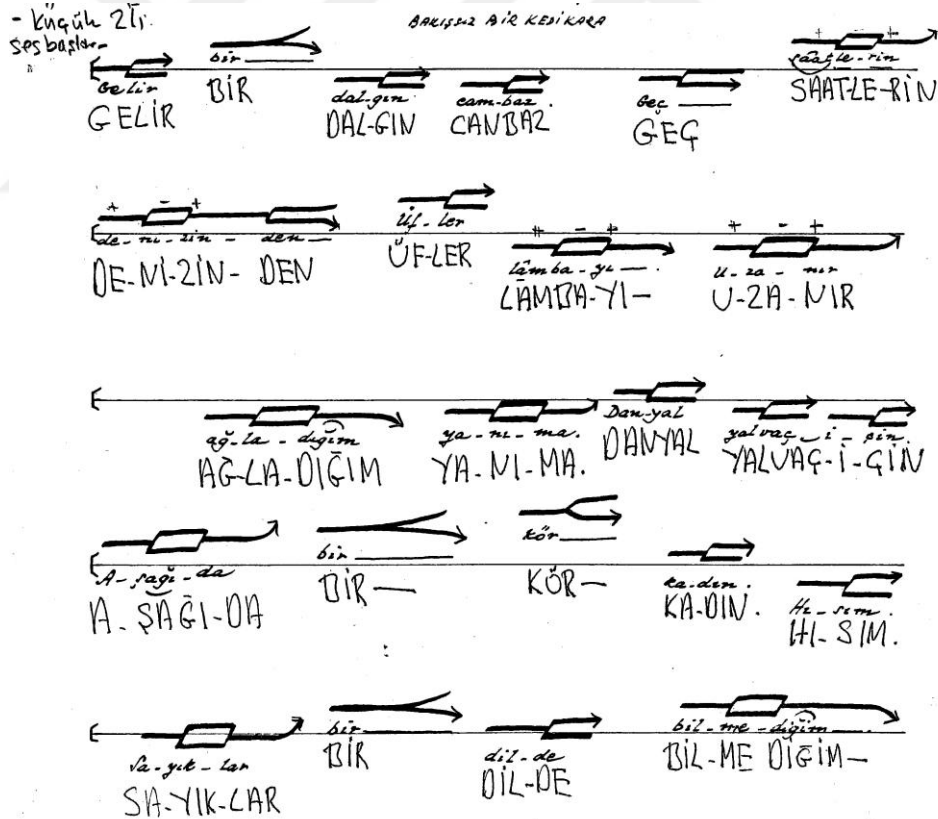
Örnek 14

Piyano her iki elde sekizli aralıklı, iki el arasında bir ya da iki sekizli el arasında bir ya da iki sekizli mesafe alan ve uzun tutulan, her seferinde değişen ya da aynı kalan sesleri çalar.

Bu uzun tutulan seslerden biri ya da ikisi bağlı olarak yarım tonluk değişimler yapar, bu figürler de grafikte gösterilmiştir.

İlk sayfada biraz daha sade olan bu bağlantılar daha sonraki sayfalarda biraz daha hareket kazanır.

- BAKISIZ BİR KEDI KARA -1-
- Ses 1
- 1) Bütün ezgi yapısı küçük itikî aralıklar üzerine oturmuştur. *03' - epif almam*
 - 2) "Bir" kelimesi küçük itikî bir glivandodur; bunu aşağı yada yukarı doğru kaydırılır (*bir*)
 - 3) Tek heceli kelimeler aşağı yada yukarı yönde küçük itikîdir; bağlar: (*kör*)
 - 4) İki heceli kelimelerin ikinci heceleri aşağı yada yukarı yönde küçük itikîdir: (*dal-gin*)
 - 5) Üç heceli kelimelerde ikinci hece küçük itikî aşağı yada yukarıdır; ikinci hece birinci hecenin sesine döner fakat bu sesde çok az durduktan sonra, ikinci hece gösterilen yöne doğru hafif kaymaya geçer: (*görmüde*) ; (*invanet*)
 - 6) Dört heceli kelimelerde ikinci ve dördüncü heceler aşağı yada yukarı küçük itikîdir: (*de-mi-sin-den*)
 - 7) Bes ve daha yukarı heceli kelimeler tek yada çift heceli olduklarına göre üç yada dört hecelere döndürülür.
 - 8) Ace yalay figür sesin orta alanını gösteren figürdür; kelime kısımları bulunduğu yere göre iner, orta yada kalın ses alanına iner.
 - 9) Birinci hecelere herhangi bir sesle başlanabilir; bu ses piyano düzeyine uyabilir yada uymayabilir.
 - 10) Her kelime bir ayrı sızıldır; heceleri olduğu eşittir; **kelimeler arasında istikrarlı bağlantılar bulunur.**
 - 11) **Önce ses partisi başlar,** piyano 8".10" sanje sonra girer; ses bitirdikten sonra piyano 8".10" sürer.

Örnek 15

Ses partisi her tür ses tarafından söylenebilir.

Piyano partisi ile ses partisi birbirinden bağımsızdır.

Çoğunda ses partisi belli bir diapozana uymak zorunda değildir. Ses partisinde aşağı ya da yukarı küçük ikili aralıklar kullanılır, bu aralıklar hafif kaydırmalarla yapılır.

Sesin orta alanı bir çizgi ile gösterilmiştir. Küçük ikili aralığı, bu çizgi dolayında tartı ve süre değerleri özgürce kullanılan grafik gösterge olarak gösterilir.

Bakışsız Bir Kedi Kara basit anlatımıyla; sesler dünyasında tınların şiir sözcükleriyle yapmış olduğu sıçramalardır. Bir suya taş attığımız zaman nasıl ki su çeşitli ses ağırlıklarına göre farklı yükseltilere yapıyorsa, her bir parça bunu andırıyor. Bu aslında soyut sanatın ses ve sözcükle yürüdüğü bir güzelliştir. Melodi aramıyoruz (ses ve hecenin), sadece izlenim bize bıraktığı etki.

Bakışsız Bir Kedi Kara Usmanbaş'a göre Türk şiirinin en bağımsız en özgür şairi Ece Ayhan 'ın dokuz şiirlik demeti üzerine yazılmıştır. "Bakışsız Bir Kedi Kara, Firavun, Kılıç, Mısrayım, Kargabüken, İki Tekerlekli At, Ey Kanatsızlık, Ortodoks-Ortodoks, İpeka."

Şiir- metin'in imgeleri, sentaks ve çarpıtmaları müzikte yansıtılmaya çalışılmış, bu yansıtımlar sadece seslerle değil, söyleniş ve çalınış biçimleriyle, şarkıcıdan piyanoya, piyano'nun tuşlarından ağacına dek giden bir dizi yorum imgesiyle birleşmiştir. Ses ile piyano birbirinde bağımsız fikirler geliştirirler. Çoğunlukla metni yalnız bırakan ya da tam tersi, dikkati başka yere çeken bir piyano partisi kullanılmıştır. Şarkıcının entonasyonu piyanonun yaratmak istediği ton merkezinin dışına çekilebilir. Şiirin özgür umursamazlığı müziğin katı kurallarını baştan çıkarmıştır.

Metin ve müziğin ayrı planlarda düşünüldüğü bir uyarılma. Ne eşlikte, ne prozodide, nede ezgisel yapıda iki ayrı dünyayı (metin ve müzik) yakınlaştırmak için bir ön tasarım yapılmamış.

Sesteki ezgi kendi başına buyruk birtakım ezgisel öneriler arasından şarkıcının söyleyiş sırasında özgür olarak seçtiği kalıplardan oluşur.

Bu kalıplar şiiri bir, iki, üç, dört ve daha fazla heceli sözcüklere böler; hece sayısına göre yukarı ya da aşağı kaydırmalar yapılabilir.

Piyano akorduna uyma zorunluluğu yoktur. Piyano aralık düzenlemelerini özgürce yapar.

Bütünlük (aranıyorsa eğer) bu kopuk parçaların yan yana ardı ardına gelmesiyle sağlanır.

Bakışsız Bir Kedi Kara'da “sözün ve söylevin maddi bağlarından kurtararak (aslında Ece Ayhan bunu şiirinde zaten yapıyor) müziğin kinetik ve gizem gücüyle şiir bir kez daha doğaüstü ufuklara yöneliyor.” (İlyasoğlu, 2002,s:204)

Bakışsız Bir Kedi Kara'yı ilk seslendiren sanatçı Mesut İktu'dur. Onun bu çalışmayla ilgili bir anısı şöyledir; “ çağdaş bestecilerin, yerli ya da yabancı, seslendirilmesinin icracıların ilk ödevi olduğunu ondan öğrenmiştim. Bu bağlamda hocanın Bakışsız Bir Kedi Kara adlı dizi şarkılarını, 8 aylık bir çalışmadan sonra, 1. Uluslararası Sanat Bayramı'nda 1977'de Metin Öğüt ile birlikte seslendirdik.” (İlyasoğlu, 2002, s:206)

Bakışsız Bir Kedi Kara'yı ayrı dinletilerde birkaç kez de Ece İdil seslendirmiştir bu yapıta ilişkin izlenimleri şöyledir;

Hocayla bu eseri çalışırken zihinsel bağımsızlığı zorlayan inanılmaz bir disiplin içindeyiz. Piyanistim ve ben adeta yer çekimine başkaldırarak, ne demek istediğini ayrıntılarda ve seçtiği tek ve net kelimelerde anlatan hocanın dehasını bir kez daha fark ediyoruz. Kendi yazı çizgisi ve koyduğu kurallar nispetinde her türlü yeniliğe ve özgün yoruma açık olan sevgili hocamla çalışmak, bilinmeyen bir dehlizden geçip umulmadık bir hazineye ulaşmak gibi. Şarkıcıya, hançeresinin her türlü rengi ve becerisini kullanmaya teşvik eden kendi yumuşak tavrı notalarının ürkünçlüğünü yok edip insana kendi doğasına yaklaşmasını sağlar. Her defasında onunla çalışırken kendimin ne kadar atıl ve yaşlı, onunsa ne kadar dinamik ve genç olduğunu düşünürdüm. (İlyasoğlu, 2002, s:206)

İlhan Usmanbaş'ın “ Bakışsız Bir Kedi Kara” ve diğer ses eserleri üzerine açıklamaları:

Bütün ses eserlerimde en önemli özellik şan sesi ve konuşma sesinin çoğu zaman iç içe ve ard arda olmasıdır. Bu yüzden benim şan eserlerimin söylenmesinde konuşma sesinin de şan sesinin pozisyonunda alınmasıdır. “Bakışsız Bir Kedi Kara” da bütün bunlar hep iç içe kullanılır. Özellikle bu yapıtta şarkıcıya yüklenen başka işlevler de vardır: Tiyatro. Bunların ötesinde bazı parçalarda piyano partisi ile şan partisinin bağımsız olmalarından ötürü şancının bir orta-ses alanı gibi bir kavramı sesine yerleştirmesi gerekmektedir. Özgür bazı kısımlarda yazılı nota yerine “aralık” uygulamasının yapılması, doğaçlama ses yüksekliklerinin elde edilmesi amaçlanmıştır. Bazı ritm önerilerinin piyano ve ese partilerine ayrı ayrı uygulanması, kimi zaman birlikte eş zamanlı olan yazının birden bağımsızlaşması öne çıkmaktadır.

Bütün ses parçalarımnda bu özellikler kullanılmıştır. (Ek 1, İlhan Usmanbaş ile görüşme metni)

“Yenilik Usmanbaş’ın müziğinde bir anlatım aracıdır. Ne yenilik, ne de özgürlük kendi kendine hizmet etmez, Usmanbaş’ın müziğinde yalnızca bir araçtır, aracıdır. Asıl olan müziktir, ifadedir, anlatımdır.” (Köksal, 2015, s: 61)

4.7. Nevit Kodallı (1924-2009)

1924’de Mersin’de doğan ikinci kuşak çağdaş Türk bestecisi olan Nevit Kodallı, ilk ve orta öğrenimini Mersin’de tamamladıktan sonra, (1939-47) yıllarında kompozisyon öğrenimini, Necil Kazım Akses’in öğrencisi olarak Ankara Devlet Konservatuvarın’da tamamlamıştır.

1947 yılında kazandığı bir burs ile Paris’e gönderilmiş ve Ecole Normale de Musigue da kompozisyon eğitimine devam etmiştir. 1953 Türkiye’ye dönen besteci, Ankara Devlet Konservatuvarı’na kontpuan, füg, enstrüman bilgisi ve form bilgisi öğretmeni olarak tayin edilmiştir.

Nevit Kodallı müzik sanatının hemen her dalında eser vermiştir, çağdaş opera alanında iki opera bestelemiştir. Van Gogh (opera, 5 tablo), Gılgamesh (opera, 4 perde).

Bestecinin çalışmaları üç tarz içinde gruplanabilir. İlk grup öğrencilik yıllarının ürünü olup, Türk folklorunun renklerini yansıtan, halk ezgilerinin ritmik özelliğinden kaynaklanan yapıtlardır. (Atatürk Oratoryosu, Birinci Kuartet gibi).

İkinci gruba giren yapıtları, yine halk türkülerinin renklerini taşıyan, ancak çoksesli olarak doğan ve halkı çoksesliliğe alıştırmayı amaçlayan yapıtlardır (Telli Turnam, Güzelleme, Ebru gibi).

Üçüncü tür çalışmaları ise bunları özümleyip, bestecinin kendine özgü anlatım dilini ortaya koyan yapıtlardır (Birinci Süit, İkinci Kuartet ve operaları gibi).

Kodallı çalışmalarında, modal dil kullanmış ve her dönemin getirdiği teknik yeniliklerden yararlanmışır. Aynı zamanda edebiyat ve resim gibi diğer sanat dallarının da etkisinde kalan sanatçı, opera, oratoryo ve bale müziğinin yanı sıra iki yüz elliye yakın tiyatro müziği de bestelemiştir.

4.7.1. Şan ve Piyano Eserleri

Benzetmeler (Halk Türküleri), 1949

1. Menevşe, (Söz: Karacaoğlan)
2. Yahha! Ulu Kavak, (Söz: Karacaoğlan)
3. Bozlak, (Söz: Karacaoğlan)
4. Türkü (Söz: Karacaoğlan)

Bir Garip Şarkılar Albümü, Poemleri (Müzikli Şiir), 1958

1. Dalyan Kahvesi
2. Türkü
3. Kilise, (Söz: Asaf Halet Çelebi)
4. Mengen Türküsü
5. Mevlan'da Olmak, (Söz: Fazıl Hüsnü Dağlarca)
6. Söz, (Söz: Orhan Veli Kanık)
7. Hikâye
8. Ay Işığında Bekleyiş, (Söz: Ömer Bedrettin Uşaklı)
9. Sonbahar Geliyor, (Söz: Cahit Külebi)
10. İçkiye Benzer Bir Şey, (Söz: Orhan Veli Kanık)
11. Kokteyl Parti, (Söz: Ümit Yaşar Oğuzcan)
12. Ölümünden Bir Dem Sürelim
13. Sivas yollarında, (Söz: Cahit Külebi)
14. Yirminci Asrın İlk Yarısı, (Söz: Cahit Külebi)
15. Bozlak
16. Pandora'nın Kutusu, (Söz: Can Yücel)
17. Gökyüzü, (Söz: Metin Eloğlu)
18. Sayın Bay, (Söz: Sabri Altnel)
19. Delice Söyleşme, (Söz: Sunullah Arısoy)
20. Sevinç, (Söz: Özdemir Asaf)
21. Avrat, (Söz: Cahit Külebi)
22. Oturaklı Şiir, (Söz: Şinasi Nahit Berker)
23. Yerli Film, (Söz: Erdoğan Tokmakçioğlu)
24. Mualla, (Söz: Mehmet Kemal)
25. Maksimum

26. Parsel, (Söz: Erdoğan Tokmakçıoğlu)

27. Zampok eyin pi, (İp Niye Kopmaz) (Söz: Orhan Murat Arıburnu), 1960

Halk Türküleri

1. Bülbülüm, (Trakya Türküsü)
2. Ahmet Yeşil
3. Yüksek Yüksek Tepelere, (Halk Türküsü)
4. Sarı Zeybek, (Halk Türküsü)
5. İlimon Ektim Taşa, (Halk Türküsü)
6. Kalyoncular Türküsü, (Eski Bir Levend Türküsü)
7. Topal Koşma
8. Horozumu Kaçırdılar, (Halk Türküsü)
9. İpler, (Söz: Erdoğan Tamaltay)

4.7.2. Orkestra Eşlikli Şan Eserleri

Üç Türkü (Orkestra Eşliğinde Halk Türküleri)

Benzetmeler (1980 yılında şan ve piyanodan orkestraya uyarlanmış)

Anadolu ve Rumeli türküleri insan sesi için çokseslendirilmiş, Bir Garip Şarkılar albümü genellikle erkek sesleri için piyano eşliğinde bestelenmiştir.

4.7.3. Bülbülüm

Bülbülüm altın kafeste, öter aheste, aheste

Ben sana dayanmam yârim, ben sana aldanmam

Ben sana aldanmam yârim, ben sana güvenemem

Ötme bülbül yârim hasta, ah neyleyim şu gönlüme

Hasret kaldım sevdiğime

Ben sana dayanmam yârim, ben sana aldanmam

Ben sana aldanama yârim, ben sana güvenemem

BÜLBÜLÜM

(Trakya Türküsü)

(Bu türkü, Atatürk'ten

Ali Öndeş tarafından derlenmiştir.)

Andante cantabile (♩=60)

Nevit Kodallı

p
espr.
p espr.
Bülbülüm al tın ka fes te Bülbülüm al
-tin ka fes te Ö-ter-a hes te ä-hes te

Örnek 16

Muzaffer Sarısözenin derlediği Kürdi makamında Rumeli yöresine ait halk türküsüdür. Besteci türkünün otantik haline müdehale yapmamıştır. Parça otantik ve tonal tonda yazılmıştır. Eşliğide tonal yazılmıştır.

4.8. Muammer Sun (1932-

Besteci, eğitimci, kültür politikası kuramcısı ve uygulayıcısı, müzik yazarı olan Muammer Sun ikinci kuşak bestecilerindendir. Özellikle 1960'lı ve 1970'li yıllarda Türkiye'nin kültür politikasında etkili olmuştur.

1953'te Ankara Devlet Konservatuarı bölümüne girerek Adnan Saygun'un öğrencisi olmuştur. Daha sonra Muzaffer Sarısözen ile halk müziği, Ruşen Kam ile geleneksel sanat müziği çalışan Sun, ayrıca Kemal İlerici'den özel olarak Türk müziği armonisi dersleri almıştır.

Muammer Sun, kültür politikası ve müzik eğitimine yönelik çalışmaların yanı sıra, besteci yönüyle çok sayıda orkestra, şan, solo çalgı, koro ve bando eserleri, sahne ve film müzikleri bestelemiştir. Muammer Sun, kaynaklarını Klasik Türk Müziği ve halk müziğinin makam-ölçü-form vb. öğelerinden almıştır.

Sanatçının kişisel stili, ağırlıklı olarak Kemal İlerici'nin (geleneksel Türk müziği makamlarına ve bu makamlardan çıkan dörtlü akorlara dayanan) Türk musikisi armoni sistem'ine dayanmıştır. Bu yaklaşım, makamlardan kaynaklanan, geleneksel müzik ile batı müziği öğelerini birleştirerek, onlardan bir senteze ulaşmak değil, gelenekten kaynaklanan yeni bir Türk müziği yaratma yönelimidir. Sun, müzikte evrenselliğe ulusallık yoluyla varılacağına inanır.

4.8.1. Şan ve Piyano Eserleri

İki Şarkı Şiir: Ömer Hayyam, (mezzosoprano), 1966-1967

Seni Sevdim Diye Kınarlarsa Beni

Çek Şarabı, Şiir: Ömer Hayyam- A.Kadir

Bozlak ve Türkü, (Halk Türküsü), (tenor), 1971-1972

Sevdikçe Yaşıyorum, Metin: Aziz Nesin, (bariton),1984

Yum Gözlerini Gör Beni, Söz: Sinemis Sun

4.8.2. Şan ve Orkestra Eserleri

On Türkü (soprano),1976-1977

Menevşem

Üç Güzel

Uzun Kavak

Yüksek Tepeler

Bebek

Bir Dalda İki Elma

Mavi Türkü Şiir: Bülent Ecevit (soprano, tenor), 1999

Misket (Halk Türküsü) (bariton), 2000

4.8.3. Seni Sevdim Diye

Seni sevdim diye kınarlarsa beni

Kılım kıpırdamaz

Yürek ne, sevgi ne, onlar bilir mi ki?

Bir kavgam bile yok benim onlarla

Dolu tas er kişiye gerek

Yaramaz aşk şerbeti er olmayana

SENİ SEVDİM DİYE

(Ses ve Piyano için Şarkı)

Söz: Ö. Hayyam - A. Kadir
Müzik: Muammer Sun
(1966)

Andante espressivo (♩=72) (♩=144)

Andante espressivo (♩=72)

p marc.

5 rit.

5 *mf* rit.

♩=60 (♩=120) *p* Dolce e espressivo

♩=60 (♩=120) Se ni sev dim di ye kı nar lar sa be

p marc.

Örnek 17

Eser; geleneksel Türk makam öğelerinden kaynaklanarak romantik anlayışta şarkı formunda yazılmış ve devinimleri yuvarlak geçişlerle ezgi ve eşlikte hissettirmiştir.

4.9. İlhan Baran (1934-2016)

1950 yılında Ankara Devlet Konservatuarı'na giren Baran, kompozisyon bölümünde Adnan Saygun'un öğrencisi olmuş, geleneksel sanat müziği, Muzaffer Sarısözenle halk müziği ve konservatuar dışında Kemal İlerici ile Türk müziği armoni çalışmıştır. Daha sona eğitimine Paris'de Ecole Normale de Musigüe'de

devam eden besteci, 1965'te yurda dönmüş ve Ankara Devlet Konservatuvarı'na atanmıştır.

Türk entelektüalizmin seçkin bir temsilcisi olan besteci ve eğitimci olan İlhan Baran, Antik Anadolu uygarlığından günümüze uzanan kültürel çizgiden yaralanarak ulaştığı sentezi çağdaş bir kavrayışla değerlendiren eserlerinin yanı sıra, kompozisyon öğretmeni olarak Fazıl Say gibi besteciler yetiştirmiştir.

Baran'ın her eserinde, olağanüstü titizlikte tasarladığı belli olan, bir önceki eserine oranla melodik soyutlamayı geliştiren ritmik hareketi özleştiren dinamik bir kavrayış görülür. Çağdaş müziğimizin gelişim çizgisinde önemli bir yükselişi belirleyen Baran, gelecek kuşakların hazırlanmasında sağlam bir dayanak olmuştur.

İlhan Baran'ın yapıtlarında Türk halk müziği ve divan müziğinin makamlarından esinlenen renklerle, dirençli bir ritmik yapı göze çarpar. Bazen İlerici'nin dörtlüğe dayalı sistemi, bazen pentatonik çekirdekler ve bazen de atonal ve modal dokunun iç içe işlendiği bir teknik çıkar ortaya.

Baran, divan müziği ile halk müziği tekniklerinin geliştirilerek, evrensel çoksesli dizgeler içinde eritilmesi gereğine ve yeni Türk müziğinin ancak böyle bir bileşimden doğabileceğine inanır.

İlhan Baran, Saygun'un ADK'ında son kuşak öğrencilerinden sayılabilecek bestecilerden biridir (Muammer Sun, Cengiz Tanç, İlhan Baran).

4.9.1. Şan ve Piyano Eserleri

Uygulamalar (Birinci Defter), "bas ses için", 1970

1. Köroğlu Yiğitlemesi
2. Emmiler
3. Güvercin
4. Ferayi
5. Yiğitleme

Uygulamalar (İkinci Defter), "bas ses için", 1972

1. Yörükler Yaylası
2. Osman Paşa
3. Evlerinin Önü
4. Kolbaşı
5. Yörük Ali

6. Al Yemeni
 7. Estergon Kalesi
 8. Koroğlu
- Dört Zeybek “bas ses için”, 1973

4.9.2. Ferayi

Ferayi'dir kızın adı, Ferayi'dir yar yandım aman esmer yârimde,
Aman da Ferayi.
Türkmen de kızı, katarlamış mayayı, yar yandım aman esmer yârimde
Aman de Ferayi

İlhan Baran, özellikle ağabeyi opera sanatçısı bas Ayhan Baran için yazdığı Uygulamalar I, Uygulamalar II adlı albümlerinde bas ve piyano eşliğinde Anadolu türkülerini çokseslendirmiştir. “Ferayi” adlı eser Baran’ın Uygulamalar I albümünde yer alır.

Muğla yöresine ait halk türküsüdür. Türküyü Muzaffer Sarısözen derlemiştir. Aynı zamanda Zeybek oyunudur. Akdeniz müziğinin hem ağıt hemde şarkı formunun iç içe geçmiş bir örneğidir. Ancak besteci tamamen türkünün orijinal haline sadık kalmadan bazı yerlerini değiştirerek çokseslendirmiştir.

Örneğin orijinal türküde;

Ninni ninna ninni ninna ninanay ninanay da aman da aman Ferayi kısmı şan partisindedir. Ancak besteci, türkünün bu bölümünü şan partisinden çıkarıp piyano partisinde yazmıştır.

FERÂYİ

Bas ve Piyano için

İLHAN BARAN

Poco rubato ($\text{♩} = 52$) *mp*

Bas

Fe-râ - yi' - dir

con grazia

dolce

mp (*tremolo*)

1.

2.

1.

2.

Piyano

ki - zın - a - dı, Fe - râ -

yi' - dir oy - yan - dım a - man,

Örnek 18

4.10. Yalçın Tura (1935-

Besteci, müzikolog, teorisyen ve eğitimci olan Tura, geleneksel sanat müziğine ilgi duyan bir ortamda yetişmiştir. Yalçın Tura müzik yaşamına küçük yaşta keman ve piyano çalmaya ve babasından geleneksel müzik dersleri alarak başlamıştır.

Cemal Reşit Rey'den kontrpuan, füğ, orkestrasyon ve form bilgisi dersleri almıştır, bestelerinin ağırlıklı bölümünü sinema, televizyon filmleri ve sahne müzikleri oluşturmakla birlikte, koro, bale, orkestra, oda müziği ve geleneksel Türk müziği eserleri de bestelemiştir.

Besteciliğinin yanı sıra, Türk müziği ses sistemi ve Türk müziğinin sorunları üzerine araştırmalar yapan Yalçın Tura, müzik ile ilgili eski metinlerin, açıklayıcı notlar ve günümüz Türkçesine çevirisiyle yayımını gerçekleştirmiştir.

Bütünüyle çağdaş bir anlayışta bestelediği eserlerin yanı sıra, geleneksel formlarda da besteleri olan Yalçın Tura, geleneksele bağlı, doğal, içtenlikli yaklaşımı Ferid Alnar'dan sonra yaşama ilk kez geçiren besteci olmuştur. Yaşamını geleneksel müziğimizin köklerini aydınlatmaya, sorunlarını irdelemeye adanmış Tura, bu alandaki birikimini çağdaş bir bestecilik kavrayışıyla geliştirerek kişisel stilini biçimlendiren kendine özgü; orijinal bir senteze ulaşmıştır.

Çalışmalarında geleneksel makamlardan halk müziğine, cazdan senfonik müziğe ve hafif müziğe kadar her çeşit müziğin etki alanına girdiğini belirtmiştir.

Yalçın Tura, geçmişten günümüze uzanan müzik birikimini yeni bir sentez içinde değerlendirmek, ulusal karakter çizgisine sahip, yeni kişisel bir müzik meydana getirmek amacındadır.

Bestelerinin değişik zamanlarda yeniden ele alıp gözden geçiren Tura, eski yapıtlarından yenilerini türetir ve bu nedenle bestelerinin belirli dönemlere ayrılmasını doğru bulmaz. Uzun yıllar Türk ses sistemini incelemiş, 1970'den bu yana bu araştırmalardan yola çıkarak yapıtlarında yeni bir "mikrotonal" anlayış getirmiştir.

4.10.1. Şan ve Piyano Eserleri

Rumeli Türküleri, 2002

1. Gidem, Dedim...
2. Kırmızı Gülün Alı Var
3. Aliş'imin Kaşları Kara
4. Köşküm Var Deryaya Karşı
5. Drama Köprüsü
6. Ayağına Giymiş Sedef Nalini
7. Naciye'm
8. Bulut Gelir

Anadolu Türküleri, 2002

1. Menteşeli
2. Giderim, Yolum Dağdır
3. Gül Boylum
4. Esmer Bugün Ağlamış
5. Yürü, Dilber, Yürü
6. Menevşe Buldum Derede
7. Meşeler Göğermiş
8. Keklik
9. Pınar Başı

4.10.2. Şan ve Orkestra Eserleri

Üç Şiir, Şiir: Oflazoğlu, (mezzosoprano, karma koro, orkestra)

Şeyh Galip'e Saygı, (soprano, tenor, koro ve orkestra için kantat), 1972-1975

"Niyaz-i Mısri'nin" ilahileri, (koro, solistler ve orkestra için), 1978-1984

4.10.3. Kırmızı Gülün Alı Var

Kırmızı gülün alı var, aman, aman!

Hergün ağlasamda yeri var

Bugün benim efkârım var, aman, aman!

Ah! Bu gönül arzu eder seni, seni, yar, seni

Kırmızı gülün pürçeği aman, aman!

Yar, önünde oynar köçeği

Neyleyim yarsız döşeği, aman, aman!

Ah! Bu gönül arzu eder seni, seni, yar, seni

2. Kırmızı Gülün Alı Var

Allegretto $\text{♩} = 92 - 96$

Armonileyen: Yalçın TUĞRA

Eser, makamsal yapıda (Hicaz makamı, Sofyan usulünde) Rumeli türküsüdür. Türkünün geleneksel yapısına sadık kalınarak deforme etmeden çokseslendirilmiştir. Şan partisi, zengin ve sürekli gelişen akorlarla desteklenmiştir.

6. SONUÇ

Cumhuriyetin ilanından günümüze çağdaş Türk bestecilerinin ses için yazdıkları piyano, orkestra ve çalgı eşlikli çokseslendirilmiş türküleri, liedleri, poemleri ses renklerine göre sınıflandırılarak belirlenmiş sadece birinci ve ikinci kuşak Türk bestecileri ve eserlerinden örnekler seçilerek müzikal anlamda incelenmiştir. Ayrıca ülkemizde çoksesli müziğin ortaya çıkma nedeni, Atatürk'ün bu yolda emeği, çabaları sonucunda gelişen müzik inkılabı, müzik politikası ve dönemin çağdaş Türk bestecileri incelenmiştir.

Atatürk'ün, özünü halk müziğinden alan ve Türk müziğini evrensel boyutlara taşıyacak olan milli musiki yaratma yolunda ortaya çıkan çağdaş Türk besteciliği ve neticesinde “Türk Beşleri” olarak adlandırılan ilk kuşak, geleneksel Türk müziğinin makamsal yapısını ve halk müziğini Batı müziğinin tekniği ile birleştirip bir ulusal müzik yaratmışlardır. İlk kuşak tamamen ulusalcı bir müzik yaratma yolunda Türk müziğinin otantik dokusunu, ezgilerini ve geleneksel Türk motiflerini Batı armonileme tekniği ile birleştirme yolunu seçerken, ikinci kuşağın özellikle bir kısmı geleneksellikten ayrılıp çağdaş, modern müziği (avant-garde) stilini benimsemişlerdir. (İlhan Usmanbaş, Bülent Arel, Cengiz Tanç, Ertuğrul Oğuz Fırat vb.) Bu bestecilerin eserlerinde Schönberg'in öncüsü olduğu 12-ton sistemini ve raslamsallık akımının etkileri görülmektedir. Bunun yanı sıra ikinci kuşak bestecileri olarak “Türk Beşleri”nin izinden giden hatta çoğunun öğrencisi olan isimler de vardır (Nevit Kodallı, Muammer Sun, İlhan Baran, Yalçın Tura gibi) bu besteciler eserlerinde geleneksel Türk müziği ve halk müziği öğelerinden kaynaklanmışlardır.

Genellikle çağdaş besteciler (birinci ve ikinci kuşak) dörtlü ve beşli aralıkların kullanıldığı armonileme sistemine dayanan modal yapının gerektirdiği tekniği kullanmışlardır.

Eserlerindeki melodiler modal (geleneksel Türk müziği ya da halk müziği) kaynaklıdır. Hicaz, Kürdi, Nihavend makamları Türk müziği kaynaklı eserlerinde hakimdir. Folklor kökenli olanlarda, türkü, ağıt (uzun hava), zeybek en çok kullanılan formlardır. Özellikle Ulvi Cemal Erkin'in türküleri ve Cemal Reşit Rey'in

“12 Halk Türküleri” bu formlardadır ve otantik dokusu bozulmadan Batı armoni tekniği ile yazılmışlardır. Bunlar folklor kaynaklarını açık net olarak kullanmışlardır ancak eserlerinin özellikle eşlik partilerinde eğitimini aldıkları ekoller ve etkilendikleri müzik akımlarını sıkça hissettirmişlerdir. A. Adnan Saygun, geleneksel Türk müziği makamları, İran ve Yunan makamları öğelerini eserlerinde kullanmış ve destansı yapıtlar ortaya çıkarmıştır ayrıca folklor öğeleriyle dini ilahileri sentezleyip eserlerine kaynak yapmıştır.

Necil Kazım Akses ise makam müziğinin ezgisi ve ritmini kullanmanın yanı sıra kromatik iniş ve çıkışları sıkça kullanmış ve eserlerinde raslamsallık etkilerini sıkça hissettirmiştir.

Cumhuriyetten günümüze çok sesli müziğin öncüsü olarak görülen ilk kuşak çağdaş Türk bestecilerini oluşturan “Türk Beşleri” isimlendirilirken Rus Beşleri’nden esinilmişse de, aslında aralarında fikirsel bir benzerlik olmadığı eserlerini incelerken de görülmektedir.

Cemal Reşit Rey’in eserlerine Fransız kültürü ve Osmanlı mistisizminin burjuvazi kokusu bestecinin esprili ve renkli felsefi bakış açısı ile birleşmiş ve ortaya son derece sofistike ve üstün eserler çıkmıştır.

Ahmed Adnan Saygun ise bunun tam aksi halk’dan ve halk kültüründen kaynaklanan bir besteci olmuştur ve idealizmini keskin hatlarıyla eserlerine yansımıştır.

Ulvi Cemal Erkin eserlerinde geleneksel Türk müziği ve de halk müziğinin otantik dokusunu nazik, hassas, lirik bir romantizmle anlatarak farklı bir yapı çizmiştir.

Necil Kazım Akses ise genelde büyük formda eserlere imza atmış, post-romantizmden etkilenmiş özgün bir müzik dili olan bestecidir.

Sonuç olarak bu bestecilerin eserlerinde ulusal bir müzik yaratmanın dışında ortak bir paydalarının olmadığı görülmektedir ancak Atatürk’ün gerçekleştirdiği Musiki İnkılabı’nın neticesi ve başarısı olarak amacına ulaşmış çağdaş Türk bestecileri oldukları kaçınılmaz bir gerçektir.

Çağdaş Türk bestecilerinin hemen birçoğu şan eserlerini yazarken prozodiye önem vermişlerdir, özellikle Necil Kazım Akses için prozodiyi en doğru ve ustaca kullanan besteci diyebiliriz. Ancak bazı besteciler de tam tersi prozodi kurallarını çok dikkate almamış, şan partisinden daha çok piyano eşliğine önem vererek yoğun ve abartılı bir anlatımı tercih etmişlerdir. Bu özellikleri Cemal Reşit Rey’ in şan

eserlerinde sıkça görmek mümkündür. Örneğin İlhan Baran'ın türkü eşliği, türkünün dışında bir kompozisyon anlayışı içindedir ve türküyü oradan çıkardığımızda başlı başına bir piyano eseri gibidir. Bunu dışında Ulvi Cemal Erkin ve Adnan Saygun da doğal müziği kullanıp onun içinde armonizasyona yönelmişlerdir. Türkünün eşliği temanın çizgisinden çıkmadan onun armonik kuralları içerisindedir.

Türk bestecilerinin ses eserlerinde insan sesini zorlayan bir enterval bulmak çok zordur, genelde şancı için teknik zorluk içeren eserlere rastlanmaz ancak İlhan Usmanbaş eserlerini farklı bir yere koymak gerekiyor. İlhan Usmanbaş'ın şan eserleri oldukça sıra dışıdır ve adeta şancıyı kendisini keşfetmesini sağlayan, şancıyı geliştirip farklı bir platforma taşıyan ve sadece sesini değil tüm vücudunu enstrüman olarak kullanmasını sağlayan adeta ders niteliğinde eserlerdir.

Muammer Sun ve Necil Kazım Akses'in eserlerinde ses aralıkları geniş yazıldıkları için, eserleri yorumlamada iyi bir ses tekniğine sahip olunması gerekmektedir. Ancak Türk bestecilerin eserleri Türk halkının içinden, özünden beslendiği için özellikle Türk şan solistlerinin eserleri söylemede teknik zorluk olsa bile kendi öz duygusunu esere yansıtmaya şansına sahip oldukları için zorlanmamaları kaçınılmazdır.

Bu araştırmada incelenen belgelerin ve yapılan görüşmelerin sonucunda, en çok seslendirilen besteciler, eserleri ve yorumcular şöyledir:

- Cemal Reşit Rey: 12 Halk Türküsünden (Ayın Ondördü, Yonca, Kozanoğlu, Karşı be karşı, Urfalı, Kel Emin) ayrıca “Yağmur” ve “Tutam Yar Elinden” eserleri.
- Ulvi Cemal Erkin: 7 Halk Türküleri (hemen hepsi)
- A.Adnan Saygun: 10 Halk Türküsü (Mavilim, Bozlak, Harmandalı, Köroğlu, Güvercin, Sivas Düz Halayı), İnsan Üzerine Deyişler (Dilek), “Hasret” ve “Geçen Dakikalarım”, Eski Üslupta Kantat
- Necil Kazım Akses: Anlatamıyorum, Dost, Sılaya Giderken, Mumların Karanlığı, Bir Divandan Gazel
- İlhan Usmanbaş: Bakışsız Bir Kedi Kara
- Nevit Kodallı: Halk Türküleri (Bülbülüm, Menevşe, Ulu Kavak)
- Muammer Sun: Misket, Seni Sevdim Diye, Yum Gözlerini Gör Beni
- İlhan Baran: Uygulamalar I. Defter (hemen hepsi)
- Yalçın Tura: Anadolu ve Rumeli Türküleri

- Erdal Tuğcular: Anadolu ve Rumeli Türküleri
- Bu eserleri seslendiren şan solistlerinin başında Ayhan Baran, Mustafa İktu, Suna Korad, Işın Güyer, Müfide Özgüç, Mesut İktu, Ece İdil, Özgül Tanyeri, Selva Erdener gibi isimler gelmektedir.

Cumhuriyet dönemi ruhu ile bugüne kadar gelen çağdaş besteciler, yorumcular, eğitimciler ve geleceğin sanatçıları olacak olan öğrenciler, görevimiz bizlere bırakılan bu emanete sahip çıkmamız ve gelecek nesillere taşımamızdır.

7. KAYNAKLAR

- Antep, E. (2012). *Türk Bestecileri Eser Katoloğu*. Ankara: Sevda-Cenap And Müzik Vakfı.
- Antep, E. (2012). *Türk Bestecileri Eser Kayıt Kaynakçası*. Ankara: Sevda-Cenap And Müzik Vakfı.
- Aracı, E. (2001). *Ahmed Adnan Saygun*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Aydın, Y. (2003). *Türk Beşleri*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Bartok, B. (1999). *Küçük Asya'dan Türk Halk Musikisi*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Bayındır Uluskan, S. (2000). *Atatürk'ün Sosyal ve Kültürel Politikaları*. Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Cannon, R. (2012). *Opera*. New York: Cambridge University Press.
- Hindemith, P. (1983). *Türk Küğ Yaşamının Kalkınması İçin Öneriler*. (çev. Gültekin Oransay). İzmir: Küğ Yayınları.
- İlyasoğlu, E. (2007). *71 Türk Bestecisi*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- İlyasoğlu, E. (1994). *İlhan Usmanbaş Yeninin Peşindeki Bağdar*. Ankara: Sevda Cenap and Müzik Vakfı Yayınları.
- İlyasoğlu, E. (1997). *Cemal Reşit Rey*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- İlyasoğlu, E. (1998). *Çağdaş Türk Bestecileri*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- İlyasoğlu, E. (2000). *İlhan Usmanbaş Ölümsüz Deniz Taşlarıydı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

- Kahramankaptan, Ş. (2004). *Çeşme Başından Esintilerle*. Ankara: Sevda Cenap and Müzik Vakfı Yayınları.
- Kaygısız, M. (2000). *Türklerde Müzik*. İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Köksal, A., Nemutlu, M. ve Şenürkmez, K. Y. (2015). *Perpetuum Mobile (İlhan Usmanbaş'ın Yapıtı)*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Kütahyalı, Ö. (1981). *Çağdaş Müzik Tarihi*. Ankara: Varol Matbaası.
- Okyay, E. (2002). *Ahmed Adnan Saygun Armağan*. Ankara: Sevda Cenap and Müzik Vakfı Yayınları.
- Okyay, E. (1990). *Ferid Alnar, Longo Dan Konçerto'ya*. Ankara: Sevda Cenap and Müzik Vakfı Yayınları.
- Okyay, E. (2013). *Ankara Devlet Konservatuvarı (1936)*. Ankara: Sevda Cenap and Müzik Vakfı Yayınları.
- Paçacı, G. (1999). *Cumhuriyetin Sesleri*. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.
- Refiğ, G. (1991). *Ahmet Adnan Saygun ve Geçmişten Geleceğe Türk Musikisi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Refiğ, G. (1991). *A. Adnan Saygun ve Geçmişten Geleceğe Türk Musikisi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Say, A. (2008). *Müzik Ansiklopedisi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Saygun, A. A. (1987). *Atatürk ve Musiki*. Ankara: Sevda Cenap and Müzik Vakfı Yayınları.
- Uçan, A. (2000). *Geçmişten Günümüze, Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçarsu, H. (2007). Sextuar. *Kalan Müzik CD'si*. (Yayımlanmamış Makale) İstanbul.
- Usmanbaş, İ. (1974). *Müzikte Biçimler*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

8. EKLER

Ek 1: Kompozitör Prof. İlhan Usmanbaş ile Yapılan Görüşme Metni

Görüşülen Kişi: İkinci Kuşak Çağdaş Türk Bestecisi

Görüşme Konusu: Çağdaş Müzik

Görüşme Alanı: Prof. İlhan Usmanbaş'ın Evi

Görüşme Tarihi:5.01.2017

• Dünyada müzik nereye doğru gidiyor? Sizce tonal eksene doğru dönüş olacak mı?

Bugün müzik yaratı merkezleri eskiden olduğu gibi belli başlı müzik merkezlerinin dışında, bütün dünyada belki binlerce üniversitenin müzik ve müzikoloji merkezlerinde, kültür araştırma odaklarında oluşmaktadır. Her türlü düşünceye açık atılımcı yaratıcı düşüncelerin yer aldığı bu çalışmalarda yepyeni şeyler yanında kökleri tonal, modal müziklere de dayanan, dünyada kullanılan her türlü çalgının çalma özelliklerini kullanan, bu özellikleri en uç noktalara kadar götüren eğilimlerde yer almaktadır. Artık tonaliteyi kullanmıyor bu araştırmalar. Bütün bunlara elektronik olanakların getirebildiği bozmaları da katarsak klasik tonal anlayışın geri dönmesinin söz konusu olmayacağını düşünmek yanlış olmaz. Böyle bir şeyi de kimse beklemiyor artık. Zaten müzik tarihinin en büyük eski örnekleri konser salonlarının vazgeçilmez zinetleri olarak yaşamaktadır hergün.

• İnsan sesini müzik dünyasında (sesler dünyasında) nereye koyuyorsunuz?

İnsan sesi çalgıların en eskisi, en hazırı, en eğilip büküleni. Üstelik kelime ile doğrudan yaşayanı, sese anlam katanı, en belirsiz ezgiye can vereni. İstenirse çalgıların özelliklerini kendinde yaşatabileni, çalgıları taklit edebileni. Fısıltıdan gerçek sese geçebileni. Belki bütün bunlardan da öte insan topluluklarını yan yana getirip ortak duygu ve yaşam ilişkisi yaratabileni. Salt sesin ötesinde bir dünya olduğunu insanlığa ispat edeni. Bütün bu özellikler onu nereye koyabileceğimizin en belirgin göstergesidir. Çalgı olmanın çok üstünde..

• Prof. İlhan Usmanbaş'ın “Bakışsız Bir Kedi Kara” ve diğer ses eserleri üzerine açıklamaları:

Bütün ses eserlerimde en önemli özellik şan sesi ve konuşma sesinin çoğu zaman iç içe ve ard arda olmasıdır. Bu yüzden benim şan eserlerimin söylenmesinde konuşma sesinin de şan sesinin pozisyonunda hazırlanmasıdır. Bakışsız Bir Kedi

Kara'da bütün bunlar hep iç içe kullanılır. Özellikle bu yapıtta şarkıcıya yüklenen başka işlevler devardır. Tiyatro. Bunların ötesinde bazı parçalarda piyano partisi ile şan partisinin bağımsız olmalarından ötürü şancının bir orta-ses alanı gibi bir kavramı sesine yerleştirmesi gerekmektedir. Özgür bazı kısımlarda yazılı nota yerine “aralık” uygulamasının yapılması, doğaçlama ses yüksekliklerinin elde edilmesi amaçlanmıştır. Bazı ritm önerilerinin piyano ve ses partilerine ayrı ayrı uygulanması, kimi zaman birlikte eş zamanlı olan yazının birden bağımsızlaşması öne çıkmaktadır. Bütün ses parçalarımda bu özellikler kullanılmıştır.

Ek 2: Bariton Prof. Mesut İktu ile Yapılan Görüşme Metni

Görüşülen Kişi: Yeditepe Üniversitesi Sanat Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi ve İDOB Solist Sanatçısı Bariton Prof. Mesut İktu

Görüşme Konusu: Çağdaş Türk Bestecileri

Görüşme Alanı: Yeditepe Üniversitesi

Görüşme Tarihi: 25.05.2016

• **Sizce, ülkemizde Çağdaş Türk müziği hak ettiği değeri görüyor mu? Daha iyi olması ve geliştirilmesi için neler yapılabilir. Opera müdürlüğü yaptığınız dönemlerde repertuarda Türk bestecilerinin eserlerine ne derece yer veriyordunuz?**

İstanbul Devlet Opera ve Balesine 1982’ de müdür ve genel sanat yönetmeni olarak atandığımda yaklaşık dört yıl sürdü o dönem daha sonra 2001’de tekrar atandım. Üç yıl da öyle sürdü yani yaklaşık sekiz yıla yakın bir çalışmam oldu. En son dönemde %67’ye yaklaştı Türk eserleri’nin sahnelenmesi ve konserlerde seslendirilişi tabii bunun içine baleleri de katmak gerekiyor. Ben A.D.K’ da Türk dörtleri diyeyim, daha sonra İstanbul’da Cemal Reşit hoca’yla çalışma imkânım oldu, hepsiyle çalıştım. Örneğin; 1953’ de yapılmış Kerem operasını büyük zorluklarla bir yıl çalıştıktan sonra tekrar sahneledik, Midas’ın Kulakları, Okan Demiriş’ in Dördüncü Murat ve diğer iki operası, Cengiz Tanç’ın eserleri Olimpiyat Balesi yani hemen, sanıyorum burada mütevazı olamayacağım ama benim yönetim dönemim kadar çok Türk eseri sahnelenmemiştir. Bunu çok önemsiyorum, şimdi şöyle bir soruda gelebilir, bunları halka benimsetmek yaygınlaştırmak için ne yapmalı, o ayrı bir şey ama birde Türk bestecilerinin opera yazmaya yönlendirilmesiyle ilgili durum var o da ayrı bir şey.

Şimdi Rusya’da bir Şostokovich’e bakın, ondan önce Glinka var yani 1500’lülere giden bir çokseslilik polifoni var işin içinde bizde Saygun’ un doğduğu 1907’ye kadar geride hiç çokseslilik yok. Donizetti Paşa’nın saraya gelişi falan o ayrı, “Türk Beşleri” ve sonra gelen bestecilerin birçoğu da opera yazmıyor Ulvi Cemal Erkin’in operası yok, Necil hocanın’da Bayönder operası var hala bir temsil yapılmış bir eser, Saygun hoca daha verimli burada Köroğlu’ su Kerem’i var, epik dramı var, Gılgamış var daha hiç oynanmadı, Nevit Kodallı’nın Gılgamış operası var

Van Goug var daha sonraki kuşaktan bestecilerin operaları var ve daha devam edebilirim.

Yıllardır hep söylediğimiz bir şeydir bu; Kültür Bakanlığı'nın belli bir ulusal opera'nın oluşmasında katkı vermek için bestecilere opera ısmarlaması gerekiyor. Şöyle söyleyeyim; otuz yılda Brodin, Prens İgor operasını yazabiliyorsa veya G.Verdi üç, dört yılda Otello'yu yazabiliyorsa bizde de belli bir süreç gerekiyor, bizde Kültür Bakanları çok kısa dönemler kalıyorlar görevlerinde o yüzden biri başlatır ondan sonra gelen devam ettirmez, başlarda böyle bir çalışma oldu sonra devam etmedi. Türk bestecileri'nin eserlerini seslendirmek icra etmek bir varlık görevidir, dünyanın birçok yerinde sahneye çıktım bir eserler icra ettim ama hep Türk bestecileri'nin eserlerini seslendirdim, New York'dan Nayrobi'ye kadar Polonya' ya Moskova' ya kadar diyebilirim birçok ülkede Türk eserlerini söyledim ve çok ilgi çekti.

Bizim çok seslendirilmiş halk türkülerimiz olsun, poem'lerimiz olsun Anadolu toprağının çok renkliliği ve tek bir olay üzerine yazılmış deyişleri (Saygun hoca bu tip çalışmalara “deyişler” diyor) dünyanın her köşesinde ilgi görmüştür.

Atatürk' ün sahne sanatları devrimleri tam bir başarı sağladı diyemeyeceğim, ancak şunu da söyleyeyim haksızlık etmiş olmayayım; 1886' da kuruluyor Avrupa'da operalar Milano, Varşova, Hamburg gibi o bakımdan bakarsak bizde opera 1941'de oynanıyor, ama sanatı tanıtmada, seslendirmekte ve eser yazılmasında başarılı olduk diyemeyeceğim ama önemli adımlarda attık. Batı'da bu işin altı yüz yıllık bir geçmişi var, A.D.K'nın bu sene kuruluşunun 80. yılı yani bir sanat kurumu için 80 yıl hiçbir şey değil, ama şunu belirteyim burada Kültür Bakanları'nın bu sanatlarının daha yaygınlaşması daha çok halkımızca benimsenmesi için düzenlenecek yasaları bizlere sorarak yapması gerekiyor ama üzülererek ifade edeyim bu konuda kulis dedikodularıyla bir şeyler oluyor ama ne olduğunu da bizde bilmiyoruz.

Bu işler arz talep meselesi, fakat biz sanat kurumları yöneticileri yazılan bestelenmiş eserleri sahnelenme durumunda olacak eserleri önce çok başarılı mı? değil mi? falan diye sorgulayacak durumda değiliz daha çok yeniyiz o yüzden onları mümkün olduğu kadar sahnelemeliyiz.

Mesela benim müdürlüğümde; Sabahattin Kalender'in Deli Dumrul operasının dünya prömiyerini yaptık çok güzel bir eser çok verimli insan sesi

düşünülerek yazılmış, orkestrasyonu çok güzel yani başarılı çalışmalarımızda var bu arada.

• **Yıllarca konservatuar’ da Türk bestecilerinin eserleri ilgili dersler verdiniz, bu soruyu bir eğitimci olarak cevaplamanız gerekirse; Türkiye’de Çağdaş Türk müziğin eğitimdeki yeri nerededir? Konservatuar müfredatında böyle bir ders olmalı mıdır?**

Tabii ki olmalıdır diyeceğim hemen, fakat öncelikle müzik eğitimi deyince ikiye ayırmak lazım bir profesyonel anlamda müzik eğitiminin verildiği yerler konservatuarlar birde genel anlamda ilköğretimden başlayan müzik eğitiminden söz etmem lazım.

Bir kere Türkiye’de sonradan yanlış olduğu anlaşılan 1940’lardan sonra 1950’lerde bir mandolin modası çıktı o yanlıştı sonradan bu anlaşıldı çünkü mandolin perdeli bir çalgıdır biliyorsunuz ve herkesin çalacağı bir şey değil mesela ben bunu çalabileceğimi düşünemiyorum, bir yetenek gerekiyor oysa daha kolay bir blok flüt de olabilirdi yani başka daha kolay bir şeyde olabilirdi bu eğitim için. Tabii piyano hiç bu kadar yaygın değildi o sıralarda onu anlıyorum fakat şunu söyleyeyim köy enstitüsünde okuyan öğretmenler, Atatürk’ den sonra İnönü’den sonra bu işe çok önem verilmesi ok önemli. Bir küçük ayrıntı söylemek istiyorum; 1967’ yılında A.D.K’ da bende dernek de görevliydim İnönü’yü çağırdık konserimize İnönü konserimize eşile gelip bizi kutladılar yani bir opera öğrencisiyle bile ilgilenen devlet başkanları vardı. Onların Cumhuriyet’in kuruluş yıllarında sanat ve kültür politikaları vardı bu çok önemli bir şey. Yanılmıyorsam Fransa’nın Kültür Bakanı son 12 yıldır görevini sürdürüyor, bizde neredeyse üç ayda bir değişiyor, bugün yapılan bir şey yarın iktidar değişince her şey sil baştan oluyor.

Gelelim sorunuza ben A.D.K’ da öğrenciyken “Türkçe Metinli Müzikli Diksiyon” dersini Necil Kazım Akses verirdi, Gülay Uğurata’ da eşlik ederdi bizlere. O ders de genelde hep Türk bestecileri yorumu dersi olurdu, her hafta çarşamba günü mutlaka bir Türk bestecileri eseri söyledim ben tabii Necil hoca’da destek verdi müthiş bir Türk bestecileri repertuarı oluşturdum. Sonrasın da çok iyi takip ettim Necil hoca’dan sonra gelen Nevit Kodallı’lar, hatta Altı Halk Türküsü’nü İlteriş benim için düşündü orkestrasyonu’nu yaptı hatta CD’de de var. Türk bestecilerinin eserlerini seslendirmemiz bir görev, onlar ürettikçe biz onları seslendireceğiz. Bende uzun yıllar Mimar Sinan’da Necil hoca’nın çizgisinde Türk bestecileri yorumu gibi ders verdim ve son on yılda da bu dersi birinci sınıftan itibaren vermeye başladım

daha önceleri sadece son sınıflara veriyordum, çocuklar ilk defa İtalyan dilindeki Aria Anticleler’le eğitim alırken bir yandan da çok seslendirilmiş halk türküsü’nü o tekniğin içinde ama daha doğal bir şekilde öğrendikleri zaman inanın tespitim şudur ki; Türk eserlerini güzel yorumluyorlar ilk anda bile çünkü kendi ana dillerinde başlıyorlar şan öğrenmeye, onun tınısını onun vokal zevkini almaya, ben onu çok önemsiyorum ama ben konservatuardan 2010’da ayrıldıktan sonra bu ders kalktı kimse veremiyormuş olur mu böyle bir şey?

Benden sonra o dersi vermiyorlar üzülüyorum şimdi şan hocaları üstlenmişler onu, o da bir şeydir ama başlı başına bir ders olmasını hala arzu ederim.

- **Kendinize en yakın hissettiğiniz ekol ve besteciler kimlerdir?**

İlk kuşaktan Ahmed Adnan Saygun’un çok seslendirilmiş halk türküleri’ni söylemekten büyük keyif alıyorum. Bu arada Saygun hoca’mın son yıllarda oluşturduğu İnsan Üzerine Değişler vardır dört yaprak (dört defter) diyor kendisi onlardan da çok söyledim. Hatta hocam sağ iken; biz baba oğul gibiydik ben opera müdürü iken hafta sonu Yunus Emre temsili yapıyorduk halk ayakta alkışlıyordu hocamı. Hocam benim için Beş Türk ezgisini besteledi, önce Adnan Saygun diyeceğim tabii ki. Sonra çok önemsiyorum Necil Kazım Akses’i, poemlerini, 1964’ de yazdı hoca onları o yıllarda ben bir öğrenciydim önce rahmetli Mustafa İktu onları söyledi sonra ben söyledim. Poem’lerin hemen, erkek sesine uygun olanlarını söyledim bir de bu arada hoca’nın sonradan kompozisyon anlayışı değiştiği için sadece eğitim için kullandığı Timur Operası’ndan aryalar söyledim. Karınca’nın Duası gibi Mustafa İktu da bende birlikte çalıştık hocayla çok keyifli Necil hoca’nın poem’lerini söylemek. Daha sonra da tabii ki Muammer Sun hocam geliyor benim aynı zamanda solfej hocamdı Muammer Sun’ un eserleri, bu arada görev olarak bildiğimiz İlhan Usmanbaş’ın çok zor olan eserlerini söyledim büyük bir zevkle, son dönem de İlteriş Sun’un eserlerini büyük bir zevkle söylüyorum birde Erdal Tuğcular demeden geçemeyeceğim Erdal Tuğcular’ın yaptığı düzenlemeler de çok değerli ve çok hoşlandığım çalışmalardır.

- **Çağdaş Türk müziğinin ilerlemesi için neler önerirsiniz?**

Beş duyumuzun içinde kulak, polifoniye yani çok sesliliğe çok yavaş adapte olabiliyor. Hele bizim gibi Ortadoğu ülkelerinde hem dinsel açıdan hem toplum açısından hep tek sesliliğin içinde olduğumuz için, batı’nın beklide dinsel açıdan bir

şansı var onlar kilise korolarında söylüyorlar çoksesliliğe hemen başlıyorlar, bizim çoksesliliğe adapte olabilmemiz için özellikle öğrencilerimizin bu konuya yabancılaşmaması için kulaklarında ısrarlı olmalarını tavsiye ediyorum. Ben ortaokul öğrencisiyken Ankara Devlet Opera ve Balesinde ağabeyim opera sanatçısıydı ve orada Manon Lesco operası'nı izledim yanılmıyorsam on üç on dört yaşlarındaydım ve çok üzülmuştüm ağabeyim bu mesleğin içinde nasıl olacak diye sıkıntıdan patlamıştım. Fakat sonra ağabeyimin de önerisiyle ısrar ettim tekrar, tekrar temsillere gittim senfoni orkestrasının cumartesi konserleri oluyordu devamlı onlara gittim ve bir süre sonra senfoniden ve operadan çıkarken dilinize bir melodi takılıyor benim en büyük şansım Manon Lesco'dan sonra Tosca operası'nı izlemektir ve orda ki aryaları mırıldanarak eve dönüyordum. Tabii ilk izlediğimiz ya da dinlediğimiz Prokofiev olmamalı daha ziyade Mozart çok önemli Chopin yani kulağın yavaş yavaş alışması gerekiyor, kısaca ısrarcı olmaları gerekiyor.

- **Sizi ve müzikalitenizi en iyi yansıtan tek bir Türk besteci ve eseri...**

Saygun ve “On Halk Türküsü” diyebilirim.

- **Yurt dışındaki konserlerinizde yabancı dinleyicinin bizim müziğimize tepkisi nasıl?**

Hemen bir örnek vereyim; Nairobi ve Adesebaba da piyano eşliğinde Saygun hocam'ın Mavilim' ini söyledim bir kere çok ilginç görsel anlamda sahneden aşağı baktığımız zaman herkes simsiyah Mavilim'le öyle bir coşular ki ama tek kelime anlamadılar. Bizim halk müziğimizin, folklorumuz' un uluslararası bir rengi var bir zenginliği var bunu hiç o dili bilmesede insanlar fark ediyorlar. New York'da bile bir besteci benden notaları istemişti, bugüne kadar Almaata' dan, Birezilya' dan yani gittiğim ülkelerden hep Türk eserlerinin ilgi gördüğünü söyleyebilirim sizlere.

- **Yurt dışındaki konserlerinizde en çok hangi Türk bestecisi ve eserlerine yer veriyorsunuz?**

Türk bestecilerinin lied, poem, Saygun hocamın “deyiş” dediği eserlerden mesela Saygun' dan bir Bozlak veya Mavilim söylediysem Necil hoca'dan Sılaya Giderken' i söylemişimdir, yahut Ölü'yü söylemişimdir, Ulvi Cemal Erkin'nin Altı Halk Türküsü' nden söylemişimdir, bazı yerlerde Ferit Tüzün'ün Midas'ın Kulakları operası'ndan önemli bir bölümünü söylemişimdir.

Muammer Sun'un Yum Gözlerini Gör Beni veya Seni Sevdiğim Diye Kınarlarsa Beni gibi yani bütün sitillerde söylemişimdir, bestecilerin değişik sitillerde değişik kompozisyon anlayışında besteledikleri eserleri söylemişimdir.

• **Anadolu'daki konserleriniz de durum ne oluyor? Her zaman söyledikleri ve dinledikleri türkülerini çoksesli bir biçimde dinlediklerinde tepki ve ilgi nasıl oluyor?**

Benim şöyle bir şansım oldu Bilkent Senfoni Orkestrasıyla üç yıl üst üste Gürer Aykal'ın yönetiminde doğu ve güney doğu Anadolu turnesi yaptık bir tane de Atatürk İzinde'de Bilkent Anadolu Festival'inde yer aldım ben. O konserlerde Pekin Kırgız ve Hakan Aysev'de vardı, onlar genelde opera aryaları söylüyorlardı bende hep Türk eserleri söylüyordum. Şırnak, Urfa, Siirt, Mardin, Maraş, Kayseri, Nevşehir. Bir yandan Konya bir yandan Samsun, Amasya yani gitmediğimiz neredeyse yer kalmadı, inanır mısınız? bir örnek vereceğim; bu konserleri stadyumlarda yaptık ve yaz ayları çok sıcaktı örneğin Konya' da 30 bin kişilik bir topluluğa ben Mavilim söyledim bir tempo tutmaya başladılar bir daha bir daha diye kendimi Konya' da bir popstar gibi hissettim, farklı bir sanat yaptığınız halde popüler sanatçı gibi algılanmanız değişik tabii. Burada çok önemli bir görevi de yerine getirdiğimizi düşünüyorum bu turnelerde. Halkın ilgisi çok önemli, müthiş ilgi gösteriyorlar yani halkınıza güzel bir şey sunarsanız çok ilgi gösteriyor ama ne sunarsanız onu alıyor.

• **Türk bestecilerinin eserlerini seslendirdiğiniz konserlerinizde birlikte çalıştığınız müzisyenler (korepetitörler) genellikle Türk mü oluyor yabancı eşlikçiler de rahat çalışabiliyor musunuz?**

Orkestra şefi olarak Gürel Aykal ve Rengim Gökmen'le genelde çalışmalar yaptım, son dönemde Hakan Şensoy ile çok güzel işler çıkarmaya başladık İstanbul Oda Orkestrasıyla fakat benim gibi bir yandan da konser şarkıcılığını kariyer olarak seçmiş bir sanatçı için piyanist çok önemli, çünkü sahneye siz çıktığınız zaman sadece siz solist değilsiniz sahnede iki solist var bir piyanist var bir siz varsınız. Uzun yıllar önce evliliğimin ilk yıllarıydı eşim piyanist Tülin İktu bana eşlik etti hatta çok kaydımız var radyoda çok konserler yaptık, Tülin hoca' dan sonra Nurten Tezmen ile ben çalıştım konser şarkıcısı olarak sonra, CD'lerimizin bir kısmında Moldovalı sanatçı Sergey Gavrilov eşlik etti. Daha sonra Petersburg Konservatuarı'ndan mezun Julia Kerimova çok iyi bir piyanist o bana eşlik etti son

yıllar da ise Evren Büyükburç eşlik etti. Sanat hayatım boyunca çok fazla değişik piyanist ile çalışmadım ben çünkü çalıştığınız piyanistin elinin kokusunu bile hissedersiniz size eşlik ettiği zaman bazen de yabancılaşır hiçbir şey yapamazsınız o zaman bu çok önemli.

- **Çağdaş Türk bestecilerini müzikal anlamda değerlendirebilir misiniz?**

Bunu kompozisyon anlayışı içerisinde değerlendirmem gerekirse en başarılı olanlardan bir tanesi Saygun hocamdır, şan tekniği açısından Türk bestecilerinin halk türkülerinde çok genç bestecilerin dışında insan sesini zorlayacak bir enterval bulamazsınız çok büyük zorluk içermez Usmanbaş'ın eserleri dışında onda da mutlaka bir kolaylık sağlar o olmazsa bu olur gibi, şan açısından hepsi elverişli eğer kompozisyon açısından soruyorsanız bestecileri ikiye ayırabiliriz bir tanesi özgün olanlar liedlere, deyişlere eşlik edenler ki o hangi besteciye onun kompozisyon anlayışı içinde yer alır eşliği, ama halk türkülerinde mesela o, halk türküsünün büyüünden çok seslendirir Saygun hoca, İlhan Baran hoca ise eşliğini türkünün dışındaki bir kompozisyon anlayışı ile süsler yani İlhan Baran'ın öyle türküleri vardır ki siz oradan türküyü çıkarın eşliği bir piyano eseri gibidir. Her besteci farklı bir eşlik anlayışı ile yazıyor fakat bana sorarsanız kişisel fikrim Saygun hocanın o doğal müziği kullanıp onun içindeki armonizasyona gitmesi bence seyirciyi de yabancılaştırmıyor seyircide kendinden bir şey buluyor, çünkü türkünün eşliği hep temanın çizgisindedir onun armonik kuralları içerisindedir. Saygun hoca bu konuda çok başarılıdır Ulvi hoca da öyle ona da haksızlık etmeyelim.

- **Çağdaş Türk bestecilerinin piyano ve orkestra eşlikli vokal eserlerini prozodi anlamında değerlendirebilirsiniz?**

Biri dışında hepsi prozodik anlamda özellikle Necil hocanın hatta besteledikleri 50. Yıl Marşı'nda bile çok müthiş prozodi dikkati vardır özellikle Necil hocanın eserlerinde bir tek prozodi yanlış göremezsiniz. Saygun hocada, Ulvi hocada Muammer Sun'da, Cengiz Tanç'da fakat bir anımı paylaşmak istiyorum; 1974'de Yedek Subay'dım ben Tuzla Piyade Okulu'nda 1500 kişiye Yedek Subay marşını öğrettim Yedek subay ölürde dönmez er meydanından diye başlayan dizeler fakat prozodi yanlışları vardı, tabii askerliğim bitti yıllar sonra Cemal Reşit hocayla bir giriş sınavında aynı jüride bulunuyoruz, yan yana oturuyoruz öğrencileri bekliyoruz ben tabii çekinerek de olsa dedim ki hocam; ben sizin Yedek Subay

marşınızı öğretirken prozodiyle ilgili bir şeyler var tabii hocayı da üzmem istemiyorum, çok ilginç bir cevap verdi bana Cemal Reşit Rey hocam; “Mesutcuğum ben eserlerimi yazarken böyle bir endişe taşımadım prozodiyle ilgili” dedi. Ben tabii saygı duydum fakat şunu da düşündüm mesela 10. Yıl Marşı ne kadar yanlış ama onları da suçlamıyorum uzun yıllar Lüküs Hayatta’ da olduğu gibi böyle şeyler olabiliyor ama şimdi yeni kuşak daha çok dikkat ediyor buna.

• **Şan tekniği olarak şancıyı zorlayan Türk bestecileri ve eserlerinden bahsedebilir misiniz?**

Şancıyı zorlayan enterval olarak da müzik olarak da Usmanbaş’ın eserleri çok farklıdır, onun eserleri çok moderndir Polonya’da bu konuda birincilikleri var hocanın. Daha ziyade rastlamsal müzik yazıyor hoca o sesleri almak onu tutturmak zordur, aynı zamanda Muammer hocanın bir şarkısında birden bakarsınız bir fa diyez, sol gelir yukarıda fakat yine de Türk bestecilerin eserlerin de çok büyük bir teknik zorluk olduğunu düşünmüyorum. Teknik zorluk olduğunda da bizim şarkıcılarımız çok kurnaz oluyor hemen değiştiriyorlar ben üzülüyorum tabii aslında her vokal in her entervalde bir yeri vardır değiştirilmemesi gerekir.

• **Yillardır halkın dinlediği ve söylediği halk türkülerinin şan tekniği ile söylenmesi dinleyici üzerinde olumlu ya da olumsuz nasıl bir etki bırakıyor?**

Saygun hocamla evinde çalıştığımızda yanılmıyorsam Mavilim’ i çalışıyorduk birden durdu bak dedi “Mesut, sen ve ağabeyin dedi operatik olmadan eserleri doğal söylüyorsunuz” demişti.

Burada önemli olan şu sizin Rigoletto’da Carmen’deki vokal zevkinizle topraktan çıkmış Anadolu’ daki bir Bozlağı, o teknik anlayışı ile söylemeniz müthiş antipati yaratır. Mesela Domingo’yu düşünün çok başarılı bir opera sanatçısı, kendisinden bir İspanyol bir halk şarkıları dinleyin ne kadar doğal bir kere ağabeyim’ de bende bu konuda doğallıktan yana hep kullandık sesimizi belki bunda çocukluğumuzda evde kanun’ un ud’ un olmasıdır ve ilk tek seslilerin komalılarının kulağımızda kaldığından daha rahat söylemeye çalıştık ama burada önemle ben benden sonra gelen arkadaşlara söylemek istiyorum ne tek sesli gibi çok fazla nağme yaparak ne de Otello söyler gibi operatik bir ses kullanarak ortada çok doğal fakat dayanıklı güzel bir renk bulup söylemekten yanayım doğrusu odur.

- **Genelde opera sanatçıları Türk eserlerini seslendirirken ana dilimiz olmasına rağmen ne söylediklerini anlamıyoruz bunun hakkında bir yorum yapar mısınız?**

Açıkça şunu söylemek istiyorum gelen seyirci seni anlamak zorunda görsellikte sahnede önemli biz aynı zamanda aktörüz buna çok önem vermek gerekiyor. Gelen kişi sizin sözünüzü anlamak zorunda, öyle bir teknik geliştirmelisiniz ki i' yi a, o' yu ü gibi söylemek bunlara hakkımız yok, hem bestecilerin ruhu açısından hem de tradisyon açısından buna hakkımız yok.

Necil Kazım Akses hocamın Türkçe Metinli Müzikli Diksiyon dersinde biz doğru şarkı söylemeyi öğrendik fakat şimdi size bir anımdan bahsetmek istiyorum; benim kuşağımdan bir tenor arkadaş bir eser söylüyordu, ders' de birden Necil hoca durdurdu "Ben senin söylediğinden hiçbir şey anlamadım dedi", öğrencide böyle bir garip oldu bir sessizlik oldu hepimiz korktuk tabii "Sana bir önerim var dedi Zeki Müren'i dinle" dedi yani hocanın Türk müziği sanatçısını bir şan öğrencisine önermesi, bunlar böyle aydınlık insanlardı. Hakikatten Zeki Müren' in son arabesk dönemlerini katmıyorum fakat onun söylediği bütün şarkılarda o ne söylediğini kelimeleri tek, tek anlarsınız. Eğer sahnede batılı anlamda bir eser yapıyorsanız (Carmen operası) gibi üst yazıyı koyarsınız ama sen kendi ana dilinde bir şarkı söylüyorsan ve kimse bir şey anlamıyorsa bir dakika dur, anlaşılacak zorundayız.

- **Çağdaş Türk bestecilerinin orkestra ve piyano eşlikli eserlerini seslendirilmesinde birbirinden ayıran en önemli özellikler nelerdir?**

Piyano'da bütün sesler birbirine yakındır her zaman, piyano eşliğini seyircide sizde iyi duyarsınız ama orkestrasyon'u yapıldığı zaman daha zenginleşir mesela piyanonun sağ elinde bir mi notası bakarsınız birinci flüt dedir. Bir akor do klarnet dedir, sol birinci kemanlardadır, bizim Türk bestecilerimizin orkestrasyon' larını ben beğeniyorum, güzel çalışmalar yapmışlar bir kısmı da boş oluyor orkestrasyon, bazen de besteciler bizzat yapıyorlar solisti kapatmamak için. Yalnız besteci orkestrasyonu yaparken insan sesinin de entervaller'ini bilmeli ve çok iyi değerlendirmek zorundadır.

Son olarak bir şey söylemek gerekirse biz bu sanatta çok yeniyiz daha, Saygun hoca yazdı gelenler bir şeyler yazdı ama birinci kuşakta kaldı opera besteciliği dört seneden önce bir opera çıkmaz fakat şunu kaçırdık biz; Rus Beşleri'ne özendik fakat Rus Beşleri örneğin Musorsky'nin Boris Godunov'un

orkestrasyonu Rimisky Korkakov orkestralıyor veya Brodin'in Prens İgor operasını orkestralıyor Korsakov. Bir ulusal opera okulu yarattılar, Türkiye' de bu ulusal ekolü yaratmak için "Türk Beşleri" dedik Ruslar' a özendik ama mesela Saygun hoca Kerem'i bitiremedi Necil hoca bitirebilir miydi? O, mümkün değil Cemal Reşit' in bir keman konçertosunu Ferit Alnar bitirebilir miydi, onlar kendileri de söylediler biz sayı olarak Rus Beşleri gibiyiz derlerdi. Bunlara biz öncü besteciler diyoruz, yoksa farklı kompozisyon anlayışları içinde Atatürk müzik devrimlerinin ilk yıllarında daha çok Türkçe çoksesli müzikle halkı tanıştırmaya çalışan beş öncü bestecilerdir.

• **Türk bestecilerinin eserlerini seslendirdiğiniz birçok kaydınız var peki yapımca bulmakta zorluk çektiniz mi?**

Benim ilk CD'm Bilkent'den çıktı. O sırada Bilkent'in dekanı Prof. Ersin Onay, orada yaptığım konserleri müzikal kayda aldırıştım onun öncülüğünde çıktı.

Daha sonra o CD'yi Kalan Müzik'ten çıkardık. Kalan Müzik' deki arkadaşımız da Mimar Sinan'ın ilk öğrencilerinden Hasan Saltuk, çok değerli bir insan bütün Türkiye'nin renklerini ortaya çıkarmış bir insan, Türk Ezgileri diye bir CD çıkardık onlardan, birde Türk Lied' leri CD'si çıkardık onu çok önemsiyorum. Yani yapımca bulmakta zorluk çekmedim.

Kalan Müzikten bir ticari gelirimiz yok yalnız Klasik Müzik CD'si çıkardığı için kendisine teşekkür ediyoruz.

Son olarak şunu söylemek istiyorum; benim o 4 CD' mi Mesut İktu olarak çıkarmadım, hep arşiv CD olarak çıkardım.

Ek 3: Soprano Ece İdil ile Yapılan Görüşme Metni

Görüşülen Kişi: MSGSÜ Opera Ana Sanat Dalı Öğretim Görevlisi ve Konser Solisti Soprano Ece İdil

Görüşme Konusu: Çağdaş Türk Bestecileri

Görüşme Alanı: Ece İdil'in Evi

Görüşme Tarihi: 20. 07. 2016

• **Çağdaş Türk bestecilerinin eserlerini şan tekniği ve müzikal anlamda değerlendirir misiniz?**

Değerlendirirken dönem dönem ele alsak daha hoş olur öyle düşünüyorum. İlk dönem; “Türk Beşleri” adı altındaki bestecilerin Atatürk’ün gösterdiği hedef doğrultusunda ve Ankara Konservatuvarında Hindemith’in de öncüsü olduğu bu akım neticesi Anadolu motiflerinden çok esinlenmişler ve bunları enternasyonal dile uyarlayıp şan-piyano eserleri haline getirmişler, zorlamalar gerçekten var, Saygun’da da var Cemal Reşit Rey’ de çok var, Necil Kazım’da daha az var ama onunda toplasan üç veya en fazla dört eseri rahat söylenebilir eserler bunlar teknik güçlük demek istemiyorum anlatımı öne çıkartacak manasız güçlükler olmamalı madem bizim Türkçemizi kullanıyoruz Türkçe zaten yumuşak ve içinde çok e, i, ı harfleri olup şancıyı zorlayan bir dil kendi dilimize de biz yabancıyız bunları çok fazla dikkate alarak yazdıklarını söyleyemem.

Saygun hocamla bir gün İnsan Üzerine Değişler’i çalışırken hocamla la notasında i geliyor işte bunu demesem de katlasam üçlüsünü alsam olur mu dediğimde; “Tabii Ece olur bak böyle daha iyi anlaşılıyor” diye bire bir konuşulduğu zaman tabii ki bestecilerde duydukları vakit bir yorumcuyu ona göre hareket ediyorlar. Şan tekniği de o yıllarda yeni oturduğu için besteci nasıl düzelterek kendisini nasıl daha iyisini yazacak ben birazda ona da yoruyorum.

Ama hiç ayırt etmeden ne yazdılsa söylemeye çalıştım o zamanlar Türk bestecilerini öne çıkartayım diye Kodallı’nın türküleri vardı Menevşe gibi, Ekrem Zeki Ün söyledim, Ekrem Zeki mezzo ses için yazmış onları transpoze ettim kendi sesime göre fakat kalıcı olmadıklarını gördüm o yıllarda çok söyledim konserlerde radyo bantları yaptım bir şey var oda zaman geçtikten sonra geriye baktığımda daha net görüyorum eşlik partilerini çok yoğun ve dolu yazmışlar yorucu, gereksiz yüklemeler var özellikle Cemal Reşit Rey’ in türkülerinde.

O kadar çok nota, o kadar çok figür ve eşlik sertleşiyor o vakit daha yumuşak akışkan şancıyı destekleyen bir eşlik olması lazım şancı da geriliyor çünkü üstte tatlı bir türkü söylüyorsun alt tarafı, ortada ne bir Carmen var, ne bir Lakme var ne bir Tosca var oysa kıyasladığın vakit Ravel' in yazdığı Beş Yunan Halk Şarkısı burada o kadar güzel dengeleri kurmuş ki Ravel, asla yüklenmiyorsun sesine orkestra aşağıda şıkır, şıkır akıyor ne zaman şan partisi bitiyor, o vakit yükleniyor orkestra çok akıllıca yazılmış şeyler. Şimdi bu dönem böyleydi Cumhuriyet kuşağı, ondan sonra araya Usmanbaş'ın da olduğu daha bir yenilikçi kuşak var Ertuğrul Oğuz Fırat var, Cengiz Tanç var, Usmanbaş'ı çalışmak beni çok büyüttü çünkü normal şan kalıplarını kırıp kendi hançereme döndürdü beni insan sesiyle neler yapılabilir, anlatımcılık çok daha öne çıktı orada kendimi buldum diyebilirim. Usmanbaş'ı dinlemek belki pek keyifli değil ama çalışmak çok zevkli özellikle İlhan hocayla çalışmak, dipsiz bir kuyuda bir macera aramak gibi bir şey. Ondan sonra Saygun hocanın ve İlhan hocanın yetiştirdiği kuşak onlarda Hasan Uçarsu dışında biraz zayıf kaldılar. Mehmet Nemutlu söyledim, Hasan Uçarsu söyledim, Özkan Manav söyleyemedim bizim Mimar Sinan kompozitörlerinin dışında benim en çok beğendiğim şan sesine uygun yazan biri Selman Ada biri de Serdar Yalçın bunlarda bir melodi potansiyeli var ve insan ister istemez kendini o melodiye kaptırıyor çok güzel bir bağ var yukarıda yani bağ olmadan şarkı olmaz, öğrencilerime de çalıştırırken gördüm ki çocuklarda Serdar Yalçın'ın eserlerini çok seviyorlar, Selman Ada'nın opera aralarını çok seviyorlar. Şimdi yeni besteciler var bunlara daha hafif kulak kabartıyorum, yani melodi öne çıkmaya başladı bunu herkes farkında, ne kadar teknoloji ilerlese ilerlesin tam tersi melodi ön plana geçmeye başlıyor Avrupa'da da öyle bu arada Armağan Durdağ diye genç bir bestecimizden bahis edeyim onda müthiş bir melodi ve çok yönlülük görüyorum. O; "hangi ton istersiniz?" diye bana sordu bende o zaman söyledim çok fazla tizlere çıkma çünkü opera aryası gibi piyano eşliğinde söylenen şarkılar sol den yukarıya iyi olmuyor anlaşılır olması lazım çünkü burada kelime önde ifade önde ben orada ses gösterisine girdiğim an ifade kaybolacak başka bir şey olacağım sesimi gösteren bir primadonna olucam. Ayrıca Meliha Doğuduyal çok değişik modern eserler yazıyor onu beğeniyorum. Onunla da çalıştım inşallah önümüzdeki yıl onlara el atacağım, Turgay Erdener o da güzel iyi bir melodi anlayışı var ve şan için bir şey yazmadı henüz ama Bora Uymaz; biraz bizim alaturka diye tabir ettiğimiz makamsal müziğimizi sadece türkü değil onu da harmanlayarak daha bize özgü bir stil geliştirdikleri takdirde daha çok kalıcı daha

çok herkesin söyleyebileceği daha çok herkesin aklında kalabileceği eserlerin çıkacağına ve bir repertuarın oluşacağına inanıyorum. Son söz olarak yeni kuşaktan daha çok ümitliyim.

• **Teknik açıdan söylenmesi ve yorumlanması en zor besteciler kimlerdir İlhan Usmanbaş'ın eserlerini çalışırken zorluk çektiniz mi?**

Usmanbaş'ın eserlerini söylemek sadece cesaret istiyor zorluk içermiyor teknik anlamda sadece gırtlığını çok iyi tanıman gerekiyor ve doğal olmak gerekiyor, ben tamamen kendimi tekste bırakıp hoca ne istiyorsa sadece onu yapmaya çalıştım çünkü o hepimizin sesinde var olan doğal konuşma, tabiki bir operacı gırtlığıyla onları söylememek lazım aşırı vibrato'yu istemiyor mesela Usmanbaş düz söylemek gerekiyor yani zorlandığım bir besteci yok ama sesime ne uyar? Sesime şu anda Balkan türküleri uyuyor, artık Saygun söylemem genelde o etli ve koyu renk sesleri seven bir besteciydi bir gün demişti “Ece ben mezzo severim” diye ama ne yapsın ki o zaman ben vardım ortada onun eserlerini o vakit ben söylemiştim, tabi rahmetli mezzo soprano Işın Güyer orkestrayla ilk söylemişti ses rengi çok güzeldi ama Saygun'un istediklerini yapmamıştı mesela daha ağıdalı söylemişti. Benden sonra birçok sanatçı söyledi Saygun'ları sadece Birinci Defter değil İkinci Defteri' de yapmak lazım ama bundan dört beş sene önce Mimar Sinan' da Türk bestecileri dersi üzerimdeydi bütün bölüme Birinci Defter, İkinci Defter, Dört Poem'i komple “Saygun Deyişleri” adı altında söyledim.

Geniş hançere isteyen gırtlaklara yazıyor Saygun biraz Wagner gibi düşünelim zaten kendi teksini yazıyor, kendi besteliyor mizansenini kendi kuruyor onun düşüncesi farklıydı.

Bunun dışında Orhan Tanrıkulu' un yazı anlayışını ve işi ele alışını seviyorum çünkü eşi Remziye Alper'ride herhalde düşünerek, şancıya çok büyük kolaylıkla ve yakın yazmış.

Önemli olan şimdi türkülerden söz açıyoruz bu özgün müzik de olabilir keza Serdar Yalçın'ın da özgün müzikleri var zor olması gerekmiyor teknik açıdan ki ifadeye yer verebilsin şancı, onun üzerine ne koyabilecekse koysun kendini göstereyim ben bu düşüncedeyim.

• **Genelde şancılar Türk eserlerini seslendirdiklerinde kendi dilleri olmasına rağmen dinleyici tarafından anlaşılıyorlar bunun için ne düşünüyorsunuz?**

Bizlerde dudak artikülasyonu yok, hep ağzımızın içinde geveleyerek konuşuyoruz oysaki bir Almanca, İtalyanca, İspanyolca bir Fransızca o kadar sessiz harfleri vurgulayarak söylüyorlar ki, biz sessiz harfleri konuşurken vurgulamıyoruz yutuyoruz bu şarkıya da yansıyor. Bütün dillerde e harfi zor, Fransızlarda nefret ediyorlar e harfinden Almanlar'da fakat biz çok yuvarlayarak konuşuyoruz, ben buna bağlıyorum çaba sarf etmiyorlar diksiyon için dil ve dudak artikülasyonu maalesef yok önemli olan ses çıkarmak diye düşünüyorlar hayır öyle bir şey yok, o zaman niçin kelime söyleyelim? Niçin şiirleri ifade etmek için kendimizi paralayalım? Öyle olmaz. Sessiz harf çok önemli, vokali' de güzelleştiren bir unsur bastırmadan yumuşak halde söylediğin vakit vokal'de yerine geliyor.

• **Türk bestecileri şan için eserler yazarken şan tekniğini ve şancıyı düşünerek mi yazmışlar?**

Genelde düşünmemişler, ama düşünenlerde var tabii mesela, Selman Ada düşünüyor, Serdar Yalçın düşünüyor bunların ikisi de orkestra şefi bir fiil ellerinde bagetleri şancılarla çalışan, ikisi de çok iyi piyanist bence biraz çok yönlü olmaları lazım bestecilerin.

• **Siz hem yabancı hem de Türk bestecilerinin eserlerinin eserlerini seslendiren bir sanatçısınız, gerek teknik gerekse duygu yorum açısından bir kıyaslama yapar mısınız?**

Duygu açısından yapmam gerekirse ben yine Serdar Yalçın diyeceğim, ele aldığı melodiler çok insanı içten vuran etkileyen melodiler ama her zaman bir Debussy, Ravel söylemek Shumann söylemek Sibelius söylemek bunlar beni çok farklı boyutlara taşıyan beni kendimden alıp başka yerlere götüren besteciler hiçbir zamanda teknik düşünmediğim besteciler duygu tekniği getiriyor zaten.

Aynı şekilde Rahmaninoff, Fauré çok söyledim, Fauré'nin zorluğu da uzun bağlar uzun cümleler ve nefes mesela Debussy daha kolay onda o kadar uzun bağ yok Debussy de renk önemli tınıları doğru tutturmak lazım, ama Faure hem ses istiyor hem nefes istiyor. Cemal Reşit de Fauré'nin bir uzantısı daha Cemal Bey in kendi özgün eserlerine el atamadım fırsat olmadı, onun yazdığı Dört Poem'i var onda

da büyük melodi bağı var oda hep derdi melodi, melodi bu daha çok Fransız eserlerinde var, birde kuzey bestecilerinde var Greg keza öyle çok güzel melodiler ve asla şancıyı yorup ta eyvah burada bu ton geliyor bu nasıl alacam nasıl söyleyeceğim öyle bir problem yok. İlk kuşak Türk bestecileri çok zorlama, zaman zaten bunu elemine ediyor bundan elli sene sonra zaten göreceğiz kim devam ediyor kim etmiyor ama onlar “Türk Beşleri” kalacaklar.

• **Yurt dışında verdiğiniz konserlerde yabancıların Türk müziğine olan tepkisi nasıl?**

Müthiş, melodi o kadar onlara değişik, cazip gelen bir unsur ki ve ritimlerimiz ilk Cemal Reşit’leri Fransızlara söylemişim Fas’ta ve Casablanka’da hayret ettiler Paris de aynı şekilde Sofya da aynı şekilde en son Varşova da Rumeli Türküleri’ni söyledim Metin Ülkü’nün armonize ettiği ve de Armağan Durdağ’ ın bana yazdığı Kâtibim türküsünün üzerine varyasyonları söyledim çıldırdılar bu nasıl melodiler dediler, o konseri Caner Akgün’le paylaşmıştık o da erkek sesine yazılmış İlhan Baran, Saygun, Selman Ada söylemişti çok değişik çok renkli geldi daha evvel bahis ettiğim unsurlar bizim için detay bunları çözmek üzere varız tabi, üzerine konuşacağız ama bu sorunları hallettikten sonra diksiyon olsun, prozodi olsun, son derece etkili besteler bunlar yurt dışında çok farklı karşılanıyor.

• **Türkiye’de Anadolu’da verdiğiniz konserlerde dinleyicinin kendi öz türkülerini şan tekniği ve değişik bir orkestrasyonla dinlediğinde tepkisi nasıl oluyor?**

Değişik geliyor, benim bildiğim bu türkü böylede söyleniyormuş deniyor, bir kere çok sesliliği duymuş oluyorlar çünkü tek başına tek bir melodi var armonilenmiş bir şekilde daha cazip bir hale gelmiş bir şekilde o bildikleri türküyü dinlemeleri onları önce bir yadırgatıyor ama sonra hemen seviyorlar bu ne biçim olmuş diye bakmıyorlar. Güzel bir ses den ileriye giden bir ses den dinliyorlar, zaten bizim türkülerimizin söyleyişi gırtlaktır ve gırtlak kasları kullanılarak söylenir ama ben bunlara hep dikkat ettim gerek Cemal Reşit söylerken gerek Ulvi Cemal söylerken biraz türkücü gibi söylemeye çalıştım hiçbir zaman bir Puccini söyler gibi bir İtalyan halk şarkısı söyler gibi söylemedim. İki arayı dereyi tutturmak lazım karşıda seyircinin nabzını tutturmak lazım, ben onların bildiği bir türküyü operacı kimliğimle nasıl onların bildiği bir şarkıyı kabul ettirebilirim mutlaka arada bir köprü

kuruyorum, bazen glisando, bazen komalı söylüyorum ve bunun böyle olması gerektiğini de savunuyorum pür vibrato olmaz, olması gereken yerlerde hafif ses de kaydırmalar yapılmalı daha doğal, daha bizden özünden kopmamak lazım.

• **Konserlerinizde daha çok hangi besteci ve eserlerine yer vermeye çalışıyorsunuz?**

Muhakkak bir Cemal Reşit Rey koyuyorum, çünkü çok renkli üstte bir türkü varsa sağ elde bir Debussy akorları var sol elde Fauré gibi yürüten bir bas melodiler var çok karışık, çok çetrefilli ama o karışıklığın içerisinde güzel bir müziği var dantel gibi hepsinden bence en farklı o yani bir Osmanlı kültüründen gelmiş olması Fransa'da aldığı tahsil ve melodilerimize bu kadar hakim olması yani ne yapıp yapıp Cemal Reşit söylüyorum, Orhan Tanrikulu söylüyorum, Selman Ada söylüyorum, Serdar Yalçın söylüyorum yani hemen genç kuşağa atlıyorum. Kendime en yakın hissettiğim besteci kim dersiniz Serdar Yalçın diyebilirim.

• **Türk Bestecileri prozodiye önem veriyorlar mı sizce?**

Mesela; Saygun hissedersen söylersin diyordu, o zaman 30-35 yaşlarındaydım büyük enerjiyle hiçbir şey düşünmeden söylüyordum ama zorlanmamalı şancı çünkü bu bir keman değil bir obua değil bir viyolonsel değil 1, 5 cm'lik bir enstrümanımız var. Prozodiye en çok Necil hoca dikkat etmiş o devirde, genç kuşak daha bilinçli el atıyor daha yumuşak yazıyorlar.

• **Konservatuarlarda eğitimde Türk bestecilerinin eserleri yeteri kadar icra ediliyor mu ve böyle bir ders var mı olmalı mı?**

Üç dört sene önceye kadar Mimar Sinan'da vardı kaldırıldı tabi ki eksikliği hissediliyor, şu anda şan hocaları kendi bilgileri dahilinde Türk bestecilerini çalıştırıyorlar belki buda onların mesleklerinde ilerlemesi açısından iyi oluyor, benim ve benim hocam Mesut İktun'un emekli olmasından sonra Türk bestecileri dersi üzerime verilmişti, ben her sene bir besteciye el atıp sonrada çağdaş bestecilere kadar bir palet düşünüyordum, çok farklı bestecileri çalıştırmaktansa her yıl bir besteciye ele alıyordum fakat kısa sürdü bir yıl sürdü tabi çok büyük eksik çünkü evrensellik etnik müzikten çıkar, sen önce kendini çok iyi bileceksin kendini kanıtlayacaksın kendi dilini çok iyi kullanacaksın ondan sonra sen Sibelius söylersin Wagner de söylersin ne söylersen söyle bu olmadıktan sonra sadece taklit yapıyoruz. Mesela konserlerde şuna dikkat ettim çocuk Almanca söylerken'e' leri bozuk farklı iki üç

e'yi yerine getiremiyor çünkü kulağında öyle bir e yok ama Türk eseri söylerken bütün e' ler açık e kapalı e, onlar yerinde kendi dili. Ama programda Türkçe Metinli Müzikli Diksiyon dersi adı altında bir ders olmalı, bu dersin ayrı bir hocası olması lazım, bu dersi bilimsel olarak çalıştırmalı çok şairlerimiz var nitekim şimdi Fazıl' ın eserleri var insanı kalbinden vuran eserler tartışılır belki biraz hafif müzik gibi olabilir ama Fazıl'ın eserlerini toplumun her kesimi dinliyor ben buna hiç karşı değilim.

Aynı şekilde melodi zenginliği olan bir kadın bestecimiz var Nazife Güran o da her an kötü söylendiği vakit ucuzlayabilecek naif melodilerle dolu, bozmadan söylemek önemli, erken kaybettiğimiz bir sanatçı şan üzerine epey eser yazmış bence önemli Nazife Güran diğerlerinden çok farklı.

- **Albüm yaparken yapımcı bulmakta zorluk çekiyor musunuz?**

Ben gözüm kapalı Kalan Müziğe gittim çünkü o da tereddütsüz hemen atladı bu konuların üzerine onun zaten kazancı Türk halk müziğinden aldığı kazanç ile bu CD'leri bir sosyal sorumluluk projesi gibi çıkartıyor zaten kendisine konservatuar kökenli biridir ve ülkemiz piyasasında büyük bir boşluğu doldurdu çok da verimli oldu.

Tabii arakadan gelenler var ama Türk bestecilerine ne kadar önem verdikleri tartışılır biraz işin kaymağı ile uğraşıyorlar hep yapılmış şeyler üzerine CD basıyorlar.

A.G müziği takdir ediyorum çok az CD çıkartsa bile o da destekliyor, mesela Yunus Emre'yi yaptı canlı yayından alınmış kaydını bastı CD olarak, bu iş çok zor çünkü onlar hiçbir şey kazanmıyorlar biz kazanmıyoruz, biz sadece müzik devam etsin kendi donanımımızın bir süreci olarak arşiv de kalsın diye çaba sarf ediyoruz..

- **Türk bestecilerinin orkestra ve piyano eşlikli şan eserlerini karşılaştırsak sizce hangisinde daha çok başarılılar?**

Saygun' da, Cemal Reşit Rey'de her ikisi de orkestra renklerini düşünüp piyanoya yazmışlar ve piyanoda o kadar nota daha önce söylediğim gibi sertleşiyor ya da ses uzayıp kayboluyor, oysaki bir nefesli sazlar da o sesin devam ettiğini düşünürsek Saygun eserlerinde özellikle çok güzel renkler var orkestra eşliğini tabii ki tercih ederim.

Orhan Tanrıkulu'nun eserlerini Remziye Alper' den dinlemiştim onlarda da orkestrasyon çok, çok hoş ama piyanoda da hiç fena değil Cemil Reşit kadar yorucu değil eşliği orkestra eşliğini tercih ederim.

• **Biraz size eşlik eden Türk ya da yabancı korepetitörler'den söz eder misiniz?**

Tabii Fransız ya da bir Alman piyanist ile Türk eserini yapmak istemem. Mesela; Evren Büyükburç Türk bestecilerine çok iyi eşlik eder, şarkıyı takip eder aynı şekilde Metin Öğüt Türk bestecileri konserime eşlik etti çok büyük keyif aldım, Esin Kanberoğlu o da çok iyi bir eşlikçidir. Türk eserleri için, Meral Yapalı yani hep Türkleri seçtim ben sadece Türk eseri söyleyeceksem, ama karma konserlerde ayırt etmezdim.

Erol Erdiñç' de çok iyi bir eşlikçidir, Türk eserlerine çok farklı bir bakış açısı getirmişti birlikte çok uzun çalışmıştık ben ondan sonra biraz büyüdüm diyebilirim böyle bir etkisi olmuştu, bestecinin biraz önüne geçerdı orada yorumculuk başlıyor...

Bunlara rağmen en genç, en popüler olan Evren Büyükburç diyebilirim

• **Yeni Kuşak solistler Türk bestecilerinin eserlerine gereken önemi veriyorlar mı?**

Yok; hepsi opera'ya girme derdinde üstelik burada ki operalara değil, herkes yurtdışındaki odisyonlara katılıyor, Mimi' ler söylüyorlar, bir tek benden mezun olan bir öğrencim var Berna Bilge inatla Avusturya' da kaldığı uzun yıllar boyunca hep Türk bestecileri konseri verdi inatla onu takdir ediyorum hem Türkiye' de söyledi ama daha çok yurt dışında söyledi.

Ek 4: Kompozitör İteriş Sun ile Yapılan Görüşme Metni

Görüşülen Kişi: İteriş Sun

Görüşme Konusu: Çağdaş Türk Bestecileri

Görüşme Alanı: Haliç Üniversitesi Şişhane Kampüsü

Görüşme Tarihi:29.11.2016

- **Türkiye’de çağdaş Türk müziğinin yeri nerededir?**

Maalesef çağdaş Türk müziği diye tanımladığımız müzik eğitim ve kültür düzeyi düşük halk tarafından tanınmamakla birlikte devlet ya da özel sektör tarafından da yeterince desteklenmemiştir. Konservatuarlarda yetiştirilen bu müziğe örnekler yaratacak kuşaklar da yeterince seslerini duyuramamışlardır. Bu müzik senfoni orkestraları opera ve bale kurumları tarafından yeterince icra edilmemektedir. Bu tür eserler yazan bestecilerin çalgılamaları çağdaş türde olduğu için orkestra elemanları tarafından çalınmak istenmemektedir. Bu kurumların idarecileri de bu konuda pek istekli ve ısrarcı olmamaktadır.

- **Konservatuar müfredatında sadece çağdaş Türk müziğini kapsayan bir ders olmalı mıdır?**

Evet, olmalı hatta batı müziği eğitimi yapan okullar Türk halk müziği ve geleneksel Türk müziği makam ve usullerini de öğretmelidirler. Özellikle de bestecilik bölümleri öğrencileri bu türleri öğrenmelidir.

- **Çağdaş Türk müziğinin ilerlemesi konusunda dinleyicilere, eğitimcilere ve öğrencilere neler önerirsiniz.**

Bu konuda dinleyilerin yapabileceği pek bir şey yok. Arz edilmeyen bir şeyin talep edilmesi mümkün değildir. Yani siz bu tür müziği konser salonlarında icra etmezseniz halkın, eğitimcilerin, öğrencilerin haberi bile olmaz. Bu bir devlet politikası haline gelmeli ki gelişsin, sevilsin, yaygınlaşsın, dinleniyor olsun. A.A. Saygun “Müzik Teorisi” kitabı yazmıştır (4 Cilt), İ. Usmanbaş müzik formlarını içeren 1 kitap yazmış 1 kitap Türkçeleştirmiştir. M. Sun Çocuklar ve büyükler için birçok koro eseri üretmiş bir de solfej kitabı yazmıştır. Türk beşleri ve sonra ki tüm kuşaklar koro eserleri yazmışlar, Türkü çok seslendirmeleri yapmışlardır ki, halkın

kulağı çoksesli müziğe alışsın. Ancak devletin yayın organları önceleri destek verirken bu çalışmalara sonra ki süreçlerde “laf olsun diye” desteklermiş gibi yapmıştır. Özel yayın organları ise bu eserlerden hiç haberdar bile değildir.

- **Kendinize en yakın hissettiğiniz ekol ve besteciler hangileri?**

Öncelikle “Ferit Tüzün, Muammer Sun, Ulvi Cemal Erkin, Cemal Reşit Rey” ilk tercihlerimdir.

- **Beste yaparken makamsal müzik tekniğini kullanıyor musunuz?**

Makamsal değil ama modal müzikten faydalanıyorum.

- **Sizi ve müzikal dilinizi en çok yansıtan şan eserleriniz hangileridir?**

2015 de yazmaya başladığım “Kuzeyli Kadına Şarkılar” adlı albüm içinde ki yapıtlarımı söyleyebilirim. Zaten başka bir ses ve başka çalgı için eser yazmadım. Orkestra ve piyano için çokseslendirdiğim türküler var bir de. Ama bunlar düzenleme olduğu için özgün yapıt saymamaktayım.

- **Çağdaş Türk bestecilerinin vokal eserlerini müzikal anlamda değerlendirir misiniz?**

Birçoğu mükemmele yakındır. Aralarından özellikle şu daha iyidir ya da ben beğeniyorum diyemem. Hepsinin çokseslendirme ya da müzik dilleri farklıdır. Beni en çok etkileyen Ferit Tüzün’dür. Orkestralama, özünü deforme etmeden soyutlama ve genel eserleri içinde anlatım dilini hiç bozmadan, kaybetmeden eser üretmiştir. Saygı ile anıyorum kendisini.

- **Çağdaş Türk bestecilerinin vokal eserlerini prozodi bakımından değerlendirir misiniz?**

Bu konuda bestecilerin yapabileceği pek bir şey yoktur. Hepimiz prozodiye son derece dikkat ederiz. Ancak eserleri seslendirecek kişinin şan tekniği Türkçe’ye uygun değilse ortaya sanki besteci yazmamış gibi bir sonuç çıkmaktadır. Bu doğru değildir.

• **Halk türkülerinin şan tekniği ile söylenmesi dinleyici üzerinde olumlu ya da olumsuz sizce nasıl bir etki bırakıyor**

Yukarıda ki söylem içinde değerlendirilmelidir.

• **Türk bestecileri vokal eserler yazarken şancıyı teknik anlamda düşünerek mi yazmışlar, siz vokal eserlerinizi yazarken buna önem veriyor musunuz?**

Ben böyle düşünerek yazmıyorum. Hiçbir bestecinin de böyle düşünerek yazdığını sanmıyorum.

• **Türk bestecilerinin orkestra ve piyano eşlikli eserlerini karşılaştırırsanız sizce en çok hangisi daha başarılı?**

Bunu söylemek doğru değildir. Bana göre İ. Usmanbaş'ın eserleri başka bir tarz da çok güzeldir. A. A. Saygun'un eserleri ayrı güzeldir. M. Sun'un eserleri başka.

• **Yeni kuşak şan solistleri sizce Türk bestecilerinin eserlerine önem veriyorlar mı?**

Şan öğretmenleri genellikle batılı bestecilerin opera, aria ve lied' lerini öğretmek için çaba sarf etmektedirler. Türk bestecilerinin eserlerini 2. 3. sınıftan itibaren yılda 1 tane olmak üzere (sınav repertuarında var diye !!) öğrencilerine tanıtmaktadırlar. Zaten kendileri de böyle yetiştikleri için bu repertuar'ı çok bildiklerini sanmıyorum.

Ek 5: A. Adnan Saygun'un "İnsan Üzerine Deyişler"

(1. Defter) "Hasret" Notası Örneği (Adnan Saygun'un Kendi El Yazısı)

Hasret İlk icrası: İsin Güyer

Su - sü - zül - mäs,

Su - lar sü - zül - mäs,

Top - rak Ka - ga. Ha bek - ler, La bek -

- ler. Y - sek al -

- mis ha - şe - ne kor gü - neş - ten, Bos - lu -

Top - rah ka - ga. Ma bek - ler, ka bek -

- ler. 3 - sek al -

- mis ka - sı - na kor gü - neş - ten, Boş - lu -

-ja si - cîn si - cîn, Tel ^{b_{rel}} Ma gi - der, La gi -

p

crec.

- der, ^{cal} ³ ² ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

- der, *mf* ma-re-de King kil-sin... Top - rak - ta ma, gel-de mi,

No - la jek - ler - de mi? ...

mp

dolce $\text{—} \overset{3}{\text{—}}$

Ma jo-ni-l - de, Ma jo-ni-l - de? ...

p *p*

Andante $\text{—} \overset{3}{\text{—}}$ $\text{—} \overset{3}{\text{—}}$

Su - lar a - kar - ca - jil ca - jil, — din

Cresc. *Cresc.*

trem. *pp*

in - ce - ak su - dura bu, Din - ga - la - ra do - la - si!

ff *decresc.*

Su i-șin-de dam - la dăm - la șa - kul - lar,

— ū - ū - ū aș - - mîș bîș - rî - rî, Vîr - dîm mî?

ș - rîș - tîș mîș - șîș - rî dîr,

Su - gi - gel, — sa - kul gi - gel — ne - jes al - nak

Ek 6: A. Adnan Saygun'un "İnsan Üzerine Deyişler"

(1. Defter) "Dilek" Notası Örneği (Adnan Saygun'un Kendi El Yazısı)

İnsan Üzerine Deyişler
1. Defter
Dilek
A. Adnan Saygun
ilk icması: İsmail Güner

İlah gö-lu-nu-da bu-lu-şa-lım, Bir ek-me-ği bö-lü-se-lim, Gö-nül-jü-nü-le bi-li-se-lim,

Ask o-du-na tu-tu-şa-lım, dost. Bir ek-me-ği bölme-ye-rek,

Söz ya-şı-nı sil-mek fe-rek, Gö-nül-ları bi-li-mek fe-rek, İlah gö-lu-nu bul-mek fe-rek,

Poco lento

Doct. ————

ya - fan bal - qe gay - re din - sin,

cresc.

The first system of the score consists of three staves. The top staff is the vocal line, starting with a fermata over the word 'Doct.' followed by the lyrics 'ya - fan bal - qe gay - re din - sin,'. The middle and bottom staves are for the piano accompaniment. The piano part begins with a forte dynamic 'f' and includes a circled 'P' and 'cresc.' markings. The piano accompaniment features a complex rhythmic pattern with many sixteenth notes and some triplets.

ge - ce ay - den gi ne din - sin, jo - nul - le - ve i - qe sin - sin, qer se - vin - sin, jo ke se - vin - sin,

mp subito

The second system continues the musical piece. The vocal line has the lyrics 'ge - ce ay - den gi ne din - sin, jo - nul - le - ve i - qe sin - sin, qer se - vin - sin, jo ke se - vin - sin,'. The piano accompaniment continues with similar rhythmic complexity. A circled 'P' and 'mp subito' markings are present in the piano part.

Doct! ————

The third system begins with a fermata over the word 'Doct!'. The piano accompaniment features a circled 'P' and 'mp subito' markings. The piano part continues with complex rhythmic patterns, including many sixteenth notes and some triplets.

Aşk o-da-nu sön-dür-me gel,

de-ju-ya el sız-dur-na gel, gö-nül-le-ri sız-cresc.

- der-na gel, — yü-re-fi-ni yan-dur-na gel, —

f Dost!

Lento (poco libero)

p Hak go-lu-da, - Riv ek-me-ji, gö-nül göv-le, - Bö-lü-se-

Colla parte

- lüm, Hak go-lu-da - lu-lu-sa - lüm, Hak go-lu-da-lu-sa - lüm,

Moderato

Accelerando poco a poco

Flak go-lu-da tu-tu-sa-lim, Bir ek-ne-ji bi-tu-sa-lim, Gönül fân-ke ki-li-se-lim,
Cresc. poco a poco

Cresc. poco a poco

Aşk o-du-na tu-tu-sa-lim, Flak go-lu-da tu-tu-sa-lim, Aşk o-du-na tu-tu-sa-lim,
Cresc. poco a poco

Aşk o-du-na tu-tu-sa-lim, Aşk o-du-na tu-tu-sa-lim, Dost!

A. Adnan Beyazıt
 İstanbul 21 Mart 1977

Ek 7: Paul Hindemith'in Raporlarından Örnekler

Dinleti örgütü

Orkestranın sinfoni dinletileriyle orkestra üyelerinin odaküğü akşamlarının (orkestra bölümüne bakınız) yanısıra bağımsız sanatçıların ve takımların dinletilerine de olanak verilmelidir. Bunun için küğ yüksekokuluna bu konuda belirli bir edim oluşuncaya ve bu görevi başka — belki özel — bir kuruluş üstleninceyedek dinleti salonlarının sağlanmasını ve dinletilerin hazırlanmasını yürütecek bir tür dinleti örgütleme bürosu bağlamak iyi olur.

Bir dinleti örgütünün görevi yalkıcılarla odaküğü takımlarının belirli bir izlence uyarınca ülkenin içinde dolaşarak kentlerde dinletiler verip küğü anlıyarak dinleme alışkanlığını geniş çevrelere yaymalarını sağlamaktır. Bunun için Türkiye'nin büyükce kentlerinde, gereksinimleri Ankara'daki bir merkezden sağlanacak küğ derneklerinin kurulması iyi olur.

Okullarda küğ eğitimi

Okullardaki küğ eğitiminin bugünkü durumu kötüdür. Küğ Öğretmen Okulu'nun ilgili bölümlerde ayrıntılıca sözünü ettiğim plansızlığı bu konuda olanca etkisini gösteriyor.

Ankara'da çeşitli okulların küğ derslerinde Avrupa halk ezgileri dinledim. Bununla birlikte kırkılıp uyarlanmış opera aryaları, operet parçaları ve 9. Sinfoni'den başkamalar konusunun ilkel biçimde ikiselenendirilmişini de! Yabancı ürünlerin böylesine aktarılmasını doğru bulmuyorum. Öğrenciler ezgilerin ister-istemez yalnızca tınlayışsal ve biçimsel akışını öğreniyorlar. Oysa bir halk ezgisinin değeri yalnızca bıraktığı küğsel izlenimde değil, söyliyende budunsal, bölgesel ve zamansal ilişkilerle uyandırılan duygulardadır. Bunlar buranın öğrencilerine yabancı halk ezgileriyle verilemez. Dolayısıyla okul eğitiminde kullanılacak çığırğılar eski ve güçlü Türk halk küğünün şahane dağarından seçilmelidir. Bağdar için gereci koro ırlamasının ve sınıf dersinin genişlemiş gereksinimlerine uyarlamakla birlikte biçimini söyliyenerin gönüllerine seslenebilecek yolda korumak gibi son kerte önemli bir görev doğmaktadır. Bu türden işlemelerin biçimsel ve teknik so-

runları çok sayıda denemelerle açıklığa kavuşduktan sonra devlet öğrencileri en kolay alıştırmalardan çoksesli parçalaradek götürecektir. Böyle bir yardımcı gereç olmaksızın düzenli bir okul küğ eğitimine olanak yoktur; küğsel halk eğitiminin en önemli temeli olması dolayısıyla bu be-tiğin elden geldiğince geciktirilmeden hazırlanması gerekir.

Halk küğü

Dinletiyi küğ yapmanın bütün ötekileri aşan bir biçimi sayan ve küğ eğitiminin salt dinleti seslendirmelerine yönelik olması gerektiği ni savunan görüşler Ortaavrupa'da yerlerini daha doğru görüşlere bırakmak zorunda kalmıştır.

I. Dünya Harbi'nden sonra dinleti yaşamı çökmüştü. Ekonomisel ve siyasal sıkıntılar, eski ve sanatta deneyimli kuşakların giderek yitmesi, savaş denen sert okulda yetişmiş bir gençliğin doğal sayılması gerekli anlayışsızlığı - bütün bunlar büyük bir içsel değişimin kuşkusuz dışsal nedenleri oldu. Oysa derinindeki neden dinletin küğseverden istediği ve onlarca yıldır süren eğitim sonucu yerleştirilmiş salt dinlemeye yönelik tutumdadır. Böylesi, tek yanlı bir beslenme kadar sağlıksızdır.

Büyük ölçüde sürekli küğ verme yoluyla halk anlayışla dinlemeye ve böylece doğru zevk almaya eğitilebilseydi gramofonun ve radyonun kullanılmaya başlamasıyla küğün altın çağına girmesi gerekirdi. Oysa değeri düşürülmüş seslerden bir gürültünün heryeri anlamsız bir sel gibi sardığını, eğer doğaya dönüş yolu olan etkin katılma eğitimi işi-şenden geçmeden bulunmuş olmasaydı bu selin az kalsın küğü tümüyle boğuvereceğini gördük. İrlamak insanlara doğuşdan vergidir, çalgı çalmak da insanoğlunun herhangi başka bir etkinliği oranında eski; yalnızca bu ikisi doğru bir küğ anlamaya eğitir.

Öyleyse temel istek şu olmalıdır: Önce kendisinin ırlayıp çalması, sonra dinlemeyi öğrenmesi.

Halk ırlayıp çalmaya hangi yoldan eğitilebilir?

Almanya'da, Türkiye'de de kolayca uygulanabilecek eğitim biçimleri gelişmiş bulunmaktadır. Başlangıç olarak «Açık ırlama saatları» denen basamağı biliyoruz. Deneyimli bir çalıştırıcı, katılanların yete-

neklerine göre ya kulaktan, ya el işaretleriyle yada notadan halk çı-
ğırğaları ve kolay sanat küğü çalışdırır. Önce tınlatis ve anlatımda
belli bir yetkinliğe ulaşılncayadek tek sesli olarak ve küçük kümeler
biçiminde. Daha sonra herkes birlikde söylemeyi başarincayadek kü-
meler birleşdirilir. Arada çığırğının sözsel ve küğsel içeriği açıklanır.

Çalışmanın sürdürümü: İkinci bir çığırğı, yalınç ikisesliliğin öğ-
retilmesi. Katılanların her kēzinde aynı kişiler olması koşuluyla başarı
bir çalışmadan ötekine artacaktır. Küğden hiç anlamıyan sıradan
yurtdaş için yalınç ırlama saatlarından oldukca karmaşık kanon ve
çoksesli ırlamayadek sayısız basamaklandırmalar vardır.

Bu çalışmayı Ankara'da Avrupa'dan bir uzmana vermeli. Bu türden
toplantılara gelmeye yanaşacak bir halk yok henüz. Parti halk üzerinde
hafif bir baskı uyguluyarak bunu oluşdurabilir: Tasarlanan çalışmanın
anlamı konusunda bilgilendirildiğinde ve hele çalışdırıcı katılanlara
çoşku aşılamaı bilirse halkın çalışmaya seveseve katıldığını dene-
yimler göstermekdedir. Çalışdırıcının en büyük sıkıntısı ırlanacak
dağarın seçimi olacaktır. Bunun Türk kökenli olması gerekir, ama koro
ırlamasına ve bu değışik amaca uyarlanacağı biçimi bulmak kolay de-
ğildir. Belki başarısızlıklar çalışmayı aylarca aksatacaktır; direşkenlik,
sürekli deneme ve iyiniyet koşuldur.

Çalışmaya elverişli bir biçim oluşduğunda başka kentlerde de
Ankara'da kazanılmış deneyimler doğrultusunda ırlama saatları açılır.
Çalışdırma işini küğ okulunun bu iş için özellikle eğitilmiş ve Ankara-
'daki ırlama saatlarında yeterli deneyimi kazanmış olan öğrencileri
üstlenir.

ırlama saatlarının hazırladığı temel üzerinde halkın eğitimi sürdü-
rülebilir. Sürekli koro dernekleri kurulur, küğsever orkestraları oluşur,
halk küğokulları ve dinleyici kursları düzenlenebilir. Sağlam bir temel
atıldıktan sonra bu çalışmanın ilerlemesi, partinin başlıca engelleri
gidermesi ve bu yeni girişimde daha kalabalık ve daha zararlı olabile-
cek anlayışsız eleştircilere karşı onlara arka çıkması koşuluyla yal-

nizca çalışdırıcıların direşkenliğine, iyiniyetine ve küğsel inancına bağılı olur.

Askerî bandolar

Almanya'da askerî bandolar halkın sinfoni dinletilerine pek gide-miyen kesimleri için küğsel ekincin başlıca taşıyıcısıdır. Bunlar halka ötedenberi klâsıl küğle halkışı türevlerini iletirler. Askerî birliklerdeki Türk bandolar yakın bir gelecekte böyle bir amaç için yeterli olmasa-lar da - bunun şuçu çalıcıların birliklerden seçilmesinde ve bunları uzun yıllar görevde tutup daha sonra memur yapmanın olanakdışı olu-şundadır - Cumhurbaşkanlığı'nın örnek takımına daha sık halka açık dinletiler verdirilebilir.

Bu çok iyi askerî bandoyla Ankara'nın elinde, eğer halkeğitimi için plânlı biçimde kullanılırsa küğ kalkınmasında güçlü bir etken ola-bilecek bir seslendirme takımı bulunmaktadır. Bu kullanım süreklil izleyiciler için kısa aralıklarla verilecek, izlencesi bütün mevsim için önceden saptanmış dinletilerle ve ülkenin öteki kentlerine yapılacak dinleti dolaşlarıyla gerçekleştirilebilir.

Bando, yazıktır, büyük bir tehlike içinde. Yeni çalıcıların yetiş-mesi için önlem alınmazsa bugünkü çalıcılarıyla sönüp gidecektir. Yeni küğ okulunun çalışmalarıyla kısa süre sonra gerek takıma süreklil üye olarak katılacak, gerekse daha sonra askerî bando yönetkenliği yapmak düşüncesiyle takımında stajyerlik yapacak genç çalganlar ye-tiştirilebilecektir.

Küğ okulları ve küğ öğretmenleri

Burada sıralanan önerilerden yalnızca bir bölümü bile gerçekleş-dirilse küğ yaşamı çok geçmeden belirgin oranda kalkınır. Küğ öğren-me isteğı giderek Ankara'daki yüksekokulun artık tek başına karşı-lanamıyacağı kerte artacaktır. Dolayısıyla taşrada da Ankara'daki oku-lun dalacağı olarak ve onun yönetimi altında çalışacak küğ okulları kurmak gerekecektir. Öğretmen değışimi yapılabilir, ilerlemişler için kurslar düzenlenebilir. Yöntemleri aynı olacak, ana kurumun süreklil gözetimi dalacak okullarda niteliğın düşmesini önliyecektir.

Herhangi bir nedenden ötürü bu örgütleyiş gerçekleştirilemezse taşra küğ okulları enazından Ankara'daki okul örnek alınarak kurulmalı ve bu okula bir denetleme hakkı tanınmalıdır.

Yayınevi

Küğ yaşamı geliştikçe bir nota yayınevine gereksinim duyulacaktır. Başlangıçta daha çok eğitimin gereksinimlerine yönelik olarak çalışacağından bu yayınevinin küğ yüksek okuluna bağlanmasını ve okulun sanatsal yöneticisine yayınevini yönetme görevinin de aktarılmasını salık veririm.

Nota basımevinde önceleri elyazısal ve fotokimyasal işlemlerle yetinilebilir; buna ilişkin aygıtlar Ankara'da vardır. Epey pahalıya çıkacağına sandığım ve ancak gereksinimin sürekli olması durumunda verimli çalışacak olan bir nota kazımevinin kurulması gelişmenin ancak sonraki akışı içinde zorunlu olabilir.

Dinleti salonu

Genişletilmiş ve daha iyi duruma getirilmiş orkestranın yüksek düzeyde seslendirmeler sunmasıyla sinfoni dinletileri toplumsal ve sanatsal olaylar olmaya başladığında (ancak bunun için şimdiye değin uygulanan tek biçim olan çağrılılara özgü dinleti biçimini bırakmak gerekir) yarışacak bir çerçevenin yaratılması gerekecektir.

Küğ okulunun güzel salonu odaküğ seslendirmeleri için ölküsel dir. Boyutlarının küçüklüğünden ötürü orkestra dinletileri için kullanılamaz; dinleyicilerin kulakları küğle eğitilecek yerde gürültüyle bozulmak istenmiyorsa bu dinletilerin buradan çıkarılması gerekir.

Sinfoni dinletilerinin aktarılması gereken yer olan Halkevi de sürgit uygun bir dinleti salonu sayılamaz. Akustiği iyi olmadığı gibi sahneli bir yapı olarak gerçekleştirilmiş kuruluşu da bir salondan istenenleri pek karşılamaz.

Yeni yapılacak bir dinleti salonunun kalabalık sayıda dinleyicinin gereksinimlerine olduğu kerte üyeleri çoğalmış orkestranın tınlayış durumuna da uyarlanması gerekecektir. Salon 1500 kadar oturacak yer içerecek, sahnesi yeterince geniş olacak ve şekilleri bulunacaktır. Tasarlanırken ilerde (oratoryo seslendirmeleri için vazgeçilmez olan) büyük bir dinleti organın da yerleşdirilebilmesi gözönünde bulundu-

rulmalıdır. Böyle bir salon aynı zamanda büyük siyasal ve sporsal etkinlikler için de uygun bir yerdir. Çokyönlü kullanılabilmesi ve böylece yatırımın kendini daha erken ödemesi olanağı kuruluşunu kuşkusuz hızlandıracaktır.

Radyo

Gelecekteki Türk radyosu küğ bölümünün çalışma biçimi için bu yazımın çerçevesinde yaklaşık da olsa etkin önerilerde bulunmaya olanak yoktur. Bu alan ancak geniş bir özel çalışmada dile getirilebilecek kerte kapsamlı ve sınırları az belirlidir. Üstelik radyonun kurulması için ne kadar ödenek ayrılacağı, kuruluşa ne zaman başlanacağı, yayın postalarındaki teknik donatımın nasıl olacağı, işletmenin ve dinleyicilerin nasıl örgütleneceği henüz saptanmış değildir.

Bu veriler olmaksızın yapılacak hiçbir öneri ereğine ulaşamaz. Küğ yayınları radyo izlenmelerinin ancak bir kesimini oluşturduğundan küğ bölümünün çalışması konusundaki ilkeler ancak radyonun tümel kuruluş tasarısı çerçevesinde saptanmalıdır.

Radyonun gerek iyi, gerekse kötü yönde pek büyük etkiye olanakları ve halkın küğ eğitiminin aracı olarak taşıdığı önem, devleti başlangıcından başlayarak küğ bölümünü küğcü olarak yeterli deneyimi kazanmış, radyo yayıncılığının tekniğini yeterince bilen ve çalışmasını devletin küğ eğitimi çalışmaları çerçevesi içine yerleştirebilecek birinin yönetimine vermekle yükümlü kılar.

Engeller

Hükümet, her türlü özel girişim eğilimini boğan ve kamu ödenekleriyle yürütülen küğ etkinliklerine kaldıracabileceklerinden büyük yük getiren yasal düzenlemeleri yürürlükten kaldırmadıkça küğ yaşamını kalkındırma çabalarında başarıya ulaşamayacaktır.

Nota ve çalgılara konmuş gümrükler, bunların ülkeye girmesini nerdeyse olanaksız kılacak kerte ağırdır. Türkiye yüksek nitelikli piyanolar ve başka çalgılar üretmeyi şimdilik düşünemeyeceğinden ve klasik

dağardan gereken notaların yeniden basılması da ekonomik olmayacağından Avrupa'dan dışalım kaçınılmazdır. Nota ve çalgı olmadan küğ yaşamının canlanması düşünülemez. Dolayısıyla gümrükler, küğ yapanların gereksinimlerini sağlayabilmelerine olanak tanıyacak kerte düşürülmek gerekir. Ders gereçleri özellikle hükümetçe getirildiklerinde hertürlü vergi ve resmin dışında tutulmalıdır. Sözgelimi Maliye Bakanlığı ders araçları sağlaması için Eğitim Bakanlığı'na 10.000 lira verdiğinde Eğitim Bakanlığı'nın bu paradan 4.000 lirayı gümrükler için geri ödemek zorunda kalmasına izin vermemek gerekir. Kaçınılamıyan işlemler yüzünden pek gerekli olan gerecin sağlanması gecikmekte, ayrıca gümrükde işlem görmesi çalgılara yaramamaktadır: Devlet gençliğinin yetişmesini böylece engellemekte ve kendi kendisine zarar vermektedir.

Ama çok daha kötü bir yasal düzenleme vardır: Dinletilerden yüksek oranlı bir vergi (giriş ücretinin % 80'i !) alınması. Dünyadan habersizliği gösteren bu önlem İstanbul gibi bir kentde, burada yaşayan çok sayıda Türk ve yabancı sanatçının artık hiçbir dinleti vermemesine yolaçmıştır. Böylesine akılsızca yüksek bir vergi oranının sapdanması sanırım olabildiğince çok gelir sağlama isteğinden kaynaklanmıştır; yoksa bununla dinleti yaşamını boğmak gibi bir düşünce küğ yaşamını kalkındırma isteğiyle tümünden çelişir. Ama hesap yanlış çıkmıştır: Dinleti verilmemesi yüzünden artık hiçbir vergi geliri sağlanamamakta; oysa uygun sınırlar içinde tutulacak bir vergi dinleti vermeyi engellemez ve dolayısıyla küçümsenmiyecek gelir getirirdi.

Kimse Maliye Bakanlığı yararına dinleti düzenlemek istemez, sanatını halk karşısında gösterme isteği yiter, sonunda küğcüler önlerine yığılan güçlükler karşısında işlerinden zevk almaz olur. Düzey tutturmuş hiçbir küğcü bu koşullar altında ülkede kalmak istemez. Küğ ekincinin sözü bile edilemez.

9. ÖZGEÇMİŞ

İstanbul'da doğdu. İlk ve Orta öğrenimini İzmir Türk Koleji'nde bitirdi. Şişli Terakki Lisesi'nden mezun olduktan sonra, Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı Sahne Sanatları Bölümü Opera Ana-Sanat Dalı'na kabul edildi.

Konservatuvarda şan çalışmalarına Atıf Usmanbaş ile başladı, daha sonra Prof. Mesut İktu ile devam etti. Eğitim hayatı boyunca, Prof. Güzin Gürel ile (foniatri), Prof. Yıldız Dağdelen ile (diksiyon), Prof. Gülper Refiğ ile (opera tarihi), Prof. Aydın Gün ile (sahne), Azra Gün ile (stil), Prof. Mesut İktu ile (Türkçe metinli müzikli diksiyon), Prof. Yekta Kara ile (sahne), İlteriş Sun ile (solfej), Cumhur Bakışkan ve Nihan Atlı ile (solfej-armoni), Rayna Popova ile (ansanbl) gibi birbirinden değerli hocalarla çalışma fırsatı buldu. 2001 yılında Prof. Mesut İktu şan sınıfından mezun olduktan sonra şan çalışmalarına Sabahat Tekebaş ile devam etti. İtalyan Kültür Merkezi, MSGSÜ Resim Heykel Müzesi, MSGSÜ Oditoryum, Afife Jale Sanat Merkezi, CRR Konser Salonu, AKM Küçük Sahne, Avusturya Konsoloslukunda konserler verdi. Marmara Üniversitesinde Pedagojik Formasyon eğitimi aldı. Halen Semiha Berksoy Opera Vakfı'nda şan hocalığı yapmakta ve Haliç Üniversitesi Türk Musikisi Konservatuarında yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

Onaylıyorum. Prof. Leyla Pınar Tansuver

Leyla

Müzik

ORIJINALLIK RAPORU

%**24**

BENZERLİK ENDEKSİ

%**19**

İNTERNET
KAYNAKLARI

%**2**

YAYINLAR

%**8**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1

Submitted to TechKnowledge Turkey

Öğrenci Ödevi

%**4**

2

atam.gov.tr

İnternet Kaynağı

%**2**

3

acikerisim.iku.edu.tr:8080

İnternet Kaynağı

%**1**

4

dergipark.ulakbim.gov.tr

İnternet Kaynağı

%**1**

5

tr.wikipedia.org

İnternet Kaynağı

%**1**

6

www.1gufte12beste.com

İnternet Kaynağı

%**1**

7

Submitted to Haliç Üniversitesi

Öğrenci Ödevi

%**1**

8

mssf.bilkent.edu.tr

İnternet Kaynağı

%**1**

9

acikerisim.deu.edu.tr

İnternet Kaynağı

%**1**

library.cu.edu.tr

10

İnternet Kaynağı

%1

11

www.msxlabs.org
İnternet Kaynağı

%1

12

www.muzikegitimcileri.net
İnternet Kaynağı

<%1

13

cagdasturkmuzigi.blogspot.com
İnternet Kaynağı

<%1

14

www.renkliweb.com
İnternet Kaynağı

<%1

15

www.kalan.com
İnternet Kaynağı

<%1

16

www.artcivic.com
İnternet Kaynağı

<%1

17

melihadoguduyal.com
İnternet Kaynağı

<%1

18

hayalsahnesi.com.tr
İnternet Kaynağı

<%1

19

www.izlesene.com
İnternet Kaynağı

<%1

20

www.turkuler.com
İnternet Kaynağı

<%1

21

tr.docdat.com
İnternet Kaynağı

<%1

22

okunmusseker.files.wordpress.com

İnternet Kaynağı

<% 1

23

lib.baskent.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

24

dspace.trakya.edu.tr:8080

İnternet Kaynağı

<% 1

25

www.birdunyabilgi.org

İnternet Kaynağı

<% 1

26

www.muzikkervaniyiz.com

İnternet Kaynağı

<% 1

27

www.vikinedir.com

İnternet Kaynağı

<% 1

28

docslide.us

İnternet Kaynağı

<% 1

29

www.slideshare.net

İnternet Kaynağı

<% 1

30

www.handedalkilic.com

İnternet Kaynağı

<% 1

31

Submitted to Istanbul University

Öğrenci Ödevi

<% 1

32

orhan-veli-kanik.hayatikimdir.com

İnternet Kaynağı

<% 1

33

www.turkmetro.net

İnternet Kaynağı

<% 1

34

issuu.com

İnternet Kaynağı

<% 1

35

www.akmb.gov.tr
İnternet Kaynağı

<% 1

36

Submitted to Bilkent University
Öğrenci Ödevi

<% 1

37

www.obarsiv.com
İnternet Kaynağı

<% 1

38

adamusic.com.tr
İnternet Kaynağı

<% 1

39

orhanvelikanik.weebly.com
İnternet Kaynağı

<% 1

40

e-dergi.atauni.edu.tr
İnternet Kaynağı

<% 1

41

web-kurumsal.balikesir.edu.tr
İnternet Kaynağı

<% 1

42

papaganim.net
İnternet Kaynağı

<% 1

43

mersin.mitosweb.com
İnternet Kaynağı

<% 1

44

www.danwickwire.com
İnternet Kaynağı

<% 1

45

www.haberler50.com
İnternet Kaynağı

<% 1

46

www.turkedebiyati.org

İnternet Kaynağı

<% 1

47

www.necilkazimakses.com

İnternet Kaynağı

<% 1

48

www.narsanat.com

İnternet Kaynağı

<% 1

49

www.minibilisim.com

İnternet Kaynağı

<% 1

50

www.grafiksaati.com

İnternet Kaynağı

<% 1

51

www.evinilyasoglu.com

İnternet Kaynağı

<% 1

52

www.hakkinda-bilgi-nedir.com

İnternet Kaynağı

<% 1

53

istanbulvenedik.blogspot.com

İnternet Kaynağı

<% 1

54

library.soas.ac.uk

İnternet Kaynağı

<% 1

55

AKKOR, H. Özgür and TÜRKMEN, Uğur.
"Kontrbas eğitiminde çağdaş türk müziği
eserlerinin yeri ve değerlendirilmesi", Uludağ
Üniversitesi, 2009.

Yayın

<% 1

56

Submitted to Middle East Technical
University

Öğrenci Ödevi

<% 1

AP

57

www.peermusic-classical.de

İnternet Kaynağı

<% 1

58

www.akhepedia.com

İnternet Kaynağı

<% 1

59

www.ayk.gov.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

60

slideplayer.biz.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

61

Submitted to Baskent University

Öğrenci Ödevi

<% 1

62

www.ykykultur.com.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

63

mahlukat.deviantart.com

İnternet Kaynağı

<% 1

64

www.savd.com.au

İnternet Kaynağı

<% 1

65

www.sinematurk.com

İnternet Kaynağı

<% 1

66

www.klasikmuzik.boun.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

67

harunbaris.blogspot.com

İnternet Kaynağı

<% 1

68

www.gefad.gazi.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

69

www.mainboard24.com

İnternet Kaynağı

<%1

70

YÜKSELSİN, Yavuz İbrahim. "Etnomüzikoloji açısından Ahmed Adnan Saygun", Ahmet Yesevi Üniversitesi, 2011.

Yayın

<%1

71

bso.bilkent.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%1

72

www.trakyamuzik.net

İnternet Kaynağı

<%1

73

es.scribd.com

İnternet Kaynağı

<%1

74

muzikdersinotlari.blogspot.com

İnternet Kaynağı

<%1

75

www.kisiler.org

İnternet Kaynağı

<%1

76

www.ulusalegitimder.org.tr

İnternet Kaynağı

<%1

77

Submitted to Yeditepe University

Öğrenci Ödevi

<%1

78

Fahriye Hazer Sancar. "City, Music and Place Attachment: Beloved Istanbul", Journal of Urban Design, 1/2003

Yayın

<%1

79

www.deu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<%1

80

delikanlisohbet.net

İnternet Kaynağı

<% 1

81

www.ideefixe.com

İnternet Kaynağı

<% 1

82

BULUT, Ferit. "Piyano eğitiminde geleneksel Türk halk müziği kaynaklı eserlerin seslendirilmesine yönelik oluşturulan bir"Çoklu Analiz Modeli"", Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, 2011.

Yayın

<% 1

83

www.halic.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

84

ECE, Ahmet Serkan. "Çoksesli Türk Müziği Bestecileri ile İlgili Lisansüstü Tez ve Yayınlar Antolojisi", Trakya Üniversitesi, 2007.

Yayın

<% 1

85

arsiv.kultur.sabah.com.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

86

www.sanatsehri.com

İnternet Kaynağı

<% 1

87

KODAK, Elif and DEMİRBATIR, R. Erol. "Cumhuriyet Döneminde Yetişen Solist Piyanistlerimizin Piyano Eğitimi Üzerine Görüşlerine İlişkin Bir Araştırma", Uludağ Üniversitesi, 2008.

Yayın

<% 1

88

anlatimlarim.blogspot.com

İnternet Kaynağı

<% 1

89

cevadmemduhaltar.com

İnternet Kaynağı

<% 1

90

www.researchgate.net

İnternet Kaynağı

<% 1

91

sobedergi.trakya.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

92

library.ust.edu.ph

İnternet Kaynağı

<% 1

93

www.ataturkilkeleri.itu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

94

wowturkey.com

İnternet Kaynağı

<% 1

95

www.andhraajyothy.com

İnternet Kaynağı

<% 1

96

www.etkinlikpaylas.com

İnternet Kaynağı

<% 1

97

www.kimkimdir.gen.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

98

www.talebedunyasi.com

İnternet Kaynağı

<% 1

99

beyoglu.pandora.com.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

SP,